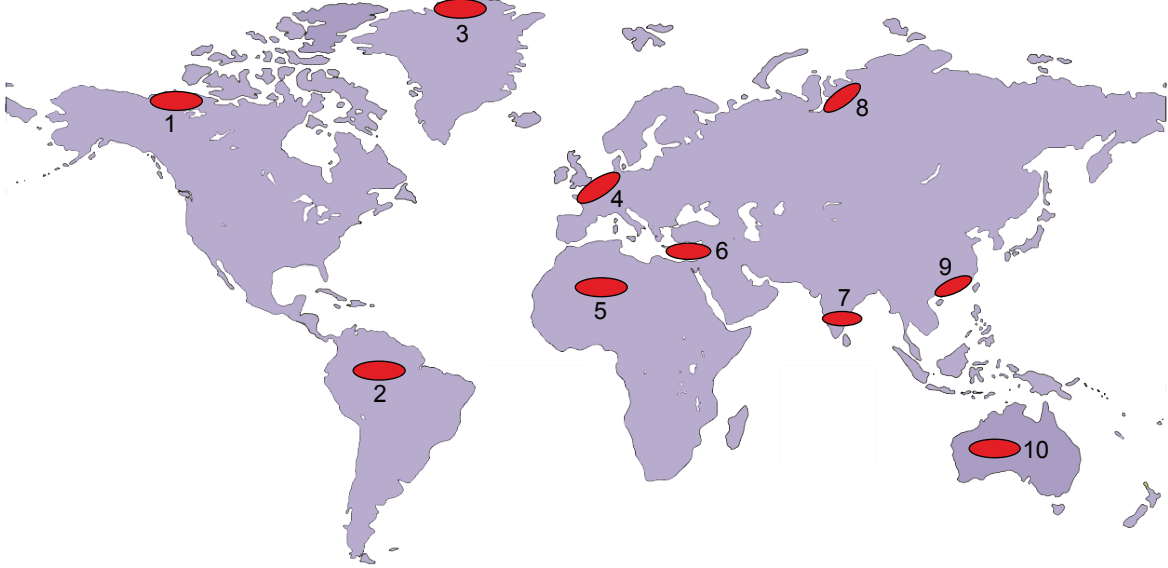

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde numaralandırılmış alanların iklim özelliklerine ve nüfus yoğunluğuna göre hangi bölge türleri içinde yer aldığını örnekteki gibi doldurunuz.

Alan	İklim özelliklerine göre	Nüfus yoğunluğuna göre
1	Tundra İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
2	Ekvatorial İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
3	Kutup İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
4	Ilman Okyanusal İklim Bölgesi	Yoğun Nüfuslu Bölge
5	Çöl İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
6	Akdeniz İklim Bölgesi	Yoğun Nüfuslu Bölge
7	Muson İklim Bölgesi	Yoğun Nüfuslu Bölge
8	Tundra İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
9	Muson İklim Bölgesi	Yoğun Nüfuslu Bölge
10	Çöl İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge

CEVAP ANAHTARI

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru veya yanlışlığını örnekteki gibi gösteriniz.

a.	Doğal şekilsel bölge sınırları çok kısa süre içinde değişir.	Yanlış
b.	Beşeri şekilsel bölgelerin sınırları doğal bölgelere göre daha nettir.	Doğru
c.	Doğal şekilsel bölge sınırları insan müdahalesi ile bazen değiştirilebilir.	Doğru
ç.	İtalya Ilıman Okyanus İklim Bölgesinde yer alır.	Yanlış
d.	İklim bölgeleri arasında kademeli bir geçiş olur.	Doğru
e.	Suudi Arabistan Çöl İklim Bölgesi içinde kalır.	Doğru
f.	Beşeri şekilsel bölge sınırları zamanla genişleyebilir veya daralabilir.	Doğru
g.	Doğal şekilsel bölgelerin sınırları ülke sınırları ile uyumludur.	Yanlış
h.	Dağlık bölgeler ile yoğun nüfuslu bölgeler birbirleriyle paralellik gösterir.	Yanlış
ı.	Japonya Tundra İklim Bölgesi içerisinde yer alır.	Yanlış
i.	İşlevini yitiren beşeri şekilsel bölgeler zamanla ortadan kalkabilir.	Doğru
j.	ABD'nin doğu yakası dağlık bölge sınırları içinde değerlendirir.	Doğru
k.	Bir ülke birden çok bölge sınırları içinde değerlendirilemez.	Yanlış

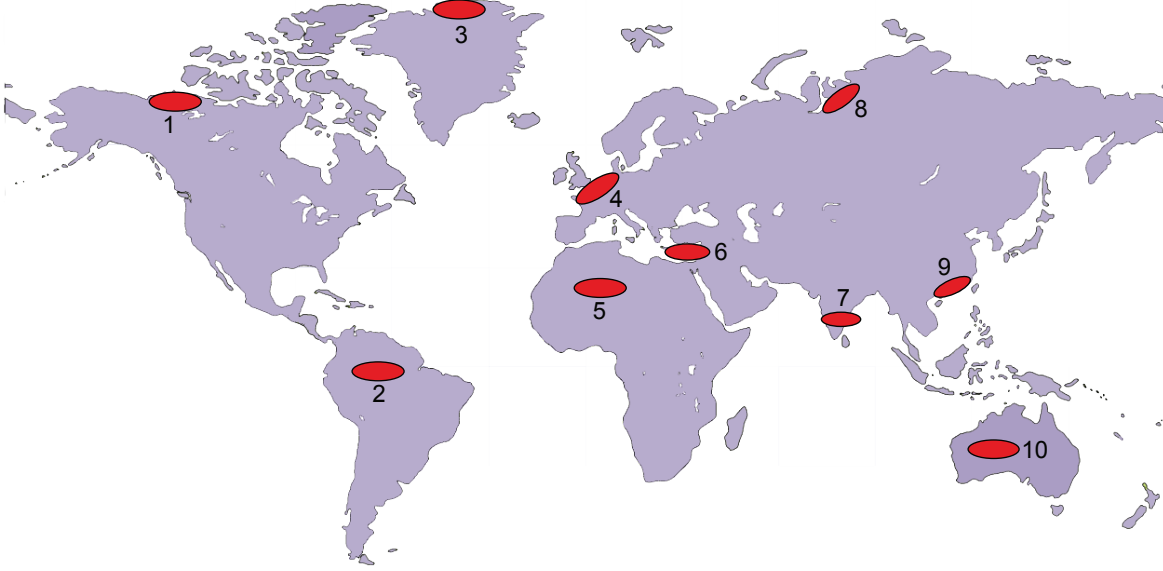
3. Aşağıdaki tabloda verilen faaliyetlerin hangi doğal ortamda gerçekleştiğini örnekteki gibi belirtiniz.

	Faaliyet	Gerçekleştiği doğal ortam
I	Balıkçılık	Hidrosfer
II	Ormancılık	Biyosfer
III	Kara yolu taşımacılığı	Litosfer
IV	Deniz ulaşımı	Hidrosfer
V	Tarımsal üretim	Litosfer
VI	Sanayi üretimi	Litosfer

Küresel Ortam - Çevre ve Toplum

1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde numaralandırılmış alanların iklim özelliklerine ve nüfus yoğunluğuna göre hangi bölge türleri içinde yer aldığını örnekteki gibi doldurunuz.

Alan	İklim özelliklerine göre	Nüfus yoğunluğuna göre
1	Tundra İklim Bölgesi	Seyrek Nüfuslu Bölge
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Küresel Ortam - Çevre ve Toplum

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru veya yanlışlığını örnekteki gibi gösteriniz.

		Yanlış
a.	Doğal şekilsel bölge sınırları çok kısa süre içinde değişir.	
b.	Beşeri şekilsel bölgelerin sınırları doğal bölgelere göre daha nettir.	
c.	Doğal şekilsel bölge sınırları insan müdahalesi ile bazen değiştirilebilir.	
ç.	İtalya Ilıman Okyanus İklimi Bölgesinde yer alır.	
d.	İklim bölgeleri arasında kademeli bir geçiş olur.	
e.	Suudi Arabistan Çöl İklim Bölgesi içinde kalır.	
f.	Beşeri şekilsel bölge sınırları zamanla genişleyebilir veya daralabilir.	
g.	Doğal şekilsel bölgelerin sınırları ülke sınırları ile uyumludur.	
h.	Dağlık bölgeler ile yoğun nüfuslu bölgeler birbirleriyle paralellik gösterir.	
ı.	Japonya Tundra İklim Bölgesi içerisinde yer alır.	
i.	İşlevini yitiren beşeri şekilsel bölgeler zamanla ortadan kalkabilir.	
j.	ABD'nin doğu yakası dağlık bölge sınırları içinde değerlendirir.	
k.	Bir ülke birden çok bölge sınırları içinde değerlendirilemez.	

3. Aşağıdaki tabloda verilen faaliyetlerin hangi doğal ortamda gerçekleştiğini örnekteki gibi belirtiniz.

	Faaliyet	Gerçekleştiği doğal ortam
I	Balıkçılık	
II	Ormancılık	
III	Kara yolu taşımacılığı	
IV	Deniz ulaşımı	
V	Tarımsal üretim	Litosfer
VI	Sanayi üretimi	

İnsanların Doğal Çevreyi Kullanma Biçimleri - 2

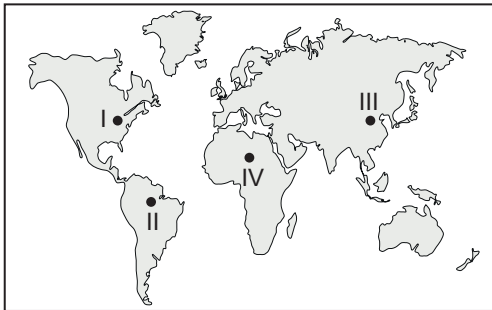
1. Aşağıdaki tabloda bazı insan faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda etkilenen doğal sistemler eşleştirilmiştir.

	İnsan Faaliyetleri	Doğal Sistemler		
		Biyosfer	Atmosfer	Litosfer
I	Brezilya'daki yağmur ormanlarının kesilerek tarım alanı oluşturulması	X		
II	Güney Afrika'da maden çıkarılmasından sonra geriye büyük çukurların oluşması			X
III	Çin'de sanayi üretimine bağlı olarak havadaki karbon oranının artması		X	

Buna göre, numaralanmış eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Günümüzde nüfus ve sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde insanın doğa üzerindeki etkisi daha fazladır.

Buna göre, haritada numaralanmış alanların hangilerinde insanın doğa üzerindeki etkisi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Nil Nehri üzerine barajlar yapılması
II. Türkiye'de yer altı sularından içme ve kullanma suyu olarak yararlanılması
III. Kosta Rika'da ender bulunan bitkilerin koruma altına alınması

Yukarıdaki durumlardan hangileri insanın hidrosferi etkilediğine örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Aşağıda verilen olaylardan hangisinden sonra insanın doğal çevre üzerindeki etkisi daha fazla artmıştır?

- A) Ateşin bulunması
B) Tarımın başlaması
C) Coğrafi keşifler
D) Rönesans Dönemi
E) Sanayi Devrimi

5. I. İstanbul Boğazı'na Marmaray ve Avrasya tünellerinin yapılması
II. Japonya'da denizin doldurularak havaalanı yapılması
III. Dubai'de oluşturulan Palmiye Adası'na binalar yapılması
IV. Hollanda'da deniz kıyısına yapılan polderlerde lale yetiştirilmesi

Yukarıdaki değişimlerden hangileri ulaşım amacıyla yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

İnsanların Doğal Çevreyi Kullanma Biçimleri - 2

6. Günümüzde sanayi ve ulaşım faaliyetlerinin gelişimine bağlı olarak enerjiye duyulan ihtiyaç artmıştır. İnsanlar bu ihtiyacı karşılariken çoğu zaman da çevreye zarar vermiştir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde insanların doğaya verdiği zarar daha fazladır?

- A) Termik santrallerden enerji üretilmesi
- B) Yer altından çıkan sıcak su buharından enerji üretilmesi
- C) Dalga gücünden yararlanılarak enerji üretilmesi
- D) Rüzgâr gücünden faydalanarak enerji üretilmesi
- E) Akarsular üzerine baraj yaparak enerji üretilmesi

7. I. Meraların aşırı otlatılması
II. Bazı hayvanların derisi için avlanması
III. Şehir içindeki park ve bahçelerin artırılması
IV. Nesli tükenmekte olan hayvanların yaşadığı yerlerin korunması

Yukarıda verilen beşeri faaliyetlerden hangileri biyosfere zarar verir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve IV
- D) II ve IV
- E) III ve IV

8. Aşağıdaki faaliyetlerin hangisinde insanın doğal çevreye olan olumsuz etkisi daha azdır?

- A) İzlanda'da kışın yolların ısıtılması
- B) Maltepe Sahil Parkı'nın denizin doldurulmasıyla yapılması
- C) Türkiye'de orman alanlarında arıcılık faaliyetlerinin yapılması
- D) Şili'de yol yapımında çok sayıda köprü ve viyadük kullanılması
- E) Antarktika'da bilimsel araştırmalar yapmak için istasyonlar kurulması

9. Aşağıdakilerden hangisi iklimin insan yaşamını etkilediğine örnek olarak gösterilemez?

- A) Kutuplara yakın olan bölgelerde nüfusun az olması
- B) Kar yağışının fazla olduğu bölgelerde evlerin dik çatılı yapılması
- C) Ekvator'a yakın olan bölgelerde soğutucu klima satışının daha fazla olması
- D) Eğimli yamaçlarda taraçalar oluşturularak tarım alanı açılması
- E) Batı Avrupa'da rüzgâr gücünden faydalanılarak enerji üretilmesi

10. Aşağıdakilerden hangisi doğal koşulların insan üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilebilir?

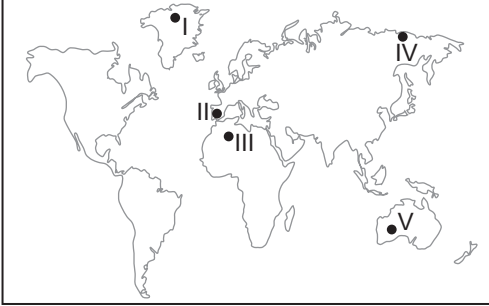
- A) Trakya'da artezyen kaynaklarla tarım alanlarının sulanması
- B) Çay bitkisinin Rize ve çevresinde yetiştirilebilmesi
- C) Sanayi tesisleri nedeniyle Çin'in doğusunda hava kirliliğinin fazla olması
- D) Sulak alanların kurutularak tarım ve yerleşime açılması
- E) Geri dönüşüm tesislerinden elde edilen ürünlerin sanayide ham madde olarak kullanılması

11. Çevre bilinci yüksek olan toplumların aşağıdaki faaliyetlerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Atık yönetimi ve geri dönüşüm çalışmalarına önem vermesi
- B) Enerji üretiminde yenilenebilir kaynakların kullanımının desteklemesi
- C) Yetiştirmesi uzun zaman alan kayın, gürgen, ladin gibi ağaçların sanayide ham madde olarak kullanımının kısıtlanması
- D) Doğal kaynakları kullanırken gelecek nesillerin ihtiyaçlarının da dikkate alınması
- E) Bataklık alanları kurutarak yerleşim yeri olarak kullanması

İnsanların Doğal Çevreyi Kullanma Biçimleri - 1

1. Ilıman iklim koşullarının görüldüğü yerlerde insanların doğal çevreden daha fazla yararlandığını söyleyebiliriz.

Bu duruma, haritada işaretlenen yerlerin hangisi örnek olarak gösterilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bazı ekonomik faaliyetlerin yapılabilmesi tamamen uygun çevre koşullarının bulunmasına bağlıdır.

Bu duruma örnek olarak aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi verilebilir?

- A) Reklamcılık
B) Fuar organizasyonu
C) Kaplıca turizmi
D) Olimpiyat oyunları
E) Konaklama hizmetleri

3. İnsanların doğal çevrede yaptığı tahribatların en aza indirilmesinde;

- I. eğitim seviyesinin yükselmesi,
II. doğal kaynak kullanımında teknolojik gelişmelerin takip edilmesi,
III. doğal kaynak kullanımına yönelik planlamaların yapılması

verilenlerden hangileri etkili olmaktadır?

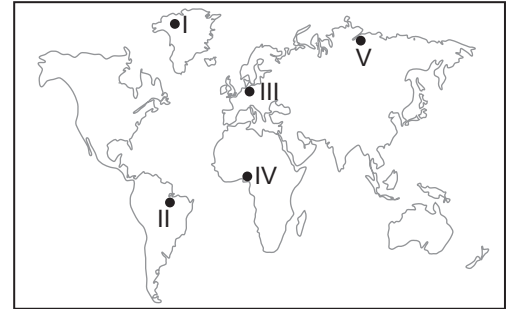
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Güneydoğu Anadolu Projesi: Fırat ve Dicle Nehirleri üzerinde yapımı öngörülen barajlar, hidroelektrik santralleri ve sulama tesislerinin yanı sıra kentsel ve kırsal altyapı, ulaştırma, sanayi, eğitim, sağlık ve diğer sektörlerin gelişmesini kapsayan geniş kapsamlı bir projedir.

Verilen bilgiler aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Bölgesel projelerin ekonomik faaliyetlerinin gelişmesinde etkili olduğuna
B) Doğal kaynak kullanımının son dönemde artış gösterdiğine
C) İnsanların doğal çevrede büyük tahribat yaptığına
D) İnsanların su kaynakları çevresinde barınaklar oluşturduğuna
E) Su kaynaklarının turizm faaliyetlerini geliştirdiğine

5. Sanayi üretiminin fazla olduğu yerlerde atmosfere karışan yabancı gazlar dolayısıyla hava kirliliği görülmektedir.

Buna göre, haritada numaralanmış yerlerin hangisinde bu kirliliğin daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

İnsanların Doğal Çevreyi Kullanma Biçimleri - 1

6. Doğal çevre ve insan faaliyetleri ile ilgili olarak,

- I. Doğal çevre koşulları her yerde aynı özellikleri göstermektedir.
- II. Doğal çevre koşulları insanların ekonomik faaliyetlerini etkilemektedir.
- III. Sanayi Devrimi'nin yaşanması insanın doğal çevre üzerindeki etkisini artırmıştır.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Sanayi üretiminin artış göstermesi sonucunda;

- I. hammadde üretimi,
- II. enerji kaynaklarına duyulan ihtiyaç,
- III. hava, toprak ve su kaynaklarına karışan atık maddeler

verilenlerden hangilerinde artış görülmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Ozon tabakasının seyrelmesinin sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Güneş'ten gelen zararlı ışınların yeryüzüne ulaşması
- B) Cilt hastalıklarının artış göstermesi
- C) Buzulların erimesi
- D) Radyoaktif maddelerin yayılması
- E) Yerkürenin ortalama sıcaklığının artması

9. İnsanların ekonomik faaliyetleri doğal çevrenin sunduğu imkânlar doğrultusunda gerçekleşmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Karasal iklim bölgelerinde çay tarımının yapılamaması
- B) Sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde nüfusun fazla olması
- C) Deniz kıyılarında balıkçılık faaliyetlerinin yaygın olması
- D) Sert kayaların bulunduğu yerlerde taş barınakların yaygın olması
- E) Yerleşme yerlerinin su kaynaklarına yakın yerlerde kurulması

10. İnsanların doğal çevreden yararlanma alanları arasında;

- I. gıda temini,
- II. barınma,
- III. dinlenme

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Aşağıda verilenlerden hangisi diğerlerine göre daha geniş alanda ve daha uzun sürede etkili olmaktadır?

- A) Büyükşehirlerdeki ses kirliliği
- B) Evsel atıkların oluşturduğu kirlilik
- C) Toz fırtınaları sonucu oluşan kirlilik
- D) Nükleer kazalar sonucu oluşan kirlilik
- E) İnşaat molozlarının oluşturduğu kirlilik

Dünya'nın Bölgeleri - 2

1. I. İstatistiki bölgeler,
II. Yönetim bölgeleri,
III. Ekonomik iş birliği bölgeleri

Verilenlerden hangileri işlevsel bölgeler arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Beşerî bölgeler insan etkinlikleriyle ortaya çıkmış bölgelerdir.

Aşağıdakilerden hangisine göre oluşturulacak bölge buna örnek gösterilemez?

- A) Meskenler B) Ulaşım yolları
C) Doğal Afetler D) Yerel pazarlar
E) Tarımsal faaliyetler

3. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere işlevsel bölge adı verilir.

Buna göre;

- I. Doğu Anadolu Projesi Bölgesi,
II. Atatürk Barajı Su Toplama Bölgesi,
III. Çukurova Pamuk Üretim Bölgesi

hangileri işlevsel bölgelere örnek olarak gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Bölge sınırlarının oluşturulmasında yaygın doğal unsurlar kullanılır. Doğal unsurlardaki değişim beşerî ve işlevsel unsurlara göre daha uzun zaman alır. Bu nedenle doğal unsurlara göre çizilen bölgeler kolay kolay değişmez.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine göre oluşturulmuş bölge sınırlarının değişiminin daha uzun sürede gerçekleşmesi beklenir?

- A) Turizm B) Ticaret C) Toprak
D) Tarım E) Sanayi

5. Şekilsel ve işlevsel kriterlere göre oluşturulan bölgelerin sınırları zamanla değişebilir. Ancak bu değişim doğal kriterlere göre oluşturulmuş şekilsel bölgelerde güç olurken beşerî kriterlere göre oluşturulmuş şekilsel bölgelerde daha kolaydır.

Buna göre, aşağıdaki bölge türlerinden hangisinin sınırları zaman içerisinde değişmesi daha kolaydır?

- A) Dağlık bölgeler B) Çöl bölgeleri
C) Orman bölgeleri D) OPEC Bölgesi
E) İklim bölgeleri

6. Ülkelerin doğal ve beşerî özellikleri, ülkenin çeşitli kriterlere göre oluşturulmuş bölgeler içinde yer almasında belirleyicidir. Bazı doğal ve beşerî bölgeler ülke sınırlarının tamamını kapsamayabilir. Çünkü çoğu ülkede iklim, bitki örtüsü, yer şekilleri, sanayi, tarım, maden, nüfus ve yerleşme gibi özellikler ülkenin her yerinde aynı özellikte değildir. Bunun yanında uluslararası siyasi, askerî ve ekonomik iş birliği amaçlı oluşturulan beşerî bölge sınırları ülke sınırlarına uyumludur. Bir çok ülkenin tamamı ya da bir bölümü çeşitli doğal ve beşerî bölgeler içinde yer alabilir.

Buna göre;

- I. Akdeniz İklim Bölgesi,
II. Avrupa Birliği Bölgesi,
III. Sıcak Su Kaynakları Bölgesi

hangilerinin sınırları ülkelerin siyasî sınırlarıyla uyumludur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

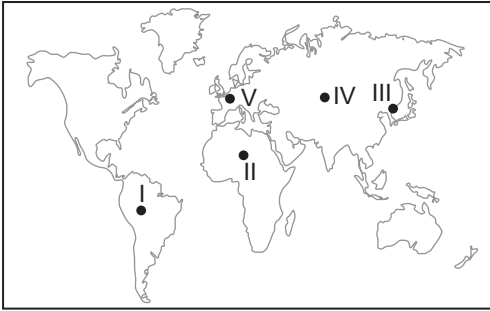
Dünya'nın Bölgeleri - 2

7. Beşerî bölgeler içinde nüfus, yerleşme ve ekonomik etkinliklere göre belirlenen bölgelerin sınırları daha kısa sürede değişebilmektedir. Örneğin daha önceleri maden bölgesinde yer almayan ülkemizdeki bir yerde petrolün bulunmasıyla maden bölgesi olmuştur. Buradaki iş olanaklarından dolayı aldığı göçler ve nüfus artışının etkisiyle çevresine göre çok nüfuslu bir bölge hâline gelmiş ve şehirleşerek kırsal bölgeden kentsel bölgeye geçmiştir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu duruma örnektir?

- A) Zonguldak B) Batman C) Çankırı
D) Denizli E) Eskişehir

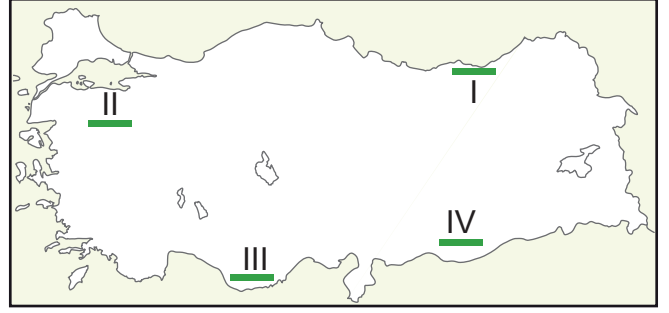
8.

Haritada işaretli yerlerden hangileri kurak bölgeler arasında gösterilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9.

Haritada gösterilen yerlerden hangileri sırasıyla ladin ve kızılçam bölgeleri içerisinde gösterilir?

Ladin Kızılçam

- A) I II
B) I III
C) II III
D) II IV
E) III IV

10. Bölge sınırları bölgeyi oluşturma amacı ve ölçütlerine göre değişiklik gösterebilir.

Sınırlardaki bu değişiklik;

- I. karasal iklim bölgesi,
II. kuru tarım bölgesi,
III. karstik kayaçlar bölgesi,
IV. serbest ticaret bölgesi

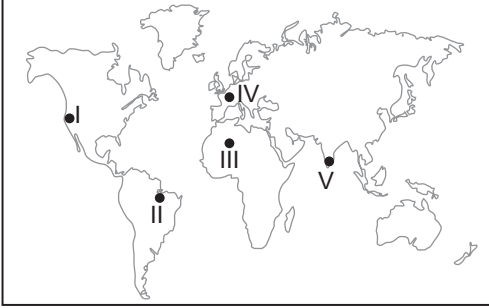
türlerinin hangilerinde daha kısa sürede gerçekleşebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2020 TYT)

Dünya'nın Bölgeleri - 1

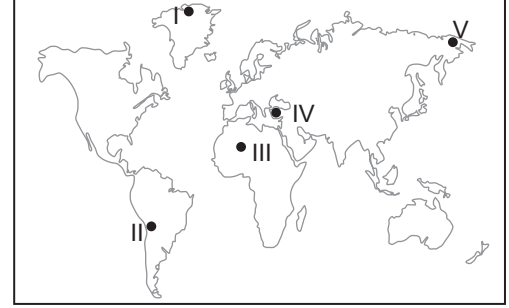
1. Aşağıda Dünya haritası üzerinde beş farklı yer işaretlenmiştir.

Bu yerler ile ilgili olarak verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı yer dağlık bölge sınırları içinde yer alır.
B) II numaralı yer Ekvatorial İklim Bölgesi sınırları içinde yer alır.
C) III numaralı yer Çöl Bölgesi sınırları içinde yer alır.
D) IV numaralı yer sanayi bölgesi sınırları içinde yer alır.
E) V numaralı yer Maki Bitki Örtüsü Bölgesi sınırları içinde yer alır.
2. Aşağıda verilen bölgelerden hangisinin sınırlarının diğerlerine göre daha kısa sürede değişmesi beklenir?
- A) Akdeniz İklim Bölgesi
B) Himalaya Dağlık Bölgesi
C) Amazon Ormanları Bölgesi
D) Essen Sanayi Bölgesi
E) Moğolistan Bozkır Bölgesi
3. Aşağıda verilenlerden hangisi fiziki özelliklerine göre oluşturulmuş bölgelerin sınırlarının değişmesine neden olması beklenmez?
- A) Depremlerin yaşanması
B) Yeni bir volkanik dağın oluşması
C) İklim değişimlerinin yaşanması
D) Orman alanlarının tahrip edilmesi
E) Küresel ölçekte yeni bir örgütün kurulması

4. Aşağıda Dünya haritası üzerinde beş farklı yer işaretlenmiştir.

Bu yerlerden hangisi yerleşmeye elverişli bölgelerin sınırları içinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Yeryüzünde oluşturulan bölge türlerinden biri de işlevsel bölgelerdir.

Bu bölgelerin amaçları dikkate alındığında;

- I. eğitim,
II. güvenlik,
III. tarım,
IV. göç

alanların hangileri işlevsel hizmet bölgesi içerisinde yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

6. Aşağıda verilen özelliklerden hangisine göre oluşturulmuş bölge sınıflandırmasında bölgeler arasında kesin bir sınır çizmek daha güçtür?

- A) Turizm bölgesi B) İdari bölge
C) Eğitim bölgesi D) İklim bölgesi
E) Üretim bölgesi

Dünya'nın Bölgeleri - 1

7. Aşağıda verilenlerden hangisi ekonomik özelliklerine göre belirlenmiş bölgeler arasında gösterilemez?

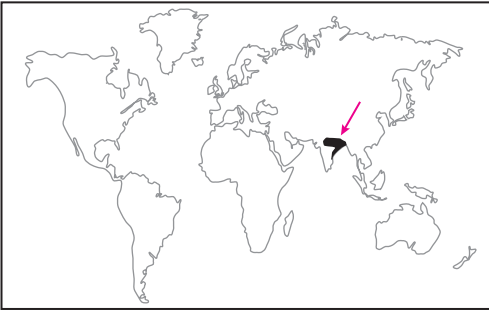
- A) Ulaşım bölgesi B) Ticaret bölgesi
C) Dil bölgesi D) Tüketim bölgesi
E) Organize sanayi bölgesi

8. Ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla işlevsel bölgeler oluşturulur.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgelere örnek gösterilebilir?

- A) Yerleşim bölgeleri
B) Sanayi bölgeleri
C) Kalkınma projesi bölgeleri
D) Nüfus bölgeleri
E) Ham madde üretim bölgeleri

9.

Dünya haritası üzerinde işaretlenen yer, aşağıdaki bölge sınıflandırmalarından hangisinin sınırları içinde yer almaz?

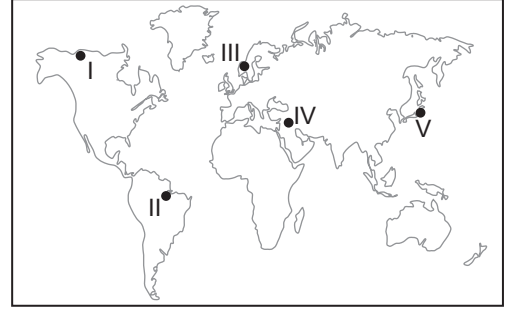
- A) Seyrek nüfuslu bölge
B) Tarımsal üretim bölgesi
C) Muson iklimi bölgesi
D) Delta ovası bölgesi
E) Orman bölgesi

10. I. Kutup iklimi bölgesi
II. Delta ovası bölgesi
III. Tarımsal üretim bölgesi
IV. Enerji üretim bölgesi

Yukarıda verilen bölge sınıflandırmalarından hangi ikisinin sınırlarının benzerlik göstermesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) II ve IV

11. Aşağıda Dünya haritası üzerinde beş farklı yer işaretlenmiştir.

Bu yerlerden hangisi Tropikal Yağmur Ormanları Bölgesi sınırları içerisinde yer alır?

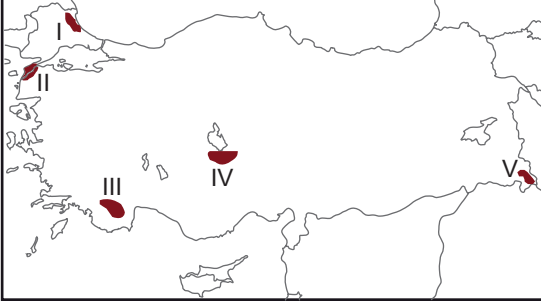
- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Okyanus, deniz, göl, akarsu gibi su kaynaklarının dağılışı dikkate alınarak öncelikle aşağıdaki bölge türlerinden hangisi oluşturulur?

- A) Toprak bölgeleri
B) Hidrografik bölgeler
C) Flora bölgeleri
D) Doğal afet bölgeleri
E) Klimatolojik bölgeler

Türkiye'de Yerleşmelerin Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri - 2

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı seyrek nüfuslu bölgeleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu bölgelerden hangisinde nüfusun seyrek olmasının sebebi kuraklıktır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. Ardahan çevresi
II. İzmir çevresi
III. Hakkâri çevresi
IV. Samsun çevresi

Yukarıdaki yerlerden hangileri yerleşmelerin seyrek olduğu bölgelere örnek olarak gösterilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. 2021 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye'nin en kalabalık şehri 15.840.900 nüfusuyla İstanbul'dur. Sahip olduğu 2982/km² nüfus yoğunluğuyla Türkiye'nin en yoğun nüfusuna sahip ilidir.

İstanbul'un bu özelliğe sahip olmasında aşağıdaki-lerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Ticari faaliyetlerin gelişmiş olması
B) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
C) Coğrafi konumunun elverişli olması
D) Tarihi dokuya sahip bir şehir olması
E) Yer altı kaynaklarına sahip olması

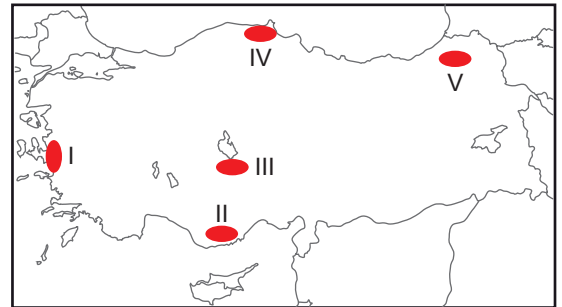
4. Aşağıdaki görselde Göbeklitepe'nin Neolitik dönemdeki görünüşü tasvir edilmiştir.

Göbeklitepe ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir ibadet merkezidir.
B) Türkiye'deki ilk yerleşmedir.
C) Tarihi MÖ 10. yüzyıla dayanır.
D) Şanlıurfa il sınırları içinde yer alır.
E) Dikdörtgen şeklinde iki büyük tapınak bulunur.

5. Sanayi, ticaret, turizm, tarım ve madencilik gibi ekonomik faaliyetlerin geliştiği alanlar yerleşmenin sık olduğu alanlardır.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisi yerleşmenin sık olduğu alanlardandır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de yönetim sistemi içerisindeki en büyük idari birim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Köy B) İl C) İlçe
D) Kasaba E) Mahalle

Türkiye’de Yerleşmelerin Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri - 2

7. Türkiye’de yerleşmelerin büyük bir kısmı deniz, göl ve akarsu gibi su kaynaklarının yakınına kurulmuştur.

Buna göre;

- I. İstanbul,
- II. Eskişehir,
- III. Amasya,
- IV. İzmir

şehirlerinden hangileri bir akarsu kenarında kurulmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişmesinde kara ulaşımının kavşak noktasında olması etkili olmuştur?

- A) Kastamonu B) Afyonkarahisar
C) Sinop D) Ardahan
E) Tunceli

9. Höyükler savaş, deprem gibi faktörlerle yerleşmelerin yıkıldığı alanda üst üste tekrar kurulmasıyla oluşan farklı dönemlere ait yerleşmeler içeren tepe biçimli alanlardır. Bunlardan biri de Çorum il sınırları içinde bulunan, Hititlerin dinî ve siyasi merkezi olan’dir.

Parçada boş bırakılan noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Alacahöyük B) Çatalhöyük C) Göbeklitepe
D) Alishar Höyüğü E) Çayönü

10. Türkiye’de devletin kamu hizmetlerini her yere götürebilmesi, vatandaşların iş ve işlemlerinin daha hızlı ve düzenli yapılabilmesi amacıyla bazı idari fonksiyonlara sahip birimler oluşturulmuştur. Bu idari birimler, merkezi yönetim ve yerel (mahallî) yönetim birimleri olarak ikiye ayrılır.

Buna göre, merkezi yönetim ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İller, merkezi yönetimin temel örgütlenme birimidir.
B) İllerin sınırları içerisinde birden fazla şehir yerleşmesi bulunabilir.
C) İlçede genel idarenin başında belediye başkanları bulunur.
D) Ankara, Türkiye’nin merkezi yönetiminin idari başkentidir.
E) Başkent ve taşra olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

11. Türkiye’de il ve ilçe gibi merkezi yönetim birimlerine ek olarak yerel yönetim merkezleri de bulunur.

Buna göre, yerel yönetimlerle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yöneticileri merkezden atanır.
B) Kendilerine ait bütçeleri ve yürütme organları bulunur.
C) Belediyeler ve muhtarlıklar yerel yönetimlere örnektir.
D) Nüfusu 750.000’den fazla olan şehirlerde büyükşehir belediyeleri kurulmuştur.
E) Nüfusu 5000’den az olan yerleşmelerde belediyeler bulunmaz.

12. Arkeolojik kazılar, Türkiye’de yerleşmenin çok eskiye dayandığını ve yerleşim yeri olarak mağaraların kullanıldığını göstermektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi mağara yerleşim yerlerinden biri değildir?

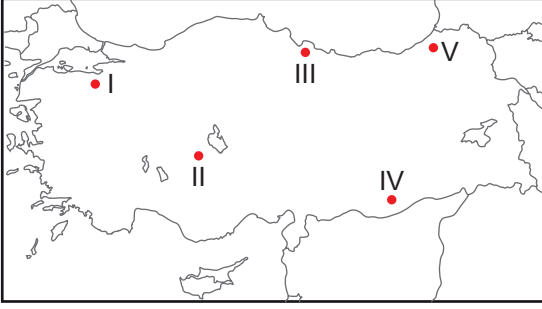
- A) Karain B) Beldibi C) Göbeklitepe
D) Yarımburgaz E) Öküzini

Türkiye'de Yerleşmelerin Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde yerleşmeyi etkileyen beşeri faktörlerden biridir?

- A) İklim B) Ulaşım C) Toprak türü
D) Su kaynakları E) Jeolojik yapı

2. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde engebeli arazi şartlarına bağlı olarak seyrek yerleşme vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İklim şartlarının uygun olduğu verimli topraklarda yerleşmeler yoğunur.

Bu tür yerlere örnek olarak;

- I. Çukurova,
II. Bursa ovası,
III. Taşeli platosu,
IV. Yüksekova

hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

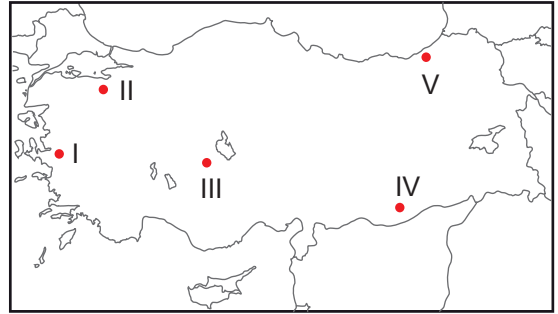
4. Aşağıdakilerden hangisi önemli yolların kavşak noktasında bulunduğu için gelişme göstermiş şehirlerden biri değildir?

- A) Afyonkarahisar B) Eskişehir C) Kayseri
D) Erzurum E) Kırklareli

5. Aşağıdakilerden hangisi Neolitik Çağ'da Anadolu'da insan eliyle yapılmış meskenlerden oluşan ilk yerleşmelerden biridir?

- A) Yarımburgaz - İstanbul
B) Palanlı - Adıyaman
C) Üçağzılı - Hatay
D) Çatalhöyük - Konya
E) Karain - Antalya

6. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde dağlık yerleşme yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Türkiye'de Yerleşmelerin Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri - 1

7. Türkiye, Dünya'nın en eski yerleşim alanlarından biridir. **Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?**

- A) Su kaynaklarının bol olması
- B) Ilıman iklim koşullarının görülmesi
- C) Ulaşım yolları üzerinde yer alması
- D) Topraklarının verimli olması
- E) Ortalama yükseltisinin fazla olması

8. Türkiye'nin idari birimleri ile ilgili;

- I. En küçük yönetim birimi mahalledir.
- II. Şu anki il sayısı 81'dir.
- III. İlleri yöneten valiler seçmenler tarafından seçilir.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Türkiye'de yönetim sistemi içerisinde en büyük idari birim illerdir. İllerin sınırları içerisinde birden fazla şehir yerleşmesi bulunabilir. Genelde ilin ismi ile merkez şehrin ismi aynıdır. Ancak bazı illerde merkez şehirlerinin ismi ile il isimleri farklıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, il ismi ile merkez şehrinin ismi aynı olan illerimizden biridir?

- A) Kocaeli
- B) İzmir
- C) Hatay
- D) Sakarya
- E) İçel

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de günümüzde idari bölünüşte bulunmaz?

- A) Bucak
- B) Kasaba
- C) İlçe
- D) Köy
- E) Belediye

11. Türkiye'de devletin kamu hizmetlerini her yere götürebilmesi, vatandaşların iş ve işlemlerinin daha hızlı ve düzenli yapılabilmesi amacıyla idari fonksiyona sahip birimler oluşturulmuştur. Bu birimler merkezi yönetim ve yerel yönetim olarak ikiye ayrılır.

- I. Valilik
- II. Kaymakamlık
- III. Belediyeler

Buna göre, yukarıda verilenlerden hangileri yerel yönetimlerdendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

12. Yerleşmelerin verimli tarım alanlarında yoğunlaştığı ülkemizde, küçük ve orta büyüklükteki şehir yerleşmelerinin çoğu tarıma bağlı olarak gelişmiştir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu duruma örnek verilebilir?

- A) Rize
- B) Antalya
- C) Çanakkale
- D) Kocaeli
- E) İstanbul

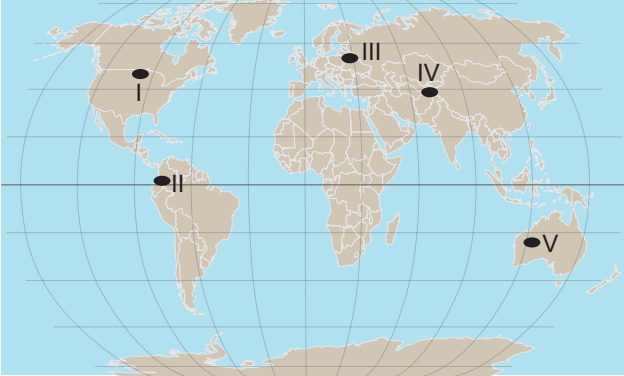
Yerleşmelerin Gelişimi, Yerleşme Doku ve Tipleri - 2

1. İnsanlar için hayati önem taşıyan su, yerleşme yerinin seçiminde önemli bir etmendir. Bu nedenle ilk yerleşmelerin başladığı zamandan günümüze kadar geçen sürede insanlar yerleşme için daha çok su kenarlarını seçmişlerdir. Özellikle iklim koşullarının elverişli olduğu yerlerdeki akarsu ve göl kenarları yerleşme için seçilen yerlerdir.

Buna göre, aşağıdaki su kaynaklarından hangisinin çevresinde ilk yerleşim izlerine rastlanmaz?

- A) İndus Nehri B) Volga Nehri C) Nil Nehri
D) Fırat Nehri E) Ganj Nehri

2. Yeryüzünde yükseltisi fazla olan alanlar yerleşmeye az elverişli alanlardır. Bu nedenle yerleşmelerin önemli bir kısmı yükseltisi deniz seviyesinden itibaren 500 metreye kadar olan alanlarda toplanmıştır. Ancak çok sıcak ve nemli bölgelerde yerleşim yeri olarak yüksek yerler tercih edilir.

Buna göre, harita üzerinde numaralandırılmış alanlardan hangisinde yerleşmek için yüksek yerler tercih edilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Yerleşmelerin zamanla gelişip büyümesinde farklı ekonomik faaliyetler etkili olmuştur.

Buna göre, aşağıdaki faaliyetlerden hangisi diğerlerine göre daha yakın zamanda yerleşmeyi etkileyen bir unsur haline gelmiştir?

- A) Sanayi B) Ticaret C) Liman
D) Tarım E) Hayvancılık

4. Yerleşmeyi etkileyen faktörler doğal ve beşeri faktörler olmak üzere sınıflandırılır.

Bu sınıflamaya göre, aşağıdaki faktörlerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

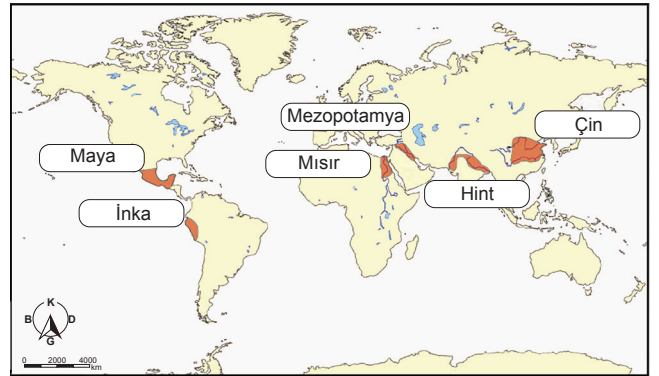
- A) Bitki örtüsü
B) Su kaynakları
C) Yer şekilleri
D) İklim şartları
E) Ulaşım olanakları

5. I. Yeryüzü şekilleri
II. Tarımsal faaliyetler
III. Su kaynakları
IV. Teknolojik gelişmeler

Yukarıdakilerden hangileri yerleşmenin dokusunu etkileyen doğal unsurlar arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki harita üzerinde ilk medeniyetlerin kuruldukları yerler gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Maya ve İnka medeniyetleri Amerika kıtasında yaşamıştır.
B) Hint medeniyetinin gelişmesinde su kaynaklarının varlığı önemli bir etkidir.
C) Avrupa kıtası ilk medeniyetlerin gelişmesine önemli katkı sağlamıştır.
D) Mısır medeniyeti Nil nehri çevresinde kurulup gelişmiştir.
E) İlk medeniyetler daha çok Asya ve Afrika kıtalarında yaşamıştır.

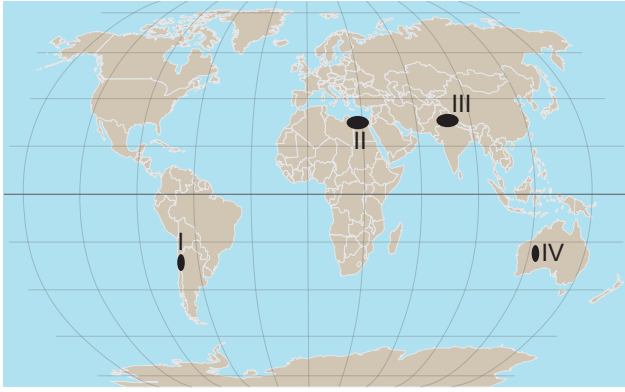
Yerleşmelerin Gelişimi, Yerleşme Doku ve Tipleri - 2

7. Gelişmiş ülkelerde teknoloji kullanımı fazla olduğu için doğal faktörlerin yerleşme üzerindeki etkisi azdır. Bu ülkeler teknoloji sayesinde doğal şartların elverişsiz olduğu alanlarda da yerleşmeler kurabilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu özellikteki ülkelere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Nijer B) Mısır C) Kenya
D) Kanada E) Moğolistan

8. Yükseltinin fazla olduğu dağlık ve engebeli alanlar, genellikle yerleşmeyi sınırlandırıcı etkide bulunur.

Buna göre, harita üzerinde numaralandırılmış alanlardan hangileri bahsedilen özelliklere sahiptir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Güney Yarım Küre'nin orta kuşağında bulunan dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarına göre yerleşmeye daha elverişlidir.
II. Kurak bölgelerin kırsal alanlarında mesken yapımında kerpiç kullanılır.
III. Amazon Nehri çevresi ilk medeniyetlerin yerleşim yerleri arasında yer almaktadır.
IV. Tropikal bölgelerde yerleşme üst sınırı orta kuşağa göre daha yüksektir.

Yukarıdaki ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Dağınık yerleşme dokusunun görüldüğü bir bölge ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **kesin** söylenebilir?

- A) Deniz etkisine kapalı bir yerdir.
B) Tarımsal ürün çeşitliliği fazladır.
C) Yer şekilleri dağlık ve engebelidir.
D) Ilıman iklim koşulları etkilidir.
E) Doğal bitki örtüsü ilkbaharda yeşeren otlardır.

11. Amazon Havzası, Sibiryası ve Alaska bölgelerinde yerleşmelerin yoğunluğu azdır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Su kaynaklarının yetersiz olması
B) Yer şekillerinin elverişsiz olması
C) Kara ve denizlerin dağılışı
D) İklim koşullarının elverişsiz olması
E) Yer altı kaynaklarının yetersiz olması

12. Aşağıdaki bölgelerin hangisinde yerleşmelerin yoğunluğu diğerlerine göre **daha azdır?**

- A) Akdeniz kıyıları
B) Batı Avrupa
C) Çin'in Doğusu
D) Hint Yarımadası
E) Kanada'nın kuzeyi

Yerleşmelerin Gelişimi, Yerleşme Doku ve Tipleri - 1

1. İnsanların yerleşim alanları ve mesken tipleri tarih boyunca değişikliğe uğramıştır.

Bu değişikliklerin nedeni olarak;

- I. nüfus artışı,
- II. teknolojik gelişmeler,
- III. ekonomik faaliyetlerin değişikliğe uğraması

Verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. İnsanların barınaklarının şekli ve hangi tür malzemeden yapıldığı beşeri coğrafyanın aşağıda verilen alt dallarından hangisinin inceleme alanı içindedir?

- A) Nüfus coğrafyası
B) Ticaret coğrafyası
C) Tarım coğrafyası
D) Yerleşme coğrafyası
E) Sanayi coğrafyası

3. I. Barınak olarak mağaraların ve ağaç kovuklarının seçilmesi
II. Bilgi ve iletişim alanındaki gelişmelerle bilişim kentlerinin kurulması
III. İhtiyaç fazlası üretim sonucunda ticaret şehirlerinin kurulması
IV. Tarımsal üretim sonucunda yerleşik hayata geçilmesi

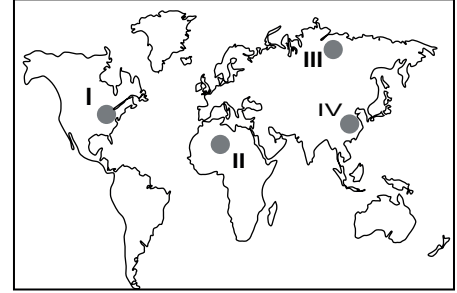
Verilen gelişmelerin geçmişten günümüze doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) I, II, IV, III B) I, IV, III, II C) III, II, I, IV
D) II, IV, III, I E) IV, I, II, III

4. Aşağıdaki kırsal yerleşme sınıflandırmalarından hangisi ekonomik işlev göz önüne alınarak yapılmıştır?

- A) Yol boyu köyü
B) Deniz kıyısı köyü
C) Dokumacılık köyü
D) Toplu doku köyü
E) Vadi köyü

5. Dünya üzerinde buzullar, denizler, yükselti, sıcaklık, kuraklık ve aşırı yağış yerleşmelerin dağılışını etkiler.

Buna göre, haritada numaralandırılmış alanlardan hangilerinde yerleşmelerin daha seyrek olduğu söylenir?

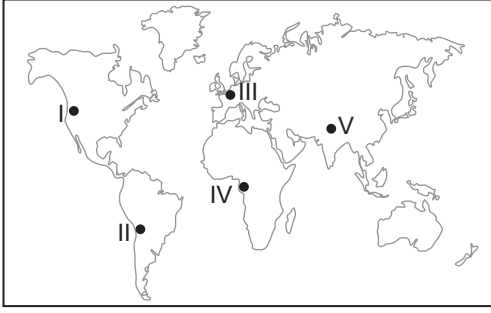
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki yerlerin hangisinde toplu dokulu yerleşmenin gelişmesi beklenir?

- A) Arazinin engebeleri olduğu
B) Tarım alanlarının parçalı olduğu
C) Otlakların birbirine uzak olduğu
D) Eğimin fazla olduğu
E) Su kaynaklarının sınırlı olduğu

Yerleşmelerin Gelişimi, Yerleşme Doku ve Tipleri - 1

7. Aşağıda Dünya haritası üzerinde beş farklı yer işaretlenmiştir.

Bu yerlerin hangisinde yerleşme faaliyetleri daha yoğundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Yerleşmelerin toplu ya da dağınık doku özelliği göstermesinde;

- I. su kaynakları,
II. yer şekilleri,
III. ekonomik faaliyetler

unsurlarından hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Yağış miktarının fazla olduğu ormanlık alanlarda mesken yapımında ahşap temel yapı malzemesi olarak kullanılır.

Buna göre, aşağıdaki iklim bölgelerinin hangisinde ahşap meskenlerin yaygın olması beklenir?

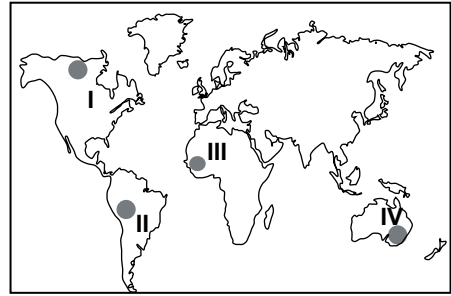
- A) Ekvatorial iklim
B) Karasal iklim
C) Tundra iklimi
D) Akdeniz iklimi
E) Kutup iklimi

10. Yerleşmelerin kır yerleşmesi ya da şehir yerleşmesi olduğunu belirtmede çeşitli kriterler kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kriterlerden biri değildir?

- A) Ekonomik faaliyetlerin türü
B) Nüfusun eğitim düzeyi ve miktarı
C) Sosyal ve kültürel hizmetler
D) Çalışan nüfusun sektörel dağılımı
E) Çevresindeki yerleşim birimleri

11. Yerleşmelerin deniz seviyesinden yükseklikleri Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe genellikle azalmaktadır.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerden hangilerinde yerleşme üst sınırının daha yüksek olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

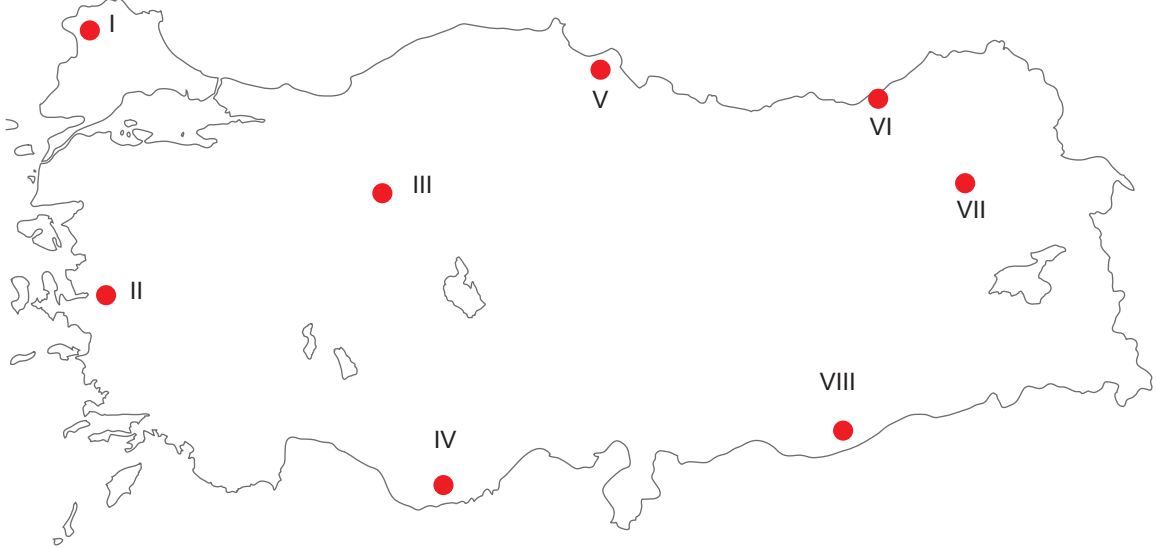
12. İlk yerleşmelerin kurulduğu yerlerin genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Barınak yapımı için uygun malzemelerin bulunduğu yerlerdir.
B) Yer şekilleri tarımsal faaliyetlere uygun yerlerdir.
C) Ilıman iklim koşullarının görüldüğü yerlerdir.
D) Doğal bitki örtüsünün gür ormanlar olduğu yerlerdir.
E) Su kaynaklarına yakın yerlerdir.

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralandırılarak işaretlenmiştir.

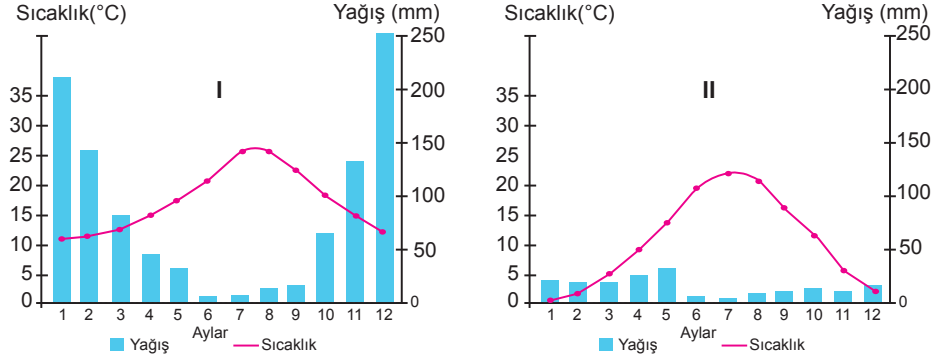

Aşağıda verilen iklim özellikleri ile haritada verilen alanları eşleştiriniz.

İklim Özelliği	Bölge
Yaz aylarında Basra termik alçak basıncının etkisi altında kalan bu bölgede ekstrem sıcaklıklar görülmektedir.	VIII
Ortalama 1000 metre rakıma sahip bu bölgede ilkbahar aylarında konveksiyonel yağışlar etkili olmaktadır.	III
Ortalama yükseltinin fazla olduğu bu bölgede kış aylarında Sibiryaya termik yüksek basıncının etkisiyle sıcaklık değerleri aşırı düşmektedir.	VII
Dağların kıyıya paralel uzandığı bu bölgede orografik yağışlar etkilidir. Ayrıca yıllık yağış miktarının 2000 mm üzerinde olduğu bu bölgede çay tarımı yapılmaktadır.	VI
Yer şekillerinin engebeli olduğu bu bölgede kısa mesafede farklı iklim özellikleri görülmektedir. Bulunduğu bölgede dağların güneyinde yağış miktarı daha fazladır.	IV
Balkanlardan gelen soğuk hava kütlelerinin ülkemize ilk giriş yaptığı bu bölgede karasallık etkili olmaktadır.	I
Dağların kıyıya dik uzandığı bu bölgede nemli hava kütleleri iç kesimlere kadar kendisini göstermektedir.	II
Kuzeyden gelen nemli hava kütleleri bu alana yer şekillerinin sade olmasından dolayı bulunduğu iklim bölgesine kıyasla daha az yağış bırakır.	V

CEVAP ANAHTARI

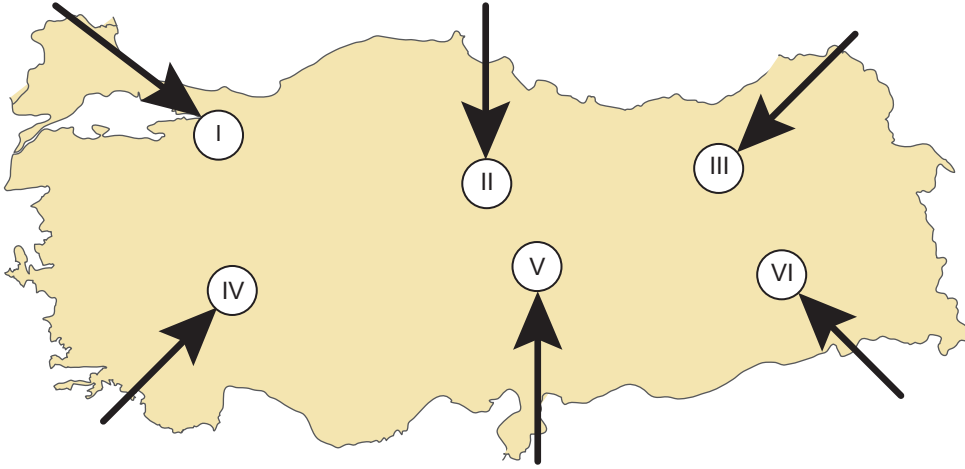
2. Aşağıda Türkiye'de görülen iklimlere ait grafikler verilmiştir.

Verilen illeri uygun grafiklerle eşleştiriniz.

İl	Antalya	Konya	İzmir	Ankara	Muğla	Aksaray	Nevşehir
Grafik Numarası	I	II	I	II	I	II	II

3. Aşağıda Türkiye'yi etkileyen bazı yerel rüzgârlar numaralandırılarak verilmiştir.

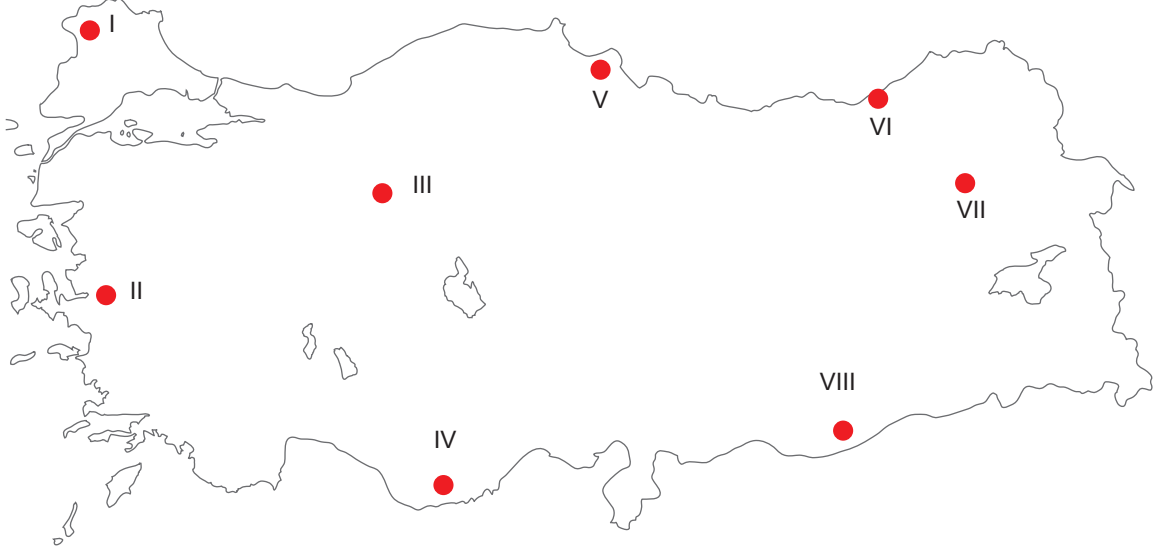
Bu rüzgârlar ile aşağıdaki bilgileri eşleştiriniz.

I	Kuzeybatıdan soğuk ve kuru olarak Marmara Bölgesi ile Batı Karadeniz çevresinde sıcaklık değerlerini azaltarak kar yağışına yol açar.
II	Karadeniz üzerinden geldiği için soğuk ve nemlidir. Kuzey Anadolu Dağlarında yağışlara neden olur.
III	Kuzeydoğudan esen kuru ve soğuk bir rüzgârdır. Kışın sıcaklık değerlerini azaltarak kar yağışına neden olur. Yazın ise serin ve kuru olarak eser.
IV	Akdeniz üzerinden geldiği için sıcak ve nemlidir. Kış mevsiminin etkili olduğu yerlerde, sıcaklık değerlerini artırarak kar erimelerine neden olur.
V	Güneyden esen bu rüzgâr, Akdeniz kıyılarında nemli ve sıcak, iç kesimlerde ise kuru ve sıcak olarak eser.
VI	(Samyeli), 30° enlemi çevresindeki dinamik basınç merkezinin etkisiyle oluşur. Ülkemizin güneydoğu kesimlerinde etkilidir. Sıcak ve kuru olduğundan bitkiler üzerinde kurutucu etki yapar.

Türkiye'nin iklimi

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında iklim bazı alanlar numaralandırılarak işaretlenmiştir.

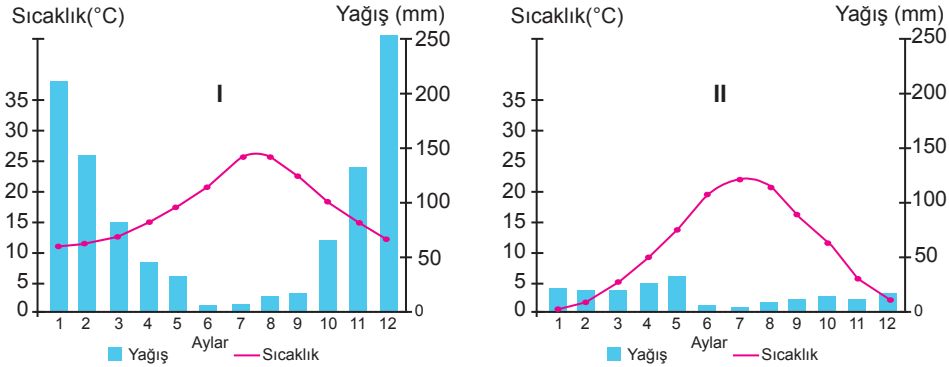

Aşağıda verilen iklim özellikleri ile haritada verilen alanları eşleştiriniz.

İklim Özelliği	Bölge
Yaz aylarında Basra termik alçak basıncının etkisi altında kalan bu bölgede ekstrem sıcaklıklar görülmektedir.	
Ortalama 1000 metre rakıma sahip bu bölgede ilkbahar aylarında konveksiyonel yağışlar etkili olmaktadır.	
Ortalama yükseltinin fazla olduğu bu bölgede kış aylarında Sibiryaya termik yüksek basıncının etkisiyle sıcaklık değerleri aşırı düşmektedir.	
Dağların kıyıya paralel uzandığı bu bölgede orografik yağışlar etkilidir. Ayrıca yıllık yağış miktarının 2000 mm üzerinde olduğu bu bölgede çay tarımı yapılmaktadır.	
Yer şekillerinin engebeli olduğu bu bölgede kısa mesafede farklı iklim özellikleri görülmektedir. Bulunduğu bölgede dağların güneyinde yağış miktarı daha fazladır.	
Balkanlardan gelen soğuk hava kütlelerinin ülkemize ilk giriş yaptığı bu bölgede karasallık etkili olmaktadır.	
Dağların kıyıya dik uzandığı bu bölgede nemli hava kütleleri iç kesimlere kadar kendisini göstermektedir.	
Kuzeyden gelen nemli hava kütleleri bu alana yer şekillerinin sade olmasından dolayı bulunduğu iklim bölgesine kıyasla daha az yağış bırakır.	

Türkiye'nin iklimi

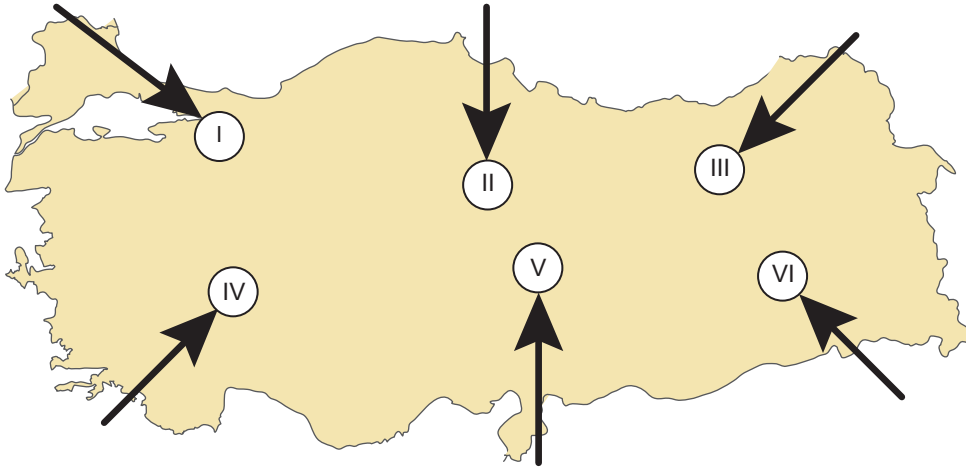
2. Aşağıda Türkiye'de görülen iklimlere ait grafikler verilmiştir.

Verilen illeri uygun grafiklerle eşleştiriniz.

İl	Antalya	Konya	İzmir	Ankara	Muğla	Aksaray	Nevşehir
Grafik Numarası							

3. Aşağıda Türkiye'yi etkileyen bazı yerel rüzgârlar numaralandırılarak verilmiştir.

Bu rüzgârlar ile aşağıdaki bilgileri eşleştiriniz.

☐	Kuzeybatıdan soğuk ve kuru olarak Marmara Bölgesi ile Batı Karadeniz çevresinde sıcaklık değerlerini azaltarak kar yağışına yol açar.
☐	Karadeniz üzerinden geldiği için soğuk ve nemlidir. Kuzey Anadolu Dağlarında yağışlara neden olur.
☐	Kuzeydoğudan esen kuru ve soğuk bir rüzgârdır. Kışın sıcaklık değerlerini azaltarak kar yağışına neden olur. Yazın ise serin ve kuru olarak eser.
☐	Akdeniz üzerinden geldiği için sıcak ve nemlidir. Kış mevsiminin etkili olduğu yerlerde, sıcaklık değerlerini artırarak kar erimelerine neden olur.
☐	Güneyden esen bu rüzgâr, Akdeniz kıyılarında nemli ve sıcak, iç kesimlerde ise kuru ve sıcak olarak eser.
☐	(Samyeli), 30° enlemi çevresindeki dinamik basınç merkezinin etkisiyle oluşur. Ülkemizin güneydoğu kesimlerinde etkilidir. Sıcak ve kuru olduğundan bitkiler üzerinde kurutucu etki yapar.

Türkiye’de Görülen İklim Tipleri - 2

1. Ülkemizde iklim özelliklerinin çeşitlilik göstermesi bitki türlerinin de çeşitli olmasına neden olmuştur. Nitekim Türkiye’de 12 000 den fazla bitki türü tespit edilmişken; Avrupa kıtasında bu sayı 9000 civarındadır.

Bu durum üzerinde Türkiye’nin;

- ılıman kuşakta yer alması,
- yer şekilleri,
- doğal boğazlara sahip olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıda Türkiye’deki üç ayrı merkeze ait yıllık yağışın mevsimlere göre dağılışı verilmiştir.

Merkez	İlkbahar %	Yaz %	Sonbahar %	Kış %
A	15	23	35	28
Z	15	8	20	57
K	40	5	23	32

Grafikteki verilere bakıldığında;

- A merkezinde genel olarak yükselim yağışlarının etkili olduğu,
- Z merkezinin Akdeniz İklim Bölgesi sınırları içerisinde yer aldığı,
- K merkezinin deniz kıyısında bir yer olduğu

verilenlerden hangileri kesin olarak söylenir?

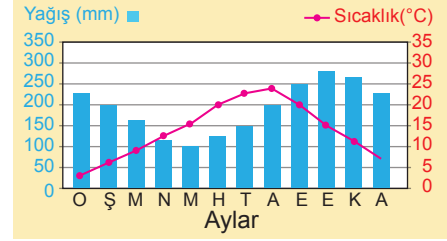
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. 22 Ocak 2018 tarihinde hava durumu bildiriminde “Yurt genelinde don olaylarının görülebileceği, vatandaşların bu konuda dikkatli olması gerektiği” ifade edilmiştir.

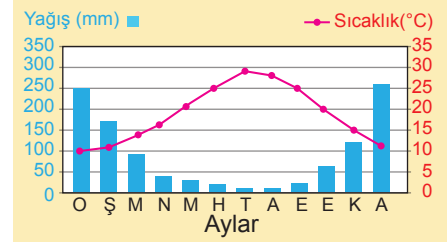
Buna göre, aşağıdaki yörelerin hangisinde bu olayın görülme ihtimali daha düşüktür?

- A) Erzurum - Kars çevresi
B) Ankara - Eskişehir çevresi
C) Antalya - Muğla çevresi
D) Yozgat - Sivas çevresi
E) Uşak - Afyon çevresi

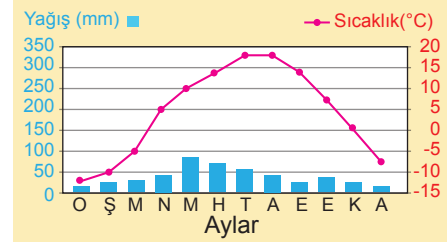
4. Aşağıda Türkiye’de üç farklı il merkezine ait yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafikleri verilmiştir

I

II

III

Buna göre, merkezlerin doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisidir?

I	II	III
A) Zonguldak	Karaman	Kars
B) Batman	Çankırı	Karabük
C) Ağrı	Sivas	Çorum
D) Kırıkkale	Tekirdağ	Çanakkale
E) Rize	Antalya	Aksaray

5. Gür otlakların bulunduğu bir yerde mera hayvancılığı yapmak isteyen birisi için aşağıdaki yerlerden hangisi daha uygundur?

- A) Konya B) Muğla C) Ankara
D) Artvin E) Edirne

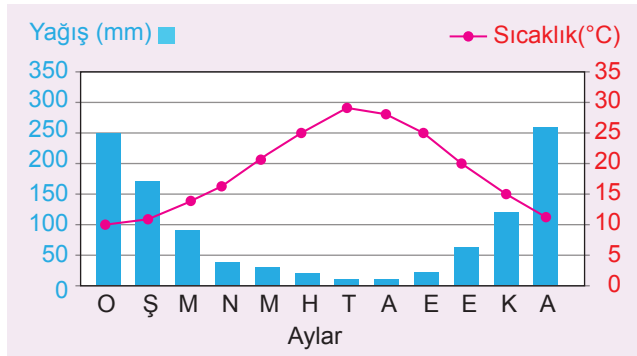
Türkiye'de Görülen İklim Tipleri - 2

6. Ülkemiz Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı için sıcaklık ortalaması dağların güneye bakan yamaçlarında, kuzey yamaçlarına göre daha yüksektir.

Bu genellemeye aşağıdaki yerlerden hangisi uymaz?

- A) Antalya - Beydağları
- B) Bursa - Uludağ
- C) Rize - Kaçkar Dağları
- D) Muğla - Menteşe Dağları
- E) Mersin - Bolkar Dağları

7. Aşağıda ülkemizde görülen bir iklim tipinin yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

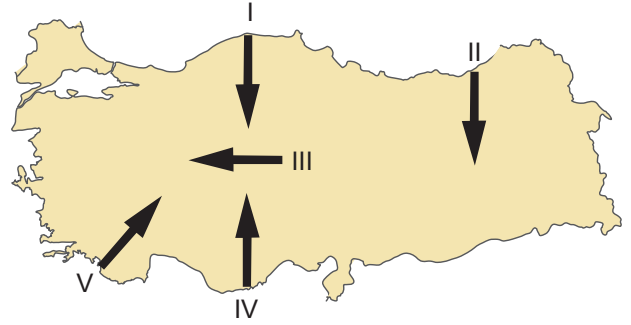
Bu iklimin veya görüldüğü yerlerin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yağışlar genel olarak kış mevsiminde görülür.
- B) Kışları ılık geçer.
- C) Yağışlar genellikle yağmur şeklinde düşer.
- D) Yeraltı suları bakımından zengindir.
- E) Yıllık sıcaklık farkı 20 °C'nin altındadır.

8. Aşağıda verilen illerden hangilerinde benzer iklim tiplerinin görüldüğü söylenir?

- A) Ankara - Zonguldak
- B) Mersin - İzmir
- C) Çanakkale - Ağrı
- D) Muğla - Karabük
- E) Kars - Bolu

9. Aşağıda Türkiye haritası üzerinde beş farklı rota gösterilmiştir.

Bu rotalardan hangisinde iklim özelliklerinin daha az değiştiği gözlemlenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

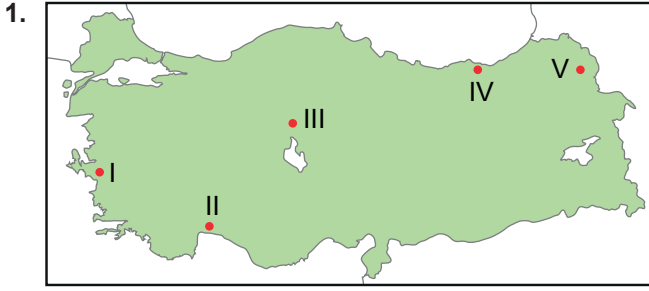
10. Aşağıda Türkiye'de bulunan bazı plajlar gösterilmiştir.

Deniz turizmi sezonunun en erken başladığı sahili tercih etmek isteyen bir kişinin hangi plaja gitmesi daha uygundur?

- A) Bartın - İnkumu
- B) Edirne - Enez
- C) Çanakkale - Asos
- D) Aydın - Kuşadası
- E) Antalya - Patara

Türkiye'de Görülen İklim Tipleri - 1

Haritada numaralandırılarak verilen yerlerin iklim özellikleri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı yerde oluşan yağışların tümü orografik oluşumludur.
B) Yıllık ortalama sıcaklık değeri en yüksek olan yer II numaralı yerdir.
C) Verilen yerlerden iki tanesi Akdeniz İklim Bölgesi'nde yer almaktadır.
D) Kış sıcaklık ortalaması en düşük olan yer V numaralı yerdir.
E) Yıllık yağış miktarı en fazla olan yer IV numaralı yerdir.

2. Karadeniz ikliminin genel özellikleri ile ilgili,

- I. Yağış rejimi düzenlidir.
II. En yağışlı mevsimi sonbahardır.
III. Yıl içinde güneşli gün sayısı Akdeniz iklimine göre daha fazladır.

verilen ifadelerden hangileri söylenemez?

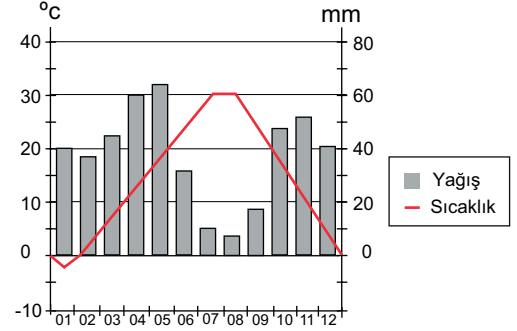
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

3. I. Yazın kuraklığa, kışın ise düşük sıcaklıklara karşı dayanıksız bitkilerden oluşur.
II. Yıllık ve günlük sıcaklık farklarının fazla olduğu iklim bölgelerinde yetişebilen ot topluluğudur.
III. Yağışın mevsimlere düzenli bir şekilde dağıldığı iklim bölgelerinde gelişen ağaç topluluğudur.
IV. Kış sıcaklıklarının 0°C'nin altına düşmediği ve yaz sıcaklıklarının fazla olduğu iklim bölgelerinde gelişen ağaç topluluğudur.

Yukarıda özellikleri verilen bitki topluluklarından hangisi ikisinin, ülkemizde Karadeniz İklim Bölgesi sınırları içerisinde gelişme göstermesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıda Erzincan iline ait yıllık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafiğe bakılarak Erzincan ilinin iklim özellikleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yağış rejimi düzenlidir.
B) Karasal bir iklime sahiptir.
C) Yıllık sıcaklık farkı 25°C'nin üzerindedir.
D) Mayıs ayında düşen yağış miktarı Eylül ayına göre daha fazladır.
E) Yıllık ortalama yağış miktarı 250 mm'den fazladır.

5. Ülkemizin iklim özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ülkemizde Karasal iklimin yayılış alanı Karadeniz ikliminin yayılış alanından daha fazladır.
B) Güney kıyılarımızda Akdeniz ikliminin özellikleri görülmektedir.
C) Ülkemiz genel olarak Akdeniz iklim kuşağında yer almaktadır.
D) Ege kıyılarımızda Akdeniz ikliminin yayılış alanı Akdeniz kıyılarına göre daha azdır.
E) Ülkemizin iç kesimlerinde Karasal iklim özellikleri görülmektedir.

6. Türkiye'de görülen diğer iklim tipleri düşünüldüğünde Karadeniz ikliminde;

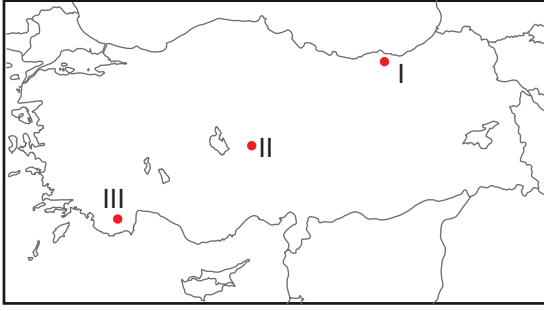
- I. yağış miktarı,
II. sıcaklık farkları,
III. bulutluluk oranı,
IV. güneşlenme süresi

özelliklerinden hangileri daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Türkiye'de Görülen İklim Tipleri - 1

7. Aşağıda harita üzerinde üç farklı yer numaralanmıştır.

Bu yerlerin iklim özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) Yağış rejimi sadece I'de düzenlidir.
- B) Yıllık sıcaklık farkı II'de en fazladır.
- C) Kış sıcaklıkları III'de en yüksektir.
- D) III'ün I'den sıcak olmasında enlem etkisi vardır.
- E) II'de bitki örtüsü gür ormanlardır.

8. Antalya - Mersin çevresinde tropikal bölge bitkilerinden olan muzun yetiştirilmesinde;

- I. iklim özellikleri,
- II. kıyıya paralel uzanan dağlar,
- III. kalkerli arazi yapısı

verilenlerden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

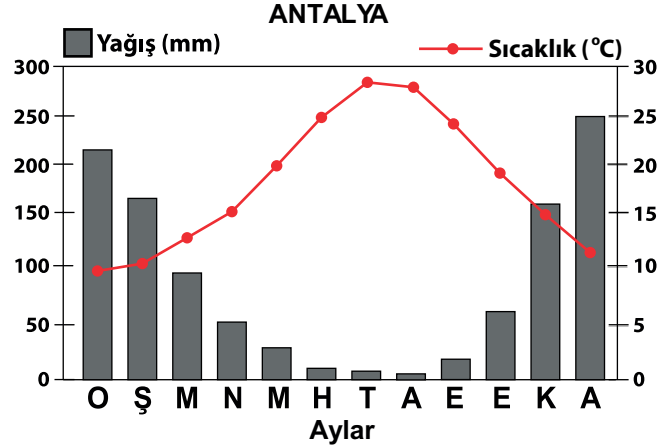
9. Türkiye'de görülen iklimler ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Karasal iklim en yaygın iklimdir.
- B) En yüksek sıcaklık farkı karasal iklimdedir.
- C) Türkiye genel olarak Akdeniz İklim kuşağında yer alır.
- D) Ülkenin her yerinde en yağışlı mevsim kıştır.
- E) Kış sıcaklıkları en fazla Akdeniz İklimi'ndedir.

10. Aşağıdaki illerimizden hangisi diğerleriyle aynı iklim bölgesinin sınırları içerisinde yer almaz?

- A) Hatay
- B) Elazığ
- C) Sivas
- D) Şanlıurfa
- E) Kırıkkale

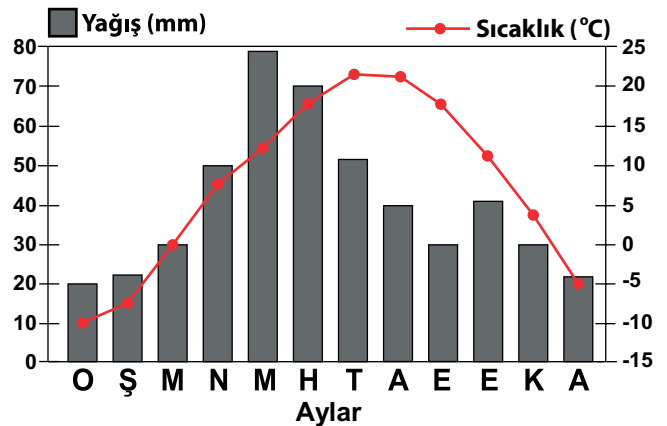
11. Aşağıda Antalya kentine ait yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgilere bakılarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Yağış rejimi düzensizdir.
- B) En sıcak ay temmuz ayıdır.
- C) Yıllık sıcaklık farkı yaklaşık 20 °C'dir.
- D) Yıllık yağış miktarı 300 mm'nin altındadır.
- E) Kış mevsiminde kar yağışları görülmez.

12. Aşağıda bir merkezin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış dağılımını gösteren grafik verilmiştir.

Bu grafik ülkemizde aşağıdaki illerden hangisine ait olabilir?

- A) Mersin
- B) Rize
- C) Ankara
- D) İzmir
- E) Samsun

Türkiye'nin İklimini Etkileyen Faktörler ve İklim Elemanları - 2

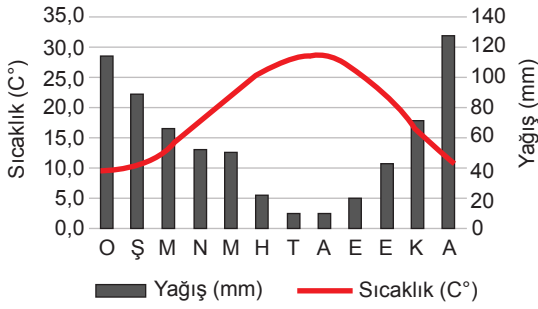
1. Türkiye'de yükseltinin iklime olan etkisine;

- I. Erzurum'da kışların çok sert geçmesi,
- II. Eskişehir'de don olayının Kars'a göre daha az görülmesi,
- III. Adana'nın sıcaklık ortalamasının Sinop'tan daha yüksek olması

verilenlerden hangileri örnek olarak gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

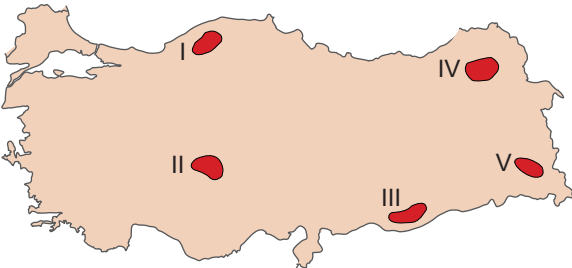
2. Aşağıda, Türkiye'de bulunan bir ilin sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Bu il aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bingöl B) Adana C) Giresun
D) Kırıkkale E) İstanbul

3. Aşağıdaki haritada beş farklı alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangileri diğerlerine göre daha kuraktır?

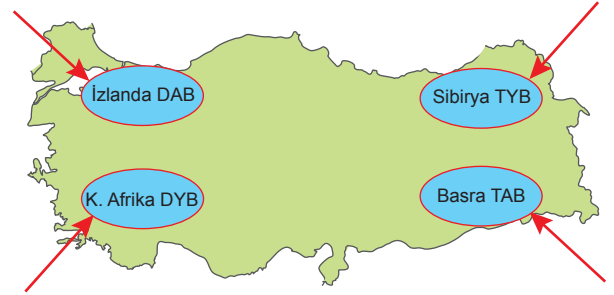
- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

4. Türkiye'de çeşitli iklim tipleri görülmektedir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kuzey Yarım Küre'de bulunması
B) Yer şekillerinin değişiklik göstermesi
C) Çevresinde farklı denizlerin bulunması
D) Dağların kıyıya göre konumu
E) Çevresindeki basınç merkezlerinin etkisi

5. Aşağıdaki haritada Türkiye iklimini etkileyen basınç merkezlerinden bazıları gösterilmiştir.

Bu merkezlerin Türkiye iklimine olan etkileri ile ilgili olarak,

- I. İzlanda A. B. merkezi kış mevsiminde yağışların oluşmasında etkilidir.
- II. Sibiry Y. B .merkezi, kışın aşırı soğukların oluşmasına sebep olur.
- III. Basra A. B. merkezi kış aylarında ülkenin güney kesimlerinde yağışlara neden olmaktadır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe genel olarak;

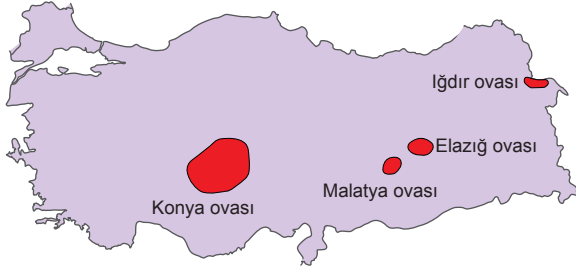
- I. yıllık sıcaklık farkı,
- II. karın yerde kalma süresi,
- III. yıllık ortalama yağış miktarı

özelliklerinden hangilerinde artış olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Türkiye'nin İklimini Etkileyen Faktörler ve İklim Elemanları - 2

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı alanları gösterilmiştir.

Bu alanların ortak özelliği olarak;

- I. yıllık yağış miktarının görece az olması,
- II. yıllık sıcaklık ortalamalarının benzer olması,
- III. çevrelerine göre sürekli alçak basınç alanı olmaları

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıda bazı illere ait ortalama sıcaklık değerlerini gösteren bir tablo verilmiştir.

	Ocak (°C)	Temmuz (°C)	Yıllık Ort. (°C)
Erzurum	-9,1	19,2	5,7
Mersin	10,2	27,9	19,2
Rize	6,8	22,9	14,5
Ankara	0,2	23,4	12
Şanlıurfa	5,6	32	18,5

Tablodaki bilgilere göre, bu yerlerden hangisinde karasallık şiddetinin daha fazla olduğu söylenir?

- A) Erzurum B) Mersin C) Rize
D) Ankara E) Şanlıurfa

9. I. Antalya ve çevresinde cephe yağışlarının görülmesi
II. Doğu Karadeniz kıyılarında orografik yağışların fazla olması
III. Konya ve çevresinde konveksiyonel yağışların oluşması

Yukarıda bahsedilen durumlardan hangilerinin oluşmasında yeryüzü şekilleri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Aşağıda Türkiye iklimine ait durumlar verilmiştir:

- Erzurum ve Kars çevrelerinde don olayı fazlaca görülmektedir.
- Kış döneminde ılık ve yağışlı günler görülmektedir.
- Rize ve çevresinde yıllık yağış miktarı fazladır.
- Türkiye genelinde en düşük sıcaklıklar Aralık - Ocak döneminde yaşanır.

Bu durumların nedenleri düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisine ait bir duruma yer verilmemiştir?

- A) Dağların kıyıya göre konumu
B) Yükseltinin fazla olması
C) Bulunulan yarım küre
D) Enlem etkisi
E) İzlanda Dinamik Alçak basıncının etkisi

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı alanları gösterilmiştir.

Bu alanların ortak özelliği olarak;

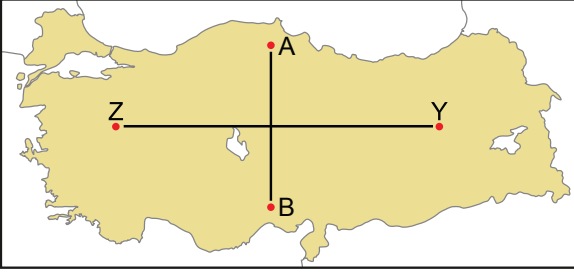
- I. yıllık sıcaklık ortalamaları,
- II. yağış miktarlarının görece fazla olması,
- III. en fazla yağışın düştüğü mevsimlerin benzer olması

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Türkiye'nin İklimini Etkileyen Faktörler ve İklim Elemanları - 1

1. Aşağıdaki haritada A, B, Z ve Y noktaları işaretlenmiştir.

- A noktasından B noktasına gidildikçe ortalama sıcaklık değerleri artmaktadır.
- Z noktasından Y noktasına gidildikçe ortalama sıcaklık değerleri azalmaktadır.

Sıcaklık değişiminin A-B ve Z-Y yönlerinde farklılık göstermesinin temel sebebi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A-B Z-Y

A) Enlem	Bakı
B) Yükselti	Denizellik
C) Enlem	Yükselti
D) Yükselti	Bakı
E) Karasallık	Yükselti

2. Kırklareli ve Gaziantep illerinin yıllık toplam yağış miktarları benzer olmasına rağmen; yaz mevsiminde kuraklık Gaziantep ilinde, Kırklareli iline göre daha fazla etkili olmaktadır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Buharlaşma miktarı	B) Yükselti farkı
C) Yer şekilleri özellikleri	D) Toprak yapısı
E) Bitki örtüsü özellikleri	

3. Ülkemizin yıllık ortalama en düşük sıcaklık değeri Kuzeydoğu Anadolu'da görülmektedir.

Bu durum üzerinde etkili olan unsurlar aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Karasallık - bakı - yükselti
- B) Yükselti - bakı - denizellik
- C) Enlem - yükselti - karasallık
- D) Bakı - denizellik - hakim rüzgar yönü
- E) Soğuk su akıntıları- enlem- karasallık

4. Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Sinop'ta yaz ve kış sıcaklıklarının Adana'ya göre daha az olması
- B) Ülkemizde güneyden esen rüzgarların genellikle sıcaklığı artırması
- C) Antalya'da tarım ürünlerinin Kastamonu'dan daha erken olgunlaşması
- D) Ülkemizde güneş ışınlarının geliş açısının güneyden kuzeye doğru gidildikçe azalması
- E) Akdeniz'in tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması

5. Yıllık sıcaklık farkı ülkemizin iç kesimlerinde, kıyı kesimlerine göre daha fazladır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyılarda ortalama yükseltinin iç kesimlere göre az olması
- B) Kıyılarda mutlak nem miktarının iç kesimlere göre fazla olması
- C) İç kesimlerde kar yağışının kıyılara göre daha fazla olması
- D) İç kesimlerde bitki örtüsünün kıyı kesimlere göre daha zayıf olması
- E) İç kesimlerde yüksek düzlüklerin kıyı kesimlere göre daha fazla olması

6. Ülkemizin iklim özellikleri üzerinde aşağıda verilenlerden hangisi etkili değildir?

- A) Ortalama yükselti değerleri
- B) Dağların uzanış yönü
- C) Basınç merkezleri
- D) Okyanus akıntıları
- E) Enlem faktörü

Türkiye'nin İklimini Etkileyen Faktörler ve İklim Elemanları - 1

7. Aşağıdaki tabloda üç kentin ocak ayı sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Kentler	Ocak ayı sıcaklık ortalaması (°C)
Ankara	-1
Sivas	-5
Erzurum	-12

- I. Enlemlerinin farklı olması
- II. Yükselti değerlerinin farklı olması
- III. Karasallık şiddetinin farklı olması

Bu kentlerin, sıcaklık ortalamalarının farklı olmasında yukarıda verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

8. Ülkemizde özellikle kış mevsiminde daha fazla etkilidir. Bu mevsimde Rusya ve Sibiryâ üzerinden ülkemize soğuk hava taşıyıp sıcaklığın belirgin olarak düşmesine sebep olmaktadır.

Yukarıda özellikleri verilen yerel rüzgâr hangisidir?

- A) Karayel B) Samyeli C) Lodos
D) Yıldız E) Poyraz

Haritada üzerinde numaralandırılarak verilen oklar yönünde etkili olan yerel rüzgârlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Yıldız	Poyraz	Kible
B)	Karayel	Samyeli	Kible
C)	Poyraz	Lodos	Samyeli
D)	Yıldız	Samyeli	Lodos
E)	Poyraz	Karayel	Lodos

10. Rüzgârların yönü üzerinde yer şekilleri, basınç merkezlerinin konumu ve Dünya'nın günlük hareketi etkili olmaktadır.

Bu bilgidен yola çıkarak Çanakkale Boğazı ve çevresinde rüzgârların daha çok hangi yönde esmesi beklenir?

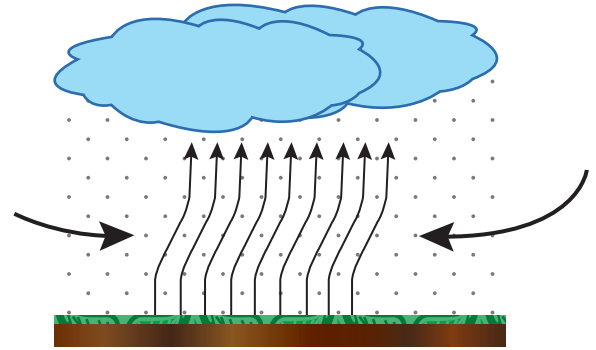
- A) Doğu - Batı B) Kuzey - Güney
C) Doğu - Kuzeydoğu D) Doğu - Güneydoğu
E) Kuzeydoğu - Güneybatı

11. • Ülkemize kuzeybatı yönünden etki etmektedir.
• Etkili olduğu dönemde sıcaklık ve yağışlarda artış görülür.

Yukarıda özellikleri verilen basınç merkezi hangisidir?

- A) Sibiryâ A. B. B) Basra A. B.
C) Asor Y. B. D) İzlanda A. B.
E) Sibiryâ Y. B.

12.

Şekilde gösterilen yağış oluşum tipi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bu şekilde oluşan yağışların tümü yağmur şeklindedir.
B) Ülkemizde bu şekilde oluşan yağışlara genel olarak iç kesimlerde rastlanır.
C) Bu oluşum üzerinde ısınan havanın yükselmesi etkili olmuştur.
D) Bu tip yağış oluşumu ülkemizde genellikle ilkbahar mevsiminde etkili olmaktadır.
E) Dünya genelinde bu tip yağışlar genellikle Ekvatorial İklim bölgelerinde oluşmaktadır.

Büyük İklim Tipleri - 2

1. Büyük İklim bölgeleri içerisinde çeşitli nedenlerden dolayı belirgin farklılıklar gösterebilen küçük alanlara..... bölgesi denir.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

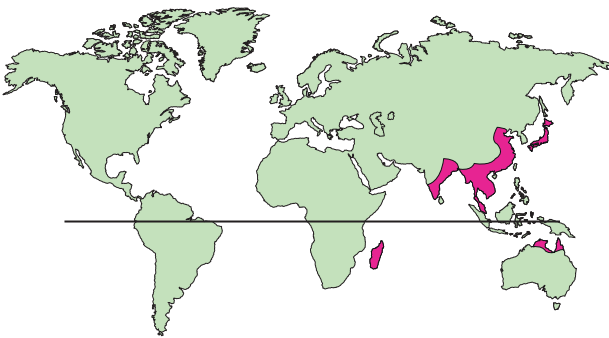
- A) Sıcak B) Ilıman C) Geçiş
D) Mikro klima E) Makro klima

2. Büyük iklim tiplerini sıcak, soğuk ve ılıman iklimler şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Büyük iklim tipleri bu şekilde sınıflandırılırsa aşağıda verilenlerden hangisi yanlış olur?

- A) Sıcak iklimler - Muson iklimi
B) Ilıman iklimler - Savan iklimi
C) Soğuk iklimler -Tundra iklimi
D) Ilıman iklimler - Akdeniz iklimi
E) Sıcak iklimler - Çöl iklimi

3. Yıllık toplam yağış miktarı 2000 mm civarındadır. Aşağıdaki haritada bir iklim tipinin dağılışı gösterilmektedir.

Bu iklim tipi hakkında,

- I. Yağışların çoğu kar şeklindedir.
II. Yıllık ortalama sıcaklık 15 - 20 °C civarındadır.
III. Günlük sıcaklık farkı oldukça yüksektir.

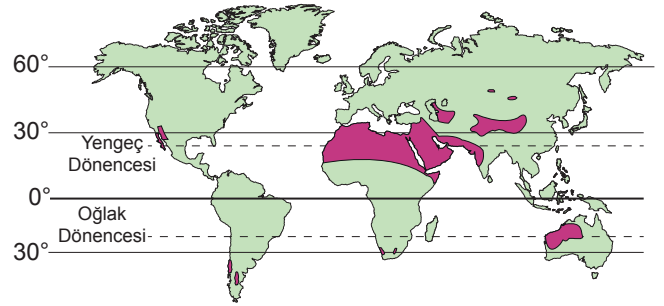
verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi Ekvatorial iklimin özelliklerinden biri değildir?

- A) 0°-10° Kuzey ve Güney enlemleri arasında görülür.
B) Amazon Havzası, Kongo Havzası, Gine Körfezi ve Endonezya Takım Adaları'nda görülür.
C) Yıllık sıcaklık farkı 10-15 °C arasındadır.
D) Yıllık sıcaklık ortalaması 25 °C civarındadır.
E) Yıllık toplam yağış miktarı 2000 mm civarındadır.

5. Aşağıdaki haritada bir iklim tipinin dağılışı gösterilmiştir.

Bu iklimin bulunduğu iklim kuşağı ve iklim tipi hangisidir?

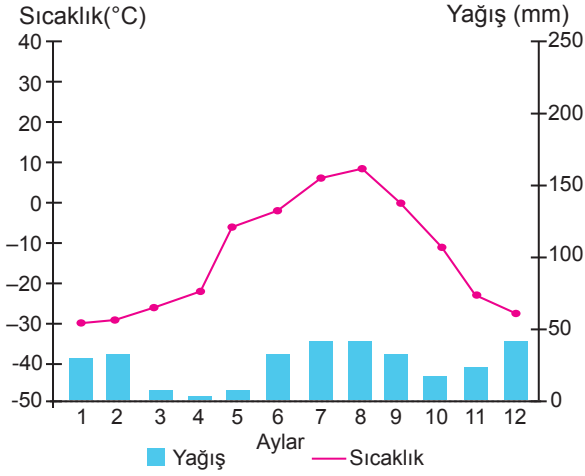
- A) Sıcak iklim kuşağı - Ekvatorial iklim
B) Ilıman iklim kuşağı - Akdeniz iklimi
C) Ilıman iklim kuşağı - Muson iklimi
D) Sıcak iklim kuşağı - Akdeniz iklimi
E) Sıcak iklim kuşağı - Çöl iklimi

6. Aşağıdaki iklim tiplerinden hangisi ılıman iklim kuşağında görülür?

- A) Ekvatorial iklim B) Okyanusal iklim
C) Savan iklimi D) Tundra İklimi
E) Muson iklimi

Büyük İklim Tipleri - 2

7. Aşağıda bir iklim tipinin yıllık sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Bu iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutup iklimi
- B) Sert karasal iklim
- C) Tundra iklimi
- D) Step iklimi
- E) Çöl iklimi

8. Aşağıdaki ülkelerden hangisini Sert Karasal İklim Bölgesi içerisinde arazisi bulunur?

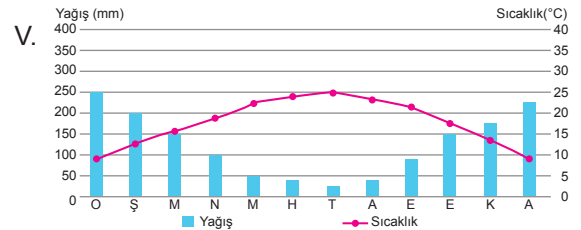
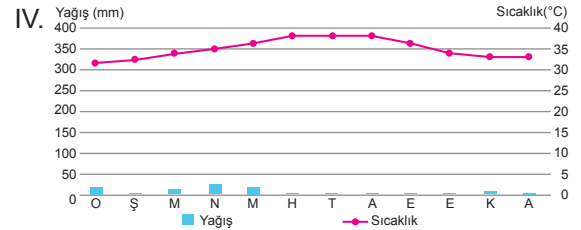
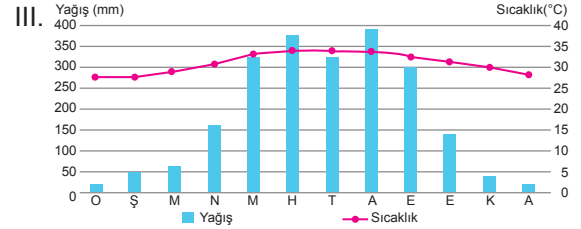
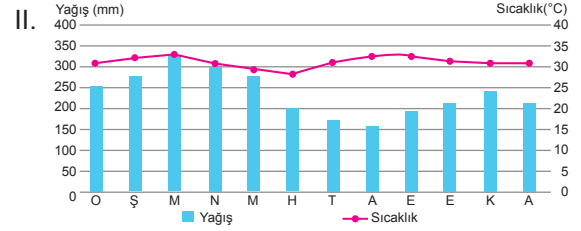
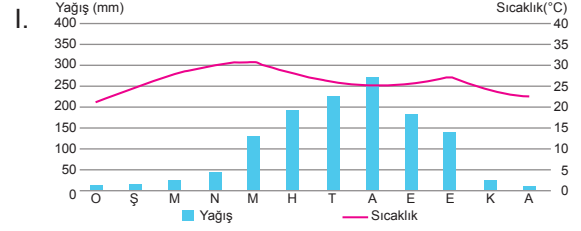
- A) Kanada
- B) Endonezya
- C) Nijerya
- D) Portekiz
- E) Meksika

9. Dinamik alçalıcı hava hareketlerinin etkisinde kalınması ve nem açığının görülmesi gibi faktörlerin bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

Yukarıda bahsedilen iklim tipi hangisidir?

- A) Savan iklimi
- B) Muson iklimi
- C) Çöl iklimi
- D) Ekvatorial iklim
- E) Akdeniz iklimi

10. Aşağıda bazı iklim tiplerinin sıcaklık ve yağış grafikleri verilmiştir.

Grafiklerin hangi iklim tipine ait olduğunu belirten seçeneklerden hangisi doğru değildir?

- A) I. Savan iklimi
- B) II. Ekvatorial iklim
- C) III. Muson iklimi
- D) IV. Sert karasal iklim
- E) V. Akdeniz iklimi

Büyük İklim Tipleri - 1

1. • Yıllık ve günlük sıcaklık farkı oldukça fazladır.
• Yıllık yağış miktarı 100 mm'nin altındadır.
• Bağıl nem oranı yıl boyunca düşüktür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

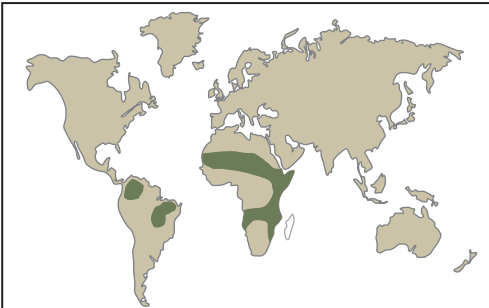
- A) Step iklimi
B) Çöl iklimi
C) Kutup iklimi
D) Akdeniz iklimi
E) Sert karasal iklim

2. I. Yağış rejimi düzenlidir.
II. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır.
III. Etkili olduğu yerlerde doğal bitki örtüsü karışık ormanlardır.

Yukarıda verilenlerden hangileri ılıman okyanus ikliminin karakteristik özellikleri arasında gösterilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

3.

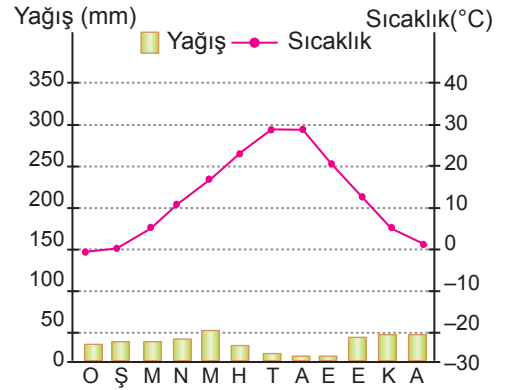
Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen iklim tipi hangisidir?

- A) Subtropikal iklim
B) Ekvatorial iklim
C) Muson iklimi
D) Karasal iklim
E) Çöl iklimi

4. Aşağıdakilerden hangisi soğuk kuşak iklimleri içerisinde yer alır?

- A) Savan iklimi
B) Step iklimi
C) Ekvatorial iklim
D) Tundra iklimi
E) Muson İklimi

5. Aşağıda bir merkezin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış dağılışı grafiği verilmiştir.

Grafiğe bakılarak bu merkezin bulunduğu yer ve çevresi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karasallık şiddeti fazladır.
B) En yağışlı mevsim ilkbahardır.
C) Kış aylarında kar yağışları görülebilir.
D) Yıllık yağış miktarı 300 - 500 mm arasındadır.
E) Doğal bitki örtüsü geniş yapraklı ormanlardır.

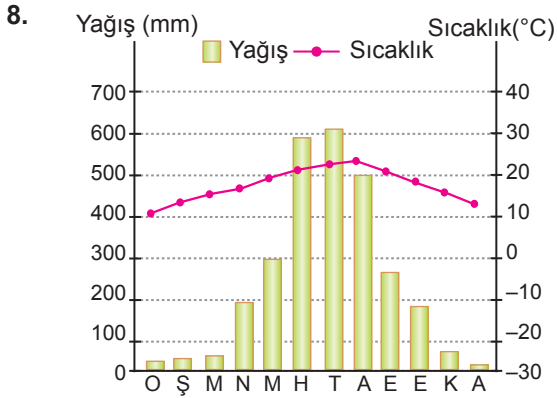
6. Aşağıdakilerden hangisi Dünya üzerinde farklı iklim tiplerinin oluşmasında etkili olmamıştır?

- A) Enlem etkisi
B) Sürekli basınç kuşakları
C) Sıcak ve soğuk su akıntıları
D) Boylam etkisi
E) Sürekli rüzgârlar

Büyük İklim Tipleri - 1

7. Aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinde yağışın yıl içindeki dağılımı daha düzenlidir?

- A) Muson B) Savan C) Tundra
D) Akdeniz E) Ekvatorial

Yukarıda yıllık sıcaklık ve yağış grafiği verilen yer ile ilgili olarak;

- I. Sıcak kuşakta yer alır.
II. Güney Yarım Küre'de yer alır.
III. Step iklimine göre daha nemli bir iklimdir.

bilgilerden hangileri doğrudur?

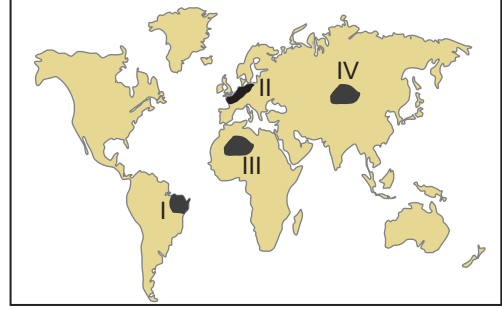
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Aşağıda bazı iklim tipleri ile bu iklim tiplerinin etkili olduğu yerlerde gelişen doğal bitki örtüleri eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

İklim	Bitki Örtüsü
A) Ekvatorial iklim	Geniş yapraklı ağaçlar
B) Akdeniz iklimi	Bodur ağaççıklar
C) Savan iklimi	Uzun boylu ot toplulukları
D) Muson iklimi	İğne yapraklı ağaçlar
E) Tundra iklimi	Cılız ve kısa ömürlü otlar

10. Nemin az olduğu sıcak ve kurak bölgelerde kayaçların fiziksel ayrışma hızı yüksektir.

Buna göre, haritada işaretlenen yerlerden hangi ikisinde fiziksel ayrışma hızının daha yüksek olduğu söylenir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

11. Çöl ikliminde günlük ve yıllık sıcaklık farkının fazla olması üzerinde;

- I. yıl boyunca yüksek basıncın etkili olması,
II. bağıl nemin yıl boyunca düşük olması,
III. denizel etkilerden uzak olması

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

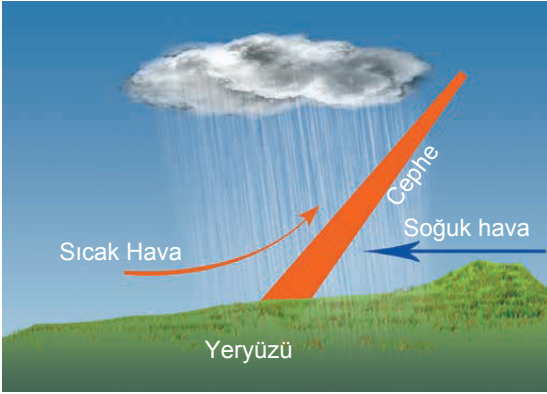
12. • Toprak kış aylarında donmuş haldedir.
• Yaz aylarında toprak üzerinde bataklıklar oluşur.
• Yıllık yağış miktarı 250 mm civarındadır.

Yukarıda özellikleri verilen iklim tipi hangisidir?

- A) Tundra iklimi B) Savan iklimi
C) Karasal iklim D) Ekvatorial iklim
E) Muson iklimi

Nem ve Yağış - 2

1. Aşağıda bir yağış türünün oluşumu gösterilmiştir.

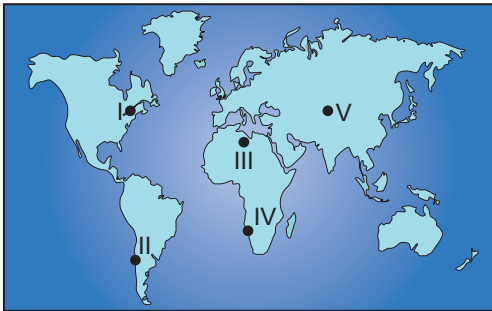
Bu yağış türü ilgili olarak,

- I. Kırkikindi yağmurları olarak adlandırılır.
- II. Akdeniz iklim bölgelerinde kış aylarında etkili olmaktadır.
- III. Türkiye’de genellikle Karadeniz kıyılarında etkili olmaktadır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

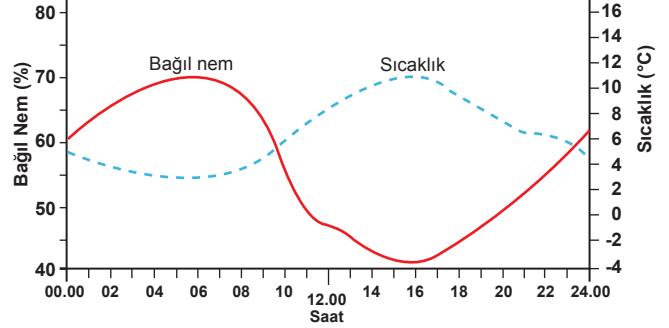
2. Aşağıdaki haritada 5 farklı yer işaretlenmiştir.

Bu yerlerin hangisinde dinamik yüksek basıncın etkisi sebebiyle bağıl nemin düşük olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki grafikte bir merkezde 21 Mart tarihindeki bağıl nem ve sıcaklık değerleri verilmiştir.

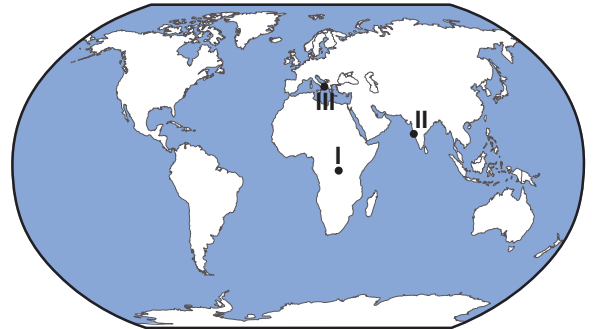
Grafikteki bilgilere göre bu merkez ve ilgili gün hakkında,

- I. Mutlak nem miktarının Güneş doğana kadar önce azaldığı; Güneş doğduktan sonra yükseldiği söylenebilir.
- II. Verilen merkezde 16:00’den sonra maksimum nem miktarının azaldığı söylenebilir.
- III. Verilen gün içerisinde yağış oluşumunun gerçekleştiği zamanlar olmuştur.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki haritada üç farklı yer işaretlenmiştir.

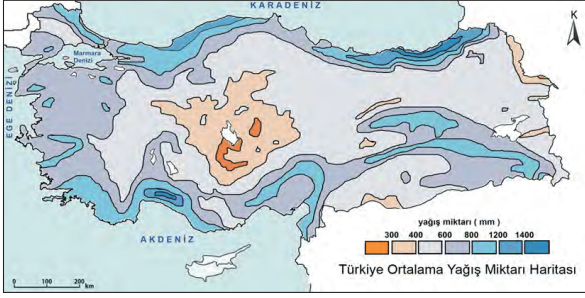

Buna göre, bu yerlerde yaygın olarak görülen yağış tipi eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A)	Yükselim	Cephe	Orografik
B)	Yükselim	Orografik	Cephe
C)	Cephe	Yükselim	Orografik
D)	Orografik	Yükselim	Cephe
E)	Cephe	Orografik	Yükselim

Nem ve Yağış - 2

5. Aşağıda Türkiye’de ortalama yağış miktarının dağılışını gösteren harita verilmiştir.

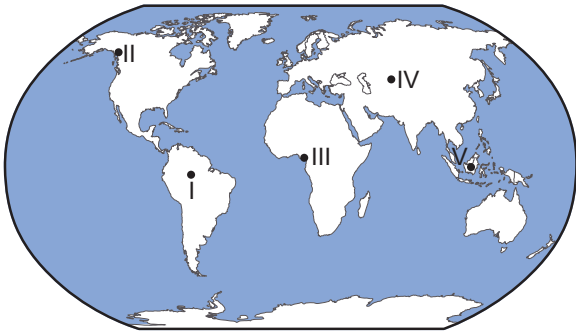
Harita incelendiğinde,

- I. Sinop - Samsun arası kıyı kesimde yağış daha az gerçekleşmiştir. Bu durum üzerinde ise dağların kıyıya göre uzanış doğrultusu ve yükseltisi etkili olmuştur.
- II. Çukurova’dan iç kesimlere gidildikçe karşılaşılan dağ kütleleri bu yerlerde yağışın artmasında etkili olmuştur.
- III. Karadeniz İklim Bölgesi içerisinde bulunan yerlerde yağış dengeli bir dağılım göstermiştir.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Aşağıdaki haritada beş farklı yer işaretlenmiştir.

Bir bölgeye düşen yağışın yıl içinde aylara veya mevsimlere göre dağılışına yağış rejimi denir. Yağışın aylara veya mevsimlere dağılışı birbirine yakın miktarda ise buna düzenli yağış rejimi; bu dağılış mevsimlere veya aylara göre birbirinden oldukça farklı görülüyorsa buna da düzensiz yağış rejimi denir.

Bu bilgiye göre, haritada işaretli yerlerden hangisi diğerlerine göre farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda mutlak nem miktarları aynı olan beş ayrı istasyonun bağıl nem oranları verilmiştir.

İstasyon	Bağıl Nem (%)
I	30
II	50
III	70
IV	20
V	10

Buna göre, sıcaklığın en yüksek olduğu istasyon hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıda Atacama Çölü ve çevresini gösteren bir fiziki harita verilmiştir.

Dünyanın en kurak çölü olan Atacama, 15°-27° güney enlemleri arasında yer alır. Atacama Çölü’nün en sıcak ayı ocak döneminde olup; haziran ayında ise en soğuk dönemini yaşar. Zorlu şartlara sahip olan Atacama Çölü’nde canlı sayısı sınırlıdır.

Bu bilgilere göre,

- I. Oluşumunda dinamik yüksek basıncın etkisi bulunmaktadır.
- II. Haziran ayında en soğuk dönemi yaşamasının nedeni yükseltisinin fazla olmasıdır.
- III. Oluşumunda, And Dağları’nın Büyük Okyanus tarafından gelen nemli hava kütlelerinin iç kısımlara geçişini engellemesi etkili olmuştur.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Nem ve Yağış - 1

1. Ekvator çevresinde mutlak nem miktarının yıl boyunca yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Bu durum üzerinde;

- I. buharlaşma miktarının fazla olması,
- II. sıcaklığın yıl boyunca yüksek olması,
- III. kar yağışlarının görülmemesi

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Su moleküllerinin sıvı halden gaz haline dönüşmesi olayına buharlaşma adı verilir.

Buharlaşma hakkında aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) 0 °C'nin üzerindeki her sıcaklıkta buharlaşma gerçekleşebilmektedir.
- B) Yükseklik arttıkça buharlaşma miktarı da artış göstermektedir.
- C) Buharlaşma sonucunda havanın mutlak nem miktarı artmaktadır.
- D) Su yüzeyinin genişliği buharlaşma üzerinde etkilidir.
- E) Sıcaklık arttıkça buharlaşma miktarı da artmaktadır.

3. Aşağıda Türkiye Haritası üzerinde beş farklı nokta işaretlenmiştir.

Temmuz ayında verilen noktalardan hangisinde buharlaşma miktarının daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıda verilen yağış türlerinden hangisi yeryüzünde ve 0 °C'nin üzerindeki sıcaklıklarda oluşmaktadır?

- A) Yağmur B) Dolu C) Kar
D) Kırağı E) Çiy

5. Aşağıdaki tabloda maksimum nem miktarı aynı olan dört farklı hava kütesinin bağıl nem oranları verilmiştir.

Merkez	Bağıl Nem (%)
I	54
II	69
III	19
IV	96

Tabloya göre bu hava kütlelerinin mutlak neminin az olandan fazla olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) III < I < II < IV B) II < III < I < IV
C) IV < II < I < III D) IV < III < I < II
E) I < II < III < IV

6. Aşağıda oluşumlarına göre yağış türlerine ait bazı özellikler verilmiştir.

- I. Isınan havanın yükselmesi sonucunda oluşmaktadır.
- II. Dağların kıyı çizgisine paralel şekilde uzandığı yerlerde oluşmaktadır.
- III. Sıcaklık bakımından farklı iki hava kütesinin karşılaşma alanlarında oluşmaktadır.

Bu bilgilerin yağış türleri ile doğru eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisidir?

	Cephe Yağışları	Yükselim Yağışları	Yamaç Yağışı
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	II	I	III
D)	III	I	II
E)	I	III	II

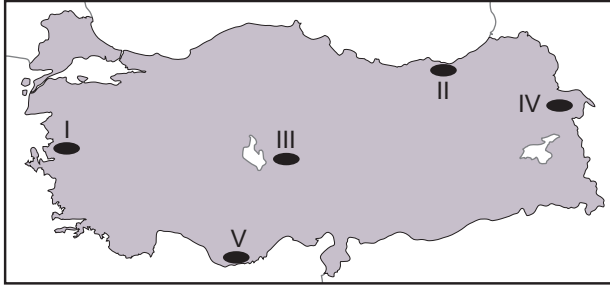
Nem ve Yağış - 1

7. Bağıl nemi % 80 olan bir hava kütesinde mutlak nem miktarı 20 gr/m^3 olarak ölçülmüştür.

Buna göre, bu hava kütesinin maksimum nem miktarı kaç gr/m^3 'tür?

- A) 15 B) 20 C) 25 D) 30 E) 35

8. Aşağıda Türkiye Haritası üzerinde yağış özellikleri farklı olan beş yer işaretlenmiştir.

Bu yerlerin hangisinin yağış rejimi diğerlerine göre daha düzenlidir?

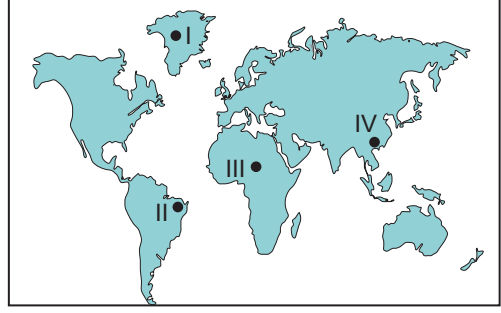
- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Hava sıcaklığının aniden düşmesi sonucunda su molekülleri küçük buz taneleri şeklinde yoğunlaşarak yeryüzüne düşmektedir.

Bu yağış türünün adı nedir?

- A) Kırağı B) Kırç C) Çiy
D) Dolu E) Kar

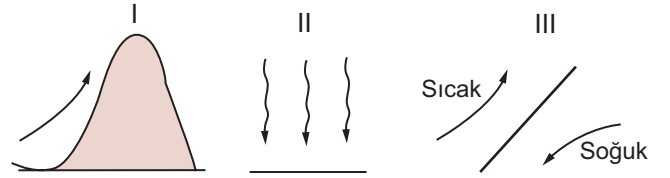
10.

Dünya haritası üzerinde işaretlenen yerlerin hangileri dünyanın en yağışlı yerleri arasındadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11.

Yukarıda gösterilen hava kütlelerinden hangilerinin yağış oluşturma ihtimali daha yüksektir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

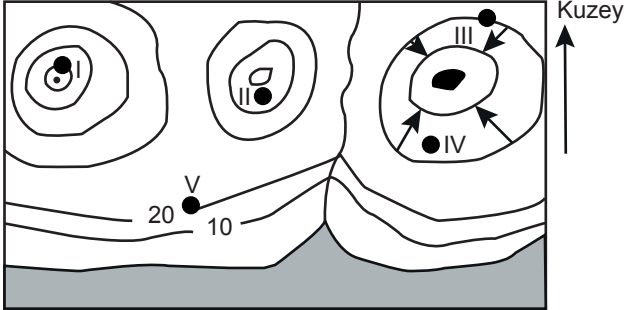
12. Bir hava kütesinin belirli bir sıcaklıkta taşıyabileceği en yüksek nem miktarına maksimum nem denir. Maksimum nem hava kütesinin sıcaklığı ile doğru orantılıdır.

Basınç değerleri aynı olan ve sıcaklık değerleri aşağıda verilen beş farklı hava kütesinden hangisinin maksimum nem değeri diğerlerinden daha fazladır?

- A) 0°C B) 5°C C) 10°C
D) 15°C E) 20°C

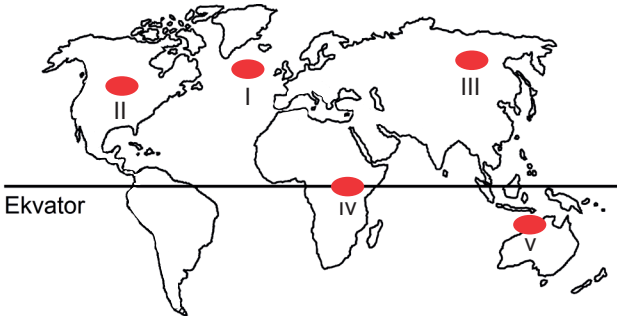
Basınç ve Rüzgârlar - 2

1. Aşağıdaki izohips haritasında beş farklı yer numaralandırılarak verilmiştir.

Atmosfer basıncını etkileyen faktörler ve yalnızca haritadan çıkarılabilecek veriler düşünüldüğünde hangi yerde atmosfer basıncının daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
2. Aşağıdaki haritada beş farklı yer numaralandırılarak verilmiştir.

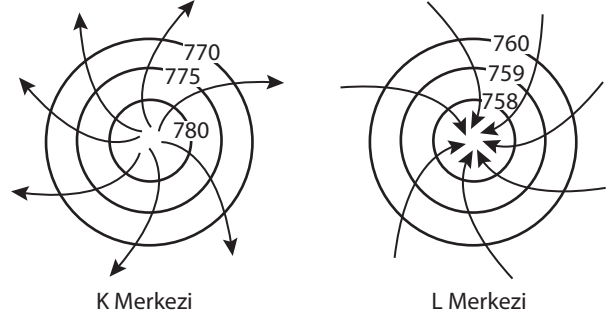
Bu yerlerden hangilerinin ocak ayında yüksek basınç alanı olduğu söylenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V
3. (I) Her iki yarım kürede dinamik yüksek basınç alanlarından termik alçak basınç alanlarına doğru esen rüzgârlardır. (II) Genel olarak tropikal kuşakta etkili olmaktadır. (III) Tropikal kuşak karalarının batısına sürekli olarak yağış bırakırlar. (IV) Ayrıca Dünya'nın eksenini etrafındaki hareketinden dolayı sapmaya uğrarlar. (V) Oluşumlarında Dünya'nın şeklinin ve günlük hareketinin etkisi bulunmaktadır.

Alizelerle ilgili yukarıdaki paragrafta verilen bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıda iki farklı merkeze ait basınç değerleri ve hava hareketleri gösterilmiştir.

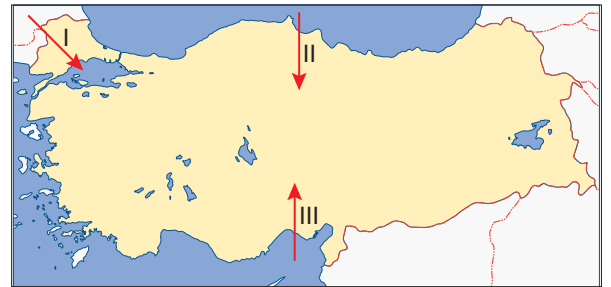

Buna göre,

- I. K merkezinde hava daha açıktır.
II. Merkezler farklı yarım kürelerde bulunmaktadır.
III. L merkezinde yağış oluşma ihtimali daha düşüktür.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III
5. I. Sıcaklık arttıkça basınç azalır.
II. Yükselti arttıkça basınç artar.
III. Yer çekimi arttıkça basınç artar.
- Yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III
6. Aşağıdaki haritada Türkiye'de etkili olan bazı yerel rüzgârlar gösterilmiştir.

Bu rüzgârlardan hangilerinin hava sıcaklığını yükseltmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Basınç ve Rüzgârlar - 2

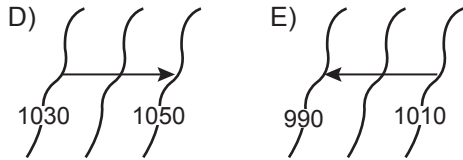
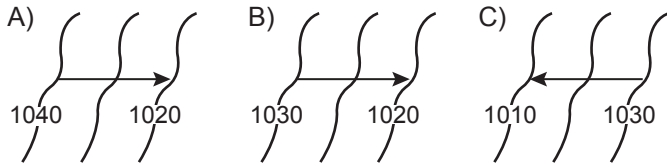
7. I. Yağış ihtimali azdır.
II. Yükselici hava hareketleri görülür.
III. Günlük sıcaklık farkı fazladır.

Yüksek basınç alanlarının genel özellikleri arasında yukarıdakilerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıdaki seçeneklerde basınç farkından kaynaklanan yatay hava hareketleri gösterilmiştir.

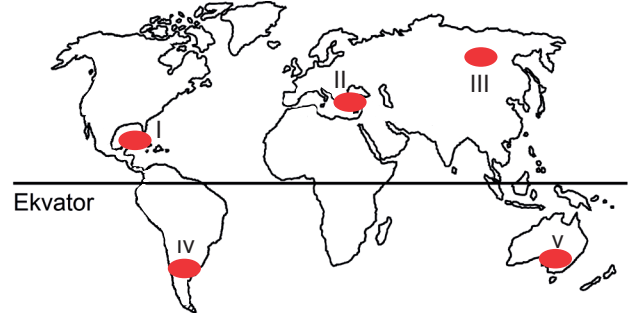
Hangi seçenekteki hareketin yönü yanlıştır?

9. Sürekli rüzgârların ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Termik ve dinamik etkenlere bağlı olarak oluşurlar.
B) Dünya'nın yıllık hareketine bağlı olarak yönleri değişebilmektedir.
C) Okyanus akıntılarının oluşumunda etkilidirler.
D) Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüşünden dolayı sapmaya uğurlar.
E) Etki alanlarının iklim özellikleri üzerinde tesirde bulunurlar.

10. Aşağıdaki haritada beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

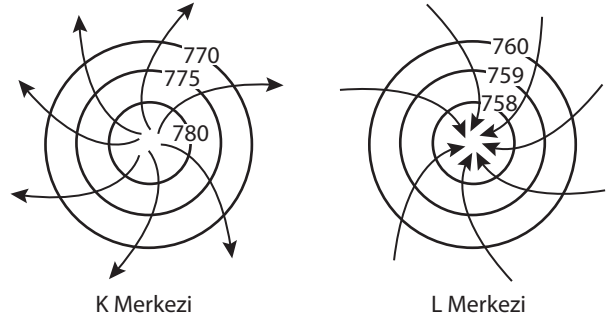

Tropikal kuşakta mayıs ve ekim ayları arasındaki dönemde okyanuslar üzerinde hızla ısınan havanın yükselmesiyle oluşan rüzgârlara tropikal siklon denilmektedir.

Haritada verilen yerlerden hangisi bu rüzgârların sıklıkla etkilediği alanlar arasındadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 11.

K ve L merkezlerinin basınç özellikleri ve yarım küreleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

<u>K</u>	<u>L</u>
A) Alçak basınç-KYK	Yüksek basınç-GYK
B) Alçak basınç-KYK	Yüksek basınç-KYK
C) Yüksek basınç-GYK	Yüksek basınç-KYK
D) Yüksek basınç-KYK	Alçak basınç-GYK
E) Yüksek basınç-GYK	Alçak basınç-KYK

Basınç ve Rüzgârlar - 1

1. Atmosferde bulunan gazların yüzeyler üzerine uyguladığı kuvvete atmosfer basıncı denilmektedir.

Atmosfer basıncı ile ilgili,

- I. Eş basınca sahip noktaların birleştirilmesiyle izobar eğrileri elde edilir.
- II. Normal atmosfer basıncı 1013 mb olarak kabul edilmiştir.
- III. Basınç, iklim elemanları üzerinde bir etkiye sahip değildir.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. I. Yer çekimi
II. Yükselti
III. Yoğunluk
IV. Sıcaklık

Yukarıda verilenlerden hangileri ile basınç arasında ters orantı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Meltem rüzgârları gün içerisinde yön değiştirmektedirler.

Bu durum üzerinde;

- I. kara ve denizlerin farklı ısınma özellikleri,
- II. Dünya'nın yıllık hareketi,
- III. günlük sıcaklık farkı

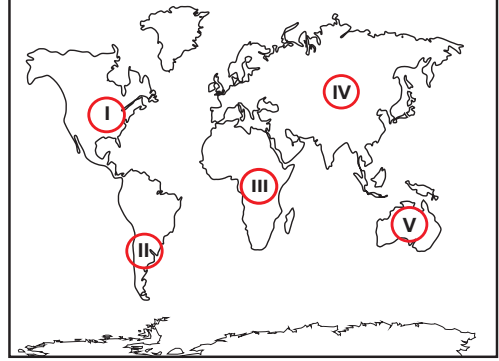
verilenlerden hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi alçak basınç merkezlerinin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Havanın yatay yöndeki hareketi çevreden merkeze doğrudur.
B) Hava moleküllerinin yoğunluğu daha fazladır.
C) Havanın dikey yöndeki hareketi yükselcidir.
D) Yağış oluşma ihtimali daha fazladır.
E) Bulutluluk oranı daha fazladır.

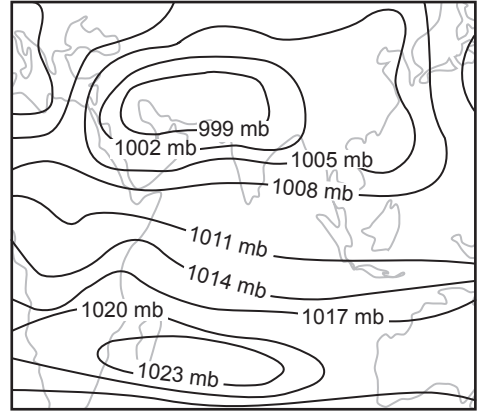
5. Atmosfer basıncı üzerinde termik ve dinamik faktörler etkili olmaktadır.

Buna göre, haritada numaralandırılarak verilen alanların hangisi yıllık ortalama sıcaklığın yüksek olmasına bağlı olarak sürekli termik alçak basınç alanıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıda Güneydoğu Asya İklim Bölgesi'nin Temmuz Ayı Basınç Haritası verilmiştir.

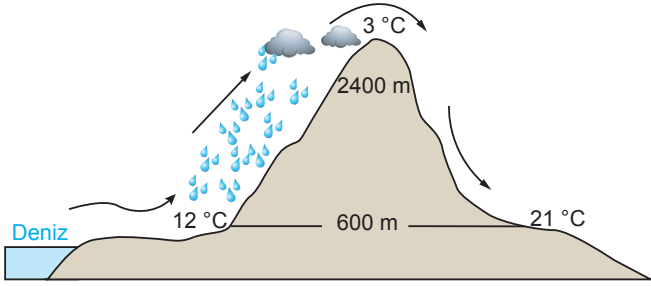

Bu haritaya bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İzobarlar 3 mb aralıklar ile çizilmiştir.
B) Hint Yarımadası üzerinde yağış oluşma ihtimali yüksektir.
C) 999 mb dan daha düşük basınca sahip yerler bulunmaktadır.
D) Basınç değerleri Hint Yarımadası'nın güneyinde, kuzeyine oranla daha yüksektir.
E) Basıncın bu şekilde dağılışı göstermesinde sıcaklık ortalamaları etkili değildir.

Basınç ve Rüzgârlar - 1

7. Aşağıdaki görselde bir dağ yamacı boyunca havanın alçalmasına bağlı olarak oluşan fön rüzgârları gösterilmiştir.

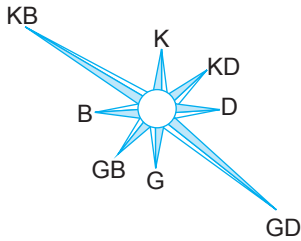
Bu rüzgâr tipi ile ilgili olarak,

- I. Ulaştığı yerde sıcaklık artışına neden olur.
- II. Havanın nem taşıma kapasitesinin artmasına neden olur.
- III. Etkili olduğu yerlerdeki tarım ürünlerinin olgunlaşmasına olumlu katkı sağlar.

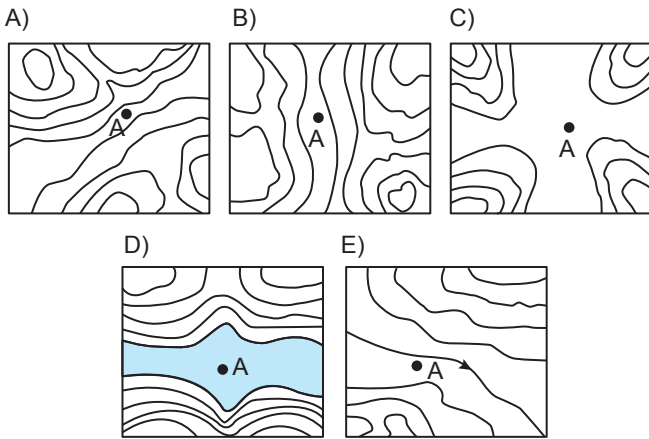
verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

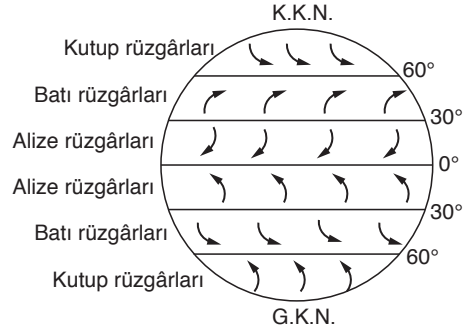
8. Aşağıda A merkezine ait rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

Buna göre, A merkezinin topoğrafya haritası aşağıdakilerden hangisi olabilir?

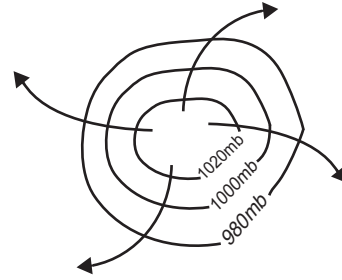
9. Aşağıdaki görselde sürekli rüzgârların esiş yönleri gösterilmiştir?

Bu rüzgârlardan hangisinin esiş yönü yanlıştır?

- A) Kuzey Yarım Küre'de kutup rüzgârları
B) Güney Yarım Küre'de batı rüzgârları
C) Güney Yarım Küre'de alize rüzgârları
D) Kuzey Yarım Küre'de batı rüzgârları
E) Güney Yarım Küre'de kutup rüzgârları

10.

Şekilde verilen basınç merkezi için;

- I. KYK' de yüksek basınç alanı olduğuna,
- II. merkezden çevreye hava hareketi olduğuna,
- III. sıcaklığın düşük olduğuna

hangilerine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Rüzgârların esme hızı üzerinde aşağıda verilenlerden hangisi etkili değildir?

- A) Yerçekilleri
B) Basınç farkı
C) Toprak özellikleri
D) Bitki örtüsü özellikleri
E) Yerleşme faaliyetleri

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki kelimeleri verilen ifadelerdeki boşluklara doğru olarak yazınız.

troposfer

meteoroloji

stratosfer

iklim

hava durumu

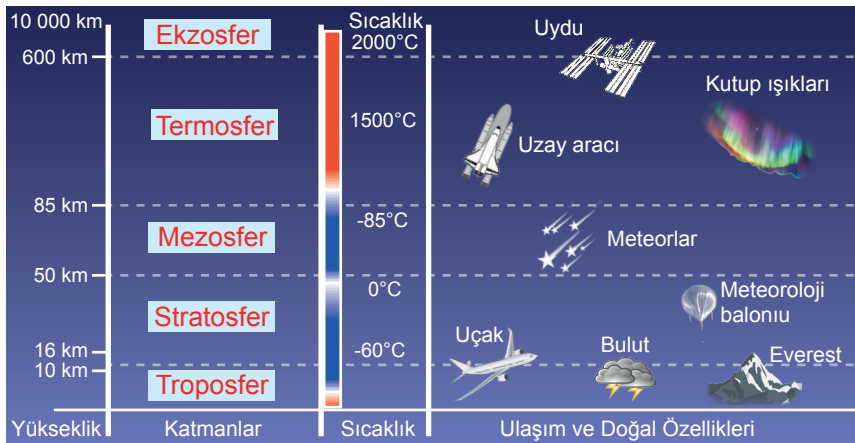
- Bir bölgede kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarına ...**hava durumu**...denir.
- Su buharının büyük kısmının bulunduğu ve iklim olaylarının yaşandığı atmosfer katmanı ...**troposfer**... dir.
- Anlık hava olaylarını sürekli gözlemleyip ölçen, kaydeden, bütün ayrıntıları ile inceleyen hava olayları ile ilgili kısa süreli tahminlerde bulunan bilim dalına ...**meteoroloji**... adı verilir.
- Bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna ...**iklim**...adı verilir.
- Güneş'ten gelen zararlı ışınları süzen ozon tabakasının bulunduğu katman ...**stratosfer**...dir.

2. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına da (Y) koyunuz.

- (..D..) Karbondioksit ve su buharı; atmosferde sürekli bulunan, miktarı yere ve zamana göre değişen gazlardır.
- (..Y..) Atmosferi oluşturan gazların %75'i Termosfer 'de bulunur.
- (..D..) Gün içinde gece ile gündüz arasında oluşan günlük sıcaklık farkı, atmosfer yoğunluğu ve nem miktarının fazla olması nedeniyle, deniz seviyesine yakın yerlerde azdır.
- (..D..) Yeryüzünde, yıl içinde ölçülen en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri karalar üzerindedir.
- (..Y..) Klimatoloji, hava olaylarına ait anlık verileri ilgili kişilere sunarken meteoroloji, anlık verilerin uzun yıllar ortalamasının etkilerine dair gözlemler yapar ve etkilerini araştırır.

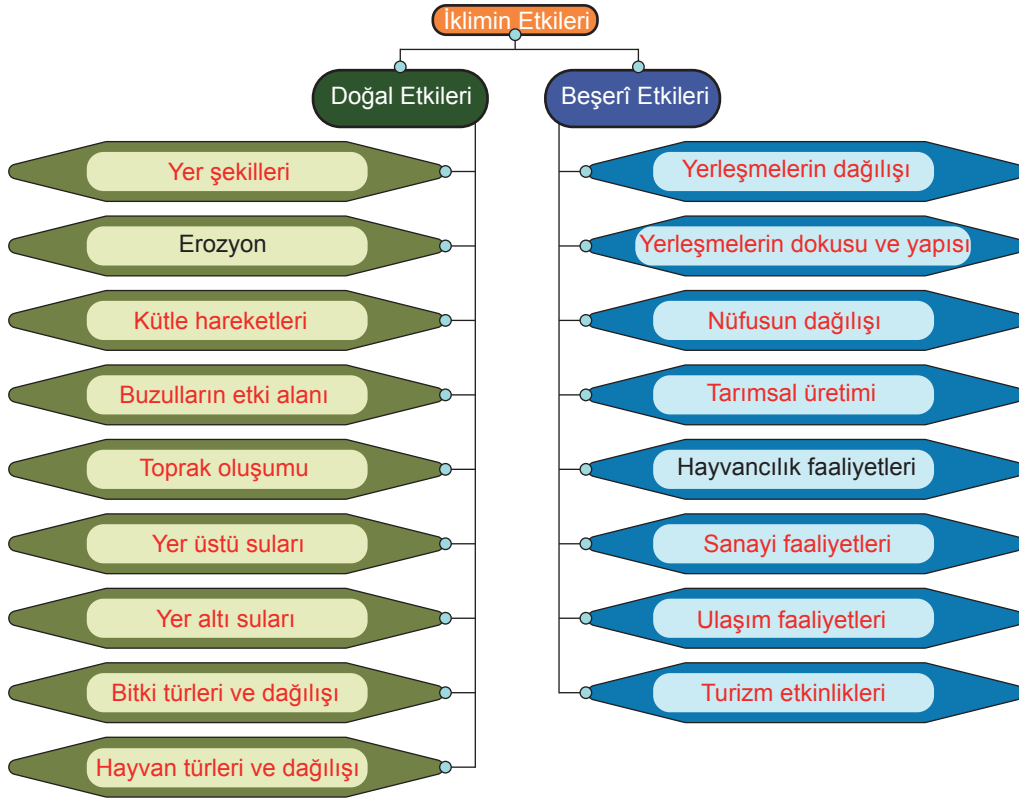
3. Şekilde boş bırakılan yerlere atmosferin katmanlarını sırasıyla yazınız.

Ekzosfer Troposfer Termosfer Stratosfer Mezosfer

CEVAP ANAHTARI

4. Aşağıdaki şemada bir yerin iklim özelliklerinin doğal ve beşerî ortama etkileri sınıflandırılmak istenmiştir.

Tabloda verilenleri örnekteki gibi şema üzerinde yazarak sınıflandırınız.

Yer şekilleri	Tarımsal üretimi
Yerleşmelerin dağılışı	Yer üstü suları
Kütle hareketleri	Sanayi faaliyetleri
Yerleşmelerin dokusu ve yapısı	Yer altı suları
Nüfusun dağılışı	Ulaşım faaliyetleri
Buzulların etki alanı	Bitki türleri ve dağılışı
Toprak oluşumu	Turizm etkinlikleri
Hayvan türleri ve dağılışı	

CEVAP ANAHTARI

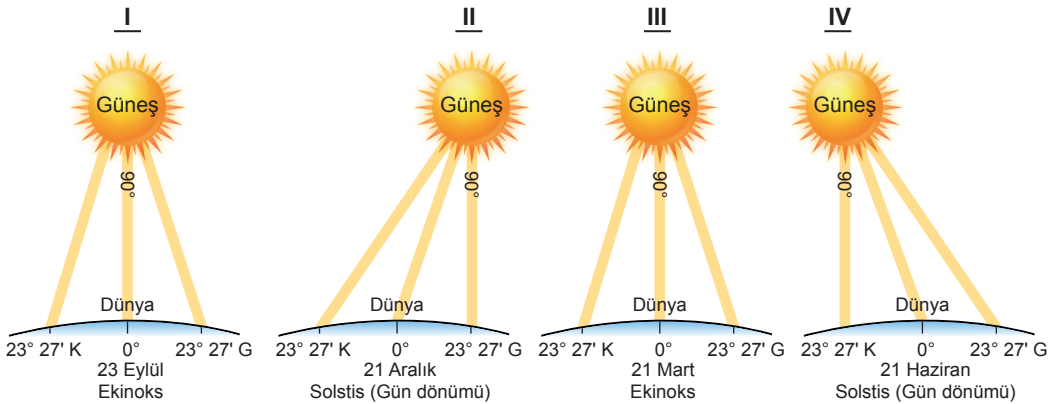
5. Aşağıdaki görselde bir dağın Güneş'e göre konumu farklı olan iki yamacı gösterilmiştir.

Aşağıda verilen ifadelerin hangi yamaçta görüldüğünü örnekteki gibi belirtiniz.

- Güneş ışınları daha büyük açıyla düşer.(...L....)
- Güneşlenme süresi daha kısadır.(...K....)
- Orman üst sınırı daha yüksekte olur.(...L....)
- Toprak oluşum süresi daha uzundur.(...K....)
- Buharlaşma şiddeti daha yüksektir.(...L....)
- Sıcaklık değerleri daha fazladır.(...L....)
- Aynı tür bitkilerde olgunlaşma süresi daha uzundur.(...K....)

6. Aşağıdaki görsellerde Dünya'nın Güneş'e göre dört farklı zamandaki konumu numaralandırılarak verilmiştir.

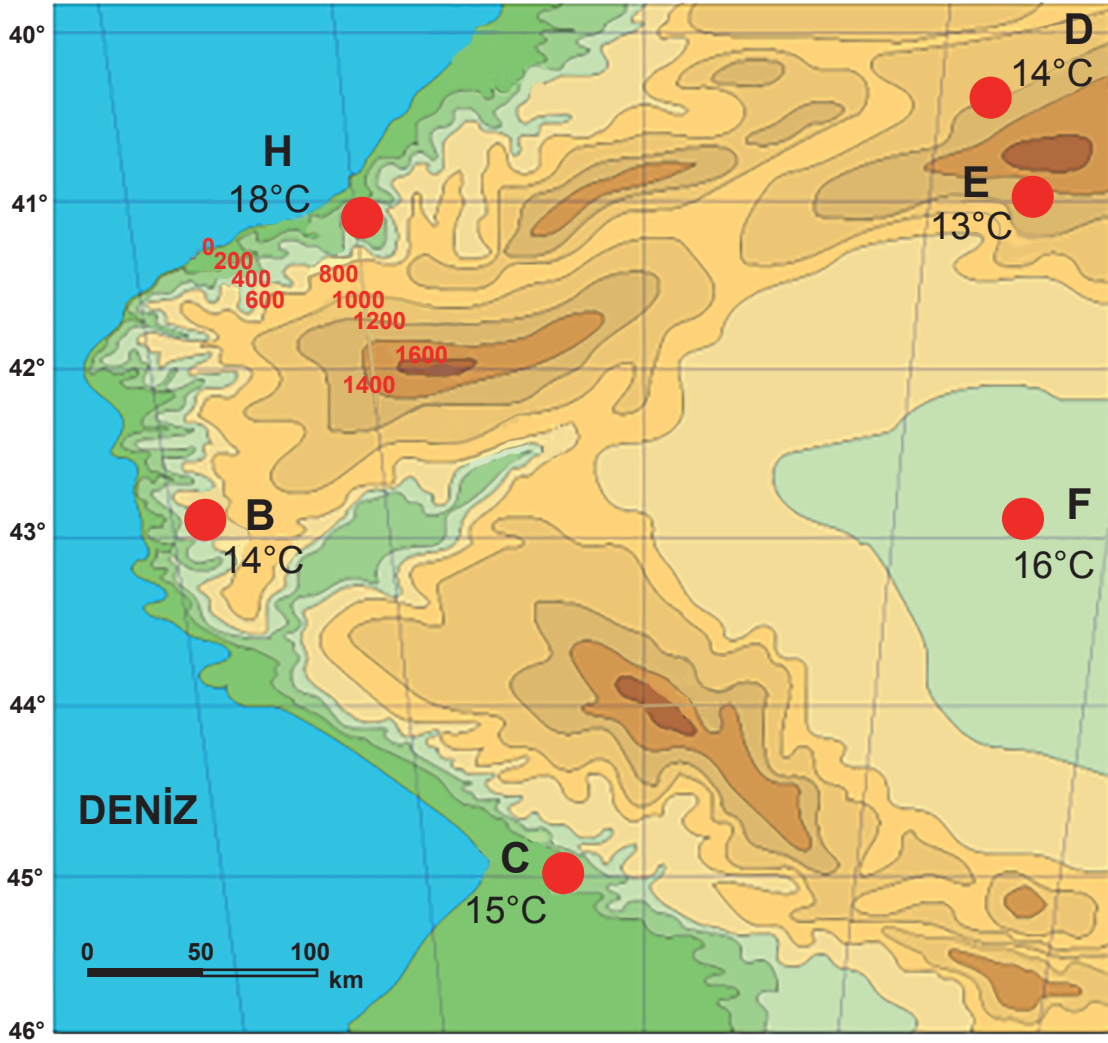

Bu konumlar ile Güneş ışınlarının öğle vaktinde dik açı ile geldiği yerleri eşleştiriniz.

- Yengeç Dönencesi:.....IV.....
- Oğlak Dönencesi :.....II.....
- Ekvator :.....I - III.....

CEVAP ANAHTARI

7. Aşağıdaki haritada bazı noktalar harflerle gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Yükseltileri yaklaşık aynı olan D ve E noktaları arasındaki sıcaklık farkının nedenlerini yazınız.
...Baki, enlem.....
- F noktasının sıcaklık değerine göre enlem sıcaklık ilişkisine ters düşen noktaları yazınız.
...B, D, E.....
- H ve E noktalarında sıcaklıkların farklı olmasının nedenlerini yazınız.
...Yükselti, karasallık ve denizellik...
- H ve C noktalarında sıcaklıkların farklı olmasının temel nedenini yazınız.
... Enlem.....

8. İklim elemanları nelerdir? Yazınız.

- ...Sıcaklık.....
- ...Basınç ve rüzgârlar.....
- ...Nem ve yağış.....

Atmosfer ve İklim

1. Aşağıdaki kelimeleri verilen ifadelerdeki boşluklara doğru olarak yazınız.

troposfer

meteoroloji

stratosfer

iklim

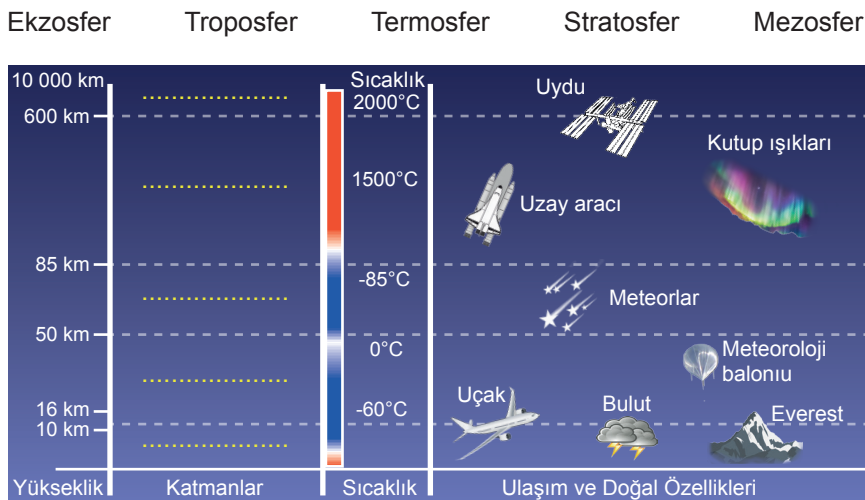
hava durumu

- Bir bölgede kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarınadenir.
- Su buharının büyük kısmının bulunduğu ve iklim olaylarının yaşandığı atmosfer katmanı dir.
- Anlık hava olaylarını sürekli gözlemleyip ölçen, kaydeden, bütün ayrıntıları ile inceleyen hava olayları ile ilgili kısa süreli tahminlerde bulunan bilim dalına adı verilir.
- Bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumunaadı verilir.
- Güneş'ten gelen zararlı ışınları süzen ozon tabakasının bulunduğu katmandir.

2. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına da (Y) koyunuz.

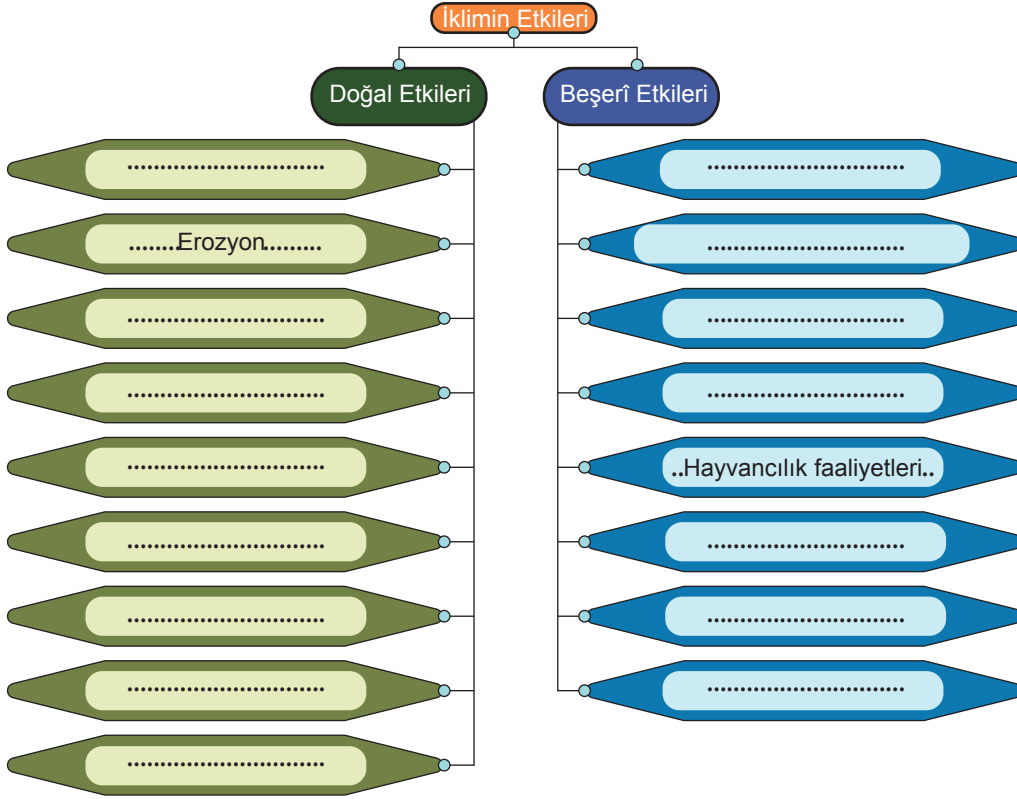
- (.....) Karbondioksit ve su buharı; atmosferde sürekli bulunan, miktarı yere ve zamana göre değişen gazlardır.
- (.....) Atmosferi oluşturan gazların %75'i Termosfer 'de bulunur.
- (.....) Gün içinde gece ile gündüz arasında oluşan günlük sıcaklık farkı, atmosfer yoğunluğu ve nem miktarının fazla olması nedeniyle, deniz seviyesine yakın yerlerde azdır.
- (.....) Yeryüzünde, yıl içinde ölçülen en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri karalar üzerindedir.
- (.....) Klimatoloji, hava olaylarına ait anlık verileri ilgili kişilere sunarken meteoroloji, anlık verilerin uzun yıllar ortalamasının etkilerine dair gözlemler yapar ve etkilerini araştırır.

3. Şekilde boş bırakılan yerlere atmosferin katmanlarını sırasıyla yazınız.

Atmosfer ve İklim

4. Aşağıdaki şemada bir yerin iklim özelliklerinin doğal ve beşerî ortama etkileri sınıflandırılmak istenmiştir.

Tabloda verilenleri örnekteki gibi şema üzerinde yazarak sınıflandırınız.

Yer şekilleri	Tarımsal üretimi
Yerleşmelerin dağılışı	Yer üstü suları
Kütle hareketleri	Sanayi faaliyetleri
Yerleşmelerin dokusu ve yapısı	Yer altı suları
Nüfusun dağılışı	Ulaşım faaliyetleri
Buzulların etki alanı	Bitki türleri ve dağılışı
Toprak oluşumu	Turizm etkinlikleri
Hayvan türleri ve dağılışı	

Atmosfer ve İklim

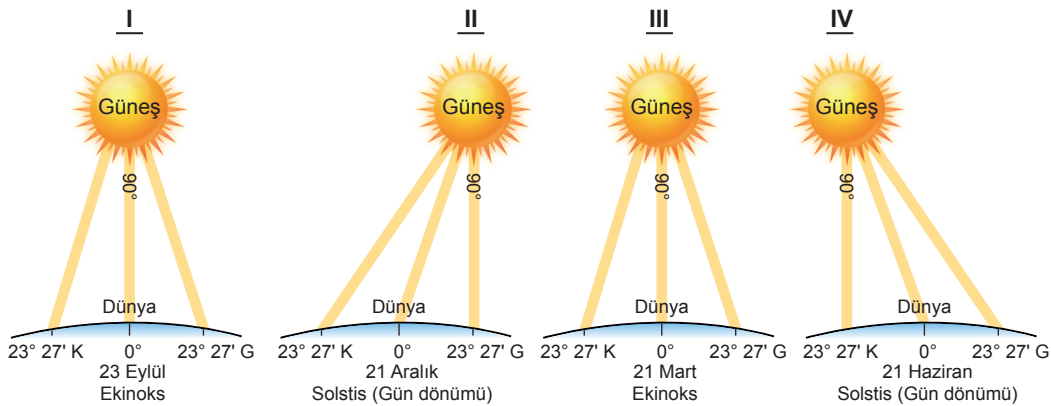
5. Aşağıdaki görselde bir dağın Güneş'e göre konumu farklı olan iki yamaç gösterilmiştir.

Aşağıda verilen ifadelerin hangi yamaçta görüldüğünü örnekteki gibi belirtiniz.

- Güneş ışınları daha büyük açıyla düşer.(...L....)
- Güneşlenme süresi daha kısadır.(.....)
- Orman üst sınırı daha yüksekte olur.(.....)
- Toprak oluşum süresi daha uzundur.(.....)
- Buharlaşma şiddeti daha yüksektir.(.....)
- Sıcaklık değerleri daha fazladır.(.....)
- Aynı tür bitkilerde olgunlaşma süresi daha uzundur.(.....)

6. Aşağıdaki görsellerde Dünya'nın Güneş'e göre dört farklı zamandaki konumu numaralandırılarak verilmiştir.

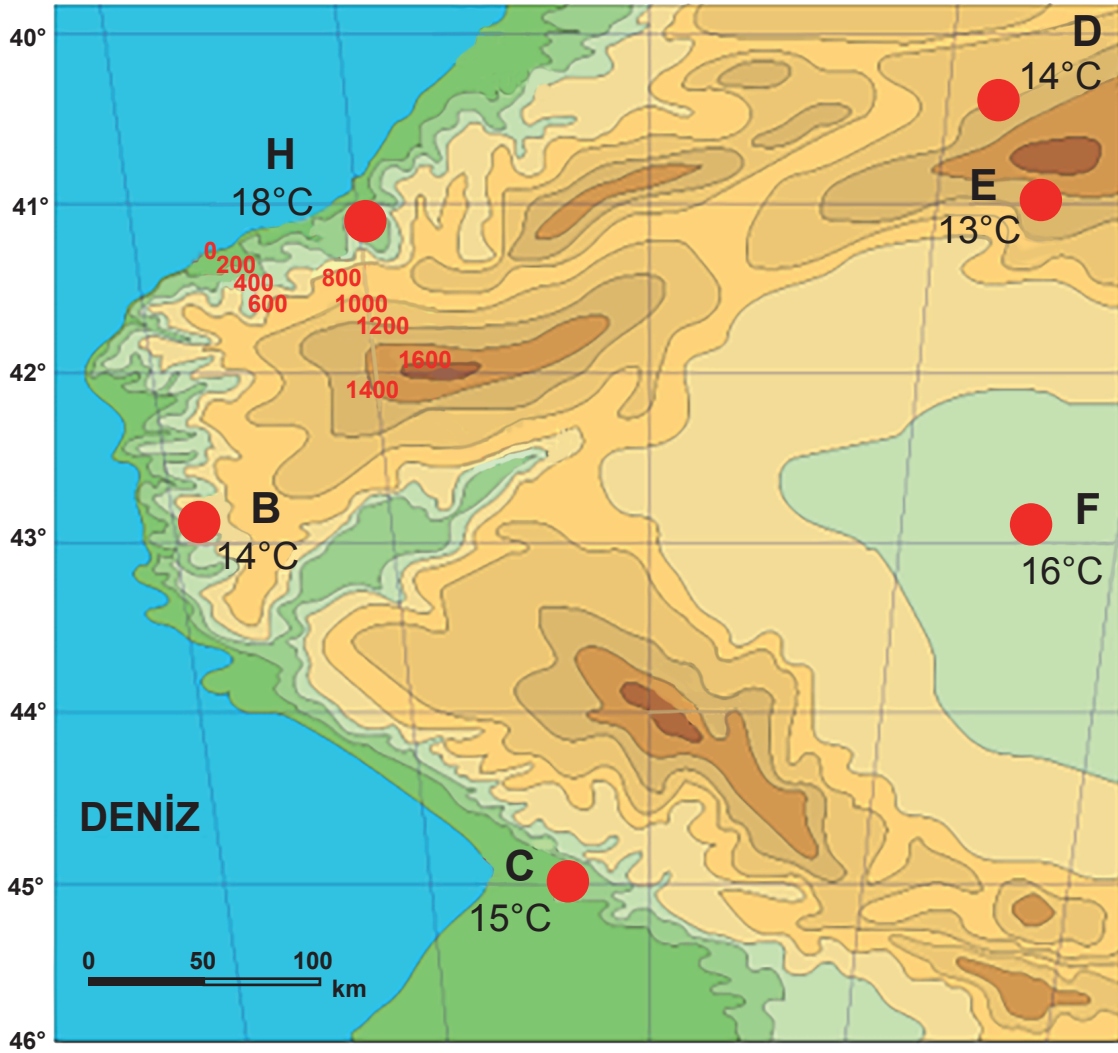

Bu konumlar ile Güneş ışınlarının öğle vaktinde dik açı ile geldiği yerleri eşleştiriniz.

- Yengeç Dönencesi:.....
- Oğlak Dönencesi :.....
- Ekvator :.....

Atmosfer ve İklim

7. Aşağıdaki haritada bazı noktalar harflerle gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Yükselteleri yaklaşık aynı olan D ve E noktaları arasındaki sıcaklık farkının nedenlerini yazınız.

.....

b) F noktasının sıcaklık değerine göre enlem sıcaklık ilişkisine ters düşen noktaları yazınız.

.....

c) H ve E noktalarında sıcaklıkların farklı olmasının nedenlerini yazınız.

.....

ç) H ve C noktalarında sıcaklıkların farklı olmasının temel nedenini yazınız.

.....

8. İklim elemanları nelerdir? Yazınız.

a)

b)

c)

Sıcaklık - 2

1. Aşağıda aynı yükseltiye sahip dağlar ve bu dağlar üzerindeki kalıcı kar sınırları gösterilmiştir.

Bu dağların Ekvator çizgisine uzaklıklarına göre yakından uzağa doğru sıralanışı hangisidir?

- A) V - I - IV - III - II
 B) I - III - II - IV - V
 C) I - IV - III - II - V
 D) V - II - III - IV - I
 E) II - V - IV - III - I

2. Dünya üzerinde su buharının yoğun olduğu yerlerde ısınma ve soğuma daha yavaş gerçekleşir.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerin hangisinde yıllık sıcaklık farkının daha az olması beklenir?

- A) Konya B) Kayseri C) Karaman
 D) Samsun E) Kırşehir

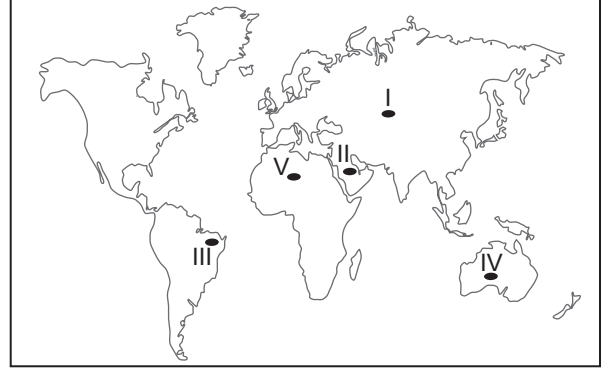
3. Buğrahan Öğretmen, Güneş ışınlarının geliş açısını etkileyen faktörleri anlatmak için aşağıdaki tabloyu tahtaya çizmiştir.

Faktörler		Etkiler	Etkilemez
I	Enlem	X	
II	Nemlilik		X
III	Bakı		X
IV	Eğim	X	
V	Eksen Eğikliği		X

Buna göre, tabloda verilen faktörlerin hangilerinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

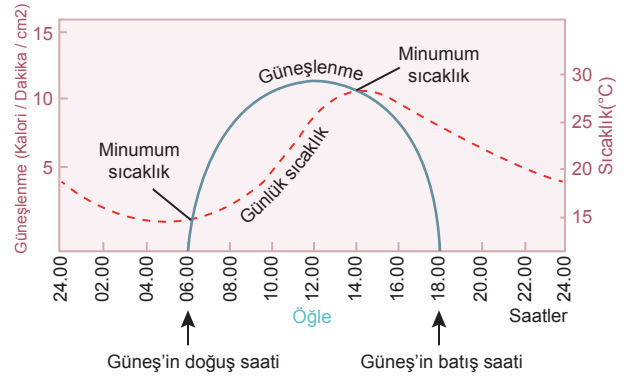
4. Bitki örtüsünün yoğun olduğu alanlar, cılız olduğu alanlara göre daha yavaş ısınır ve yavaş soğurlar. Bu sebeple yoğun bitki örtüsüne sahip alanlar bitki örtüsünden yoksun alanlara göre daha düzenli sıcaklık dağılımına sahiptir.

Buna göre, haritada verilen yerlerin hangisinin yıllık sıcaklık grafiğinin daha düzenli olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıda bir merkezin gün içerisindeki sıcaklık değişimini ve Güneş'in ufuk düzlemindeki konumunu gösteren grafikler verilmiştir.

Grafikler yorumlandığında,

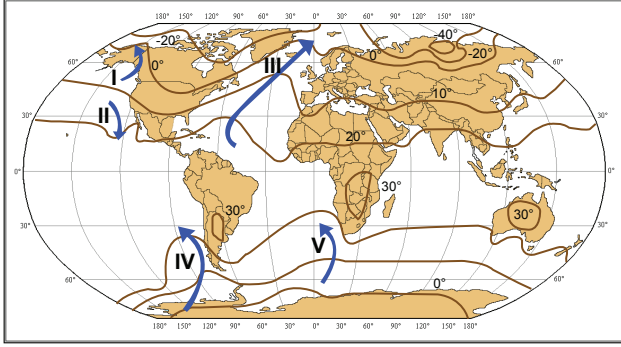
- I. Günün en sıcak zamanı Güneş'in tepe noktasına ulaştığı vakit yaşanmaktadır.
 II. Sıcaklık, Güneş'in ufuk düzlemindeki konumuna bağlı olarak düzenli bir şekilde artıp azalmaktadır.
 III. Günlük hareketin sıcaklık değişimi üzerinde etkisi bulunmaktadır.

verilenlerden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
 D) I ve III E) II ve III

Sıcaklık - 2

6. Aşağıdaki haritada bazı okyanus akıntıları numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu akıntılardan hangileri ulaştıkları yerlerin sıcaklığını artırıcı etki yapmaktadır?

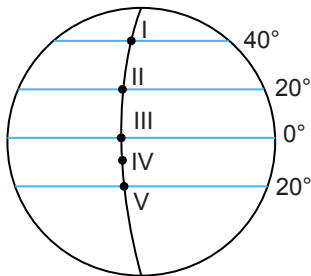
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

7. Güneş ışınları, karaların en fazla bir metre derinliğine kadar etki ederken; denizlerde yaklaşık iki yüz metre derinliğe kadar etkide bulunmaktadır. Bu nedenle karalar denizlere oranla daha çabuk ısınır ve daha erken soğur.

Aşağıdakilerden hangisi bu durum ile ilişkilendirilmez?

- A) Denizden esen rüzgârların yazın serinletici etki yapması
B) Sıcaklığın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
C) Deniz suyunun en sıcak olduğu zamanın karalara göre birkaç ay gecikmesi
D) Karaların iç kesiminde sıcaklık farkının daha fazla olması
E) Denizel iklimlerde mevsimler arasındaki sıcaklık farkının az olması

8.

Dünya'nın şekli düşünüldüğünde Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol ve tutulma küre üzerindeki noktaların hangisinde daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki haritada iki farklı konum işaretlenmiştir.

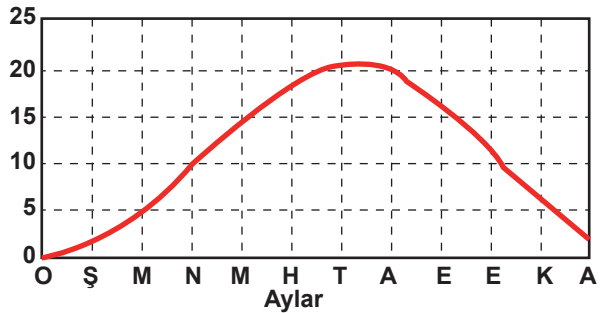
Bu noktaların yıllık sıcaklık ortalamalarının farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) Nemlilik B) Enlem
C) Karasallık D) Yükselti
E) Denizellik

10. ve 11. soruları aşağıdaki grafiğe göre yanıtlayınız.

10. Aşağıdaki grafikte bir merkezin yıllık ortalama sıcaklık dağılım grafiği verilmiştir.

Sıcaklık (C°)

Bu merkezle ilgili olarak,

- I. Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
II. Kuzeyinden esen rüzgarlar sıcaklığı düşürücü etki yapar.
III. Ortalama sıcaklık güneye doğru gidildikçe azalır.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Bu merkez aşağıdaki ülkelerden hangisine ait olabilir?

- A) Arjantin B) Avustralya C) İspanya
D) Şili E) Yeni Zelanda

Sıcaklık - 1

1. Dünya'nın şekline bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azaldığını söyleyebiliriz.

Bu duruma örnek olarak;

- I. Akdeniz'in Karadeniz'e göre daha tuzlu bir deniz olması,
- II. Hatay'ın yıllık sıcaklık ortalamasının Zonguldak'tan yüksek olması,
- III. Toros Dağları'nda yükseldikçe sıcaklığın azalması

İfadelerinden hangileri gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdaki haritada Atlas Okyanusu kıyısında, aynı enlem derecesine sahip iki yer gösterilmiştir.

Bu yerlerin sıcaklık ortalamalarının farklı olması üzerinde;

- I. denizellik,
- II. yükselti,
- III. okyanus akıntıları

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenir?

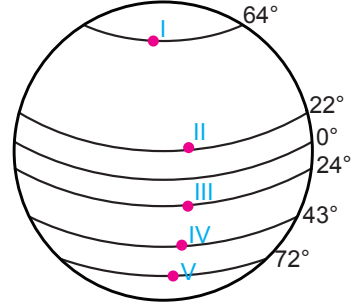
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. I. Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe bitki örtüsünün değişiklik göstermesi
II. Bir yamaç üzerinde tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin değişmesi
III. Bir dağın kuzey ve güney yamaçlarının sıcaklık ortalamalarının farklı olması

Yukarıdakilerden hangileri yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Bir dağın Güneş'e bakan yamacının bakmayan yamacına göre daha sıcak olması bakı etkisi olarak adlandırılmaktadır.

Şekilde verilen yerlerin hangisinde bakı yönünün yıl içinde yer değiştirdiği söylenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sıcaklık üzerinde etkili olan faktörlerden biri de güneşlenme süresidir. Bu süre ne kadar uzun olursa sıcaklık aynı oranda artacaktır. Ancak bir yerin sıcaklık ortalamasının yüksek olması için yalnızca bu faktör yeterli değildir. Örneğin kutuplar ve çevresinde güneşlenme süresi uzun olmasına rağmen sıcaklık ortalaması oldukça düşüktür.

Buna göre kutuplarda sıcaklığın düşük olmasında;

- I. yer şekillerinin sade olması,
- II. su kaynakları bakımından zengin olması,
- III. Güneş ışınlarının yere düşme açısının dar olması

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Aşağıdaki tabloda üç merkezin gerçek sıcaklık değeri ile indirgenmiş sıcaklık değerleri verilmiştir.

Merkezler	Gerçek Sıcaklık (°C)	İndirgenmiş Sıcaklık (°C)
K	10	22
N	-6	8
P	2	18

Tabloya bakıldığında bu yerlerin ortalama yükseltisinin doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) P > N > K B) N = K > P C) P = N > K
D) K > N > P E) P > K > N

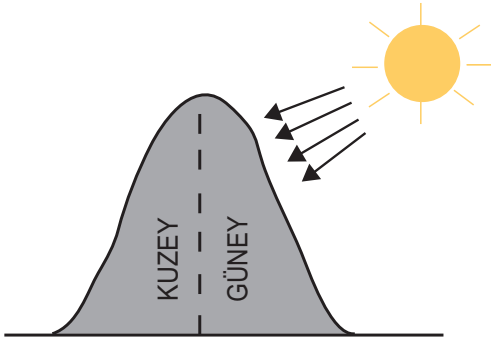
Sıcaklı - 1

7. I. Nem
II. Bakı
III. Enlem
IV. Bitki örtüsü

Yukarıda verilen sıcaklık etmenlerinden hangileri bir yerin çabuk ısınıp çabuk soğumasını engelleyen bir etkiye sahiptir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

8.

Görselde bir dağın iki farklı yamacının Güneş'e karşı konumları gösterilmiştir.

Bu dağ ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

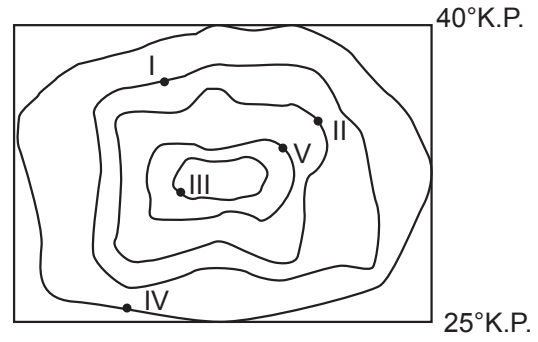
- A) Güneşlenme süresi dağın kuzey yamacına göre güney yamacında daha fazladır.
B) Sıcaklık ortalaması kuzey yamaca göre güney yamaçta daha yüksektir.
C) Kalıcı kar sınırı güney yamaçta kuzey yamaca göre daha yüksektir.
D) Aynı tür bitkilerin olgunlaşma süresi güney yamaçta kuzey yamaca göre daha kısadır.
E) Güneş ışınlarının yere düşme açısı güney yamaçta kuzey yamaca göre daha dardır.

9. Yeryüzünde sıcaklık genel olarak Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır.

Sıcaklığın dağılışı üzerinde yalnızca bu duruma dikkate alındığında aşağıda verilen paralellerin hangisi üzerindeki bir noktada sıcaklığın daha düşük olması beklenir?

- A) 20° Kuzey B) 44° Güney
C) 65° Kuzey D) 35° Kuzey
E) 10° Güney

10.

Sıcaklık değişimi üzerinde yalnızca enlem, bakı ve yükseltinin etkili olduğu varsayıldığında yukarıdaki izohips haritası üzerinde numaralandırılarak verilen noktaların hangisinde sıcaklığın daha yüksek olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

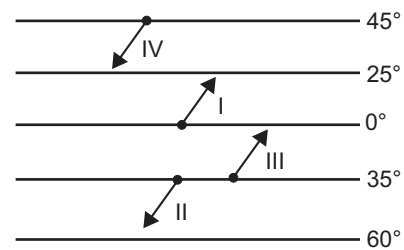
11.

Merkez	Gerçek sıcaklık (°C)	Yükselti (m)
X	10	200
Y	8	700
Z	12	400
T	18	200

Yukarıdaki tabloda verilen merkezlerin indirgenmiş sıcaklıklarının yüksek sıcaklıktan düşük sıcaklığa sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) T > X > Y > Z B) T > Z > Y > X
C) Y > X > Z > T D) Z > T > Y > X
E) T > Z > X > Y

12.

Sıcaklık üzerinde yalnızca enlemin etkisi göz önüne alındığında oklarla gösterilen rüzgârlardan hangilerinin ulaştığı yerin sıcaklığını arttırması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

Atmosfer, Hava Durumu ve İklim - 2

1. Atmosfer ile ilgili olarak,

- I. Atmosfer içerisinde bulunan karbondioksit, hidrojen ve su buharı gibi gazların oranı diğer gazlara göre daha fazladır.
- II. Atmosferde bulunan gazların büyük bölümü atmosferin yeryüzüne yakın katmanında bulunur.
- III. Atmosferde bulunan ozon gazı oranı değişme göstermez. Ancak katmanlar arasında bulunma oranı değişir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi atmosferin etkilerinden biri değildir?

- A) Dünya'nın aşırı ısınıp soğumasını engeller.
B) Güneşten gelen zararlı ışınların yeryüzüne ulaşmasını engeller.
C) Işığın, sesin ve ısının dağılmasını sağlar.
D) Gece ve gündüz oluşumunu sağlar.
E) Göktaşlarının parçalanmasını sağlar.

3. Atmosferde bulunan gazlardan;

- I. karbondioksit,
- II. azot,
- III. su buharı

hangilerinin miktarı yere ve zamana bağlı olarak değişkenlik gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi iklimin etkisine örnek olarak gösterilemez?

- A) Rize ve yakın çevresinde turuncgillerin yetiştirilmesi
B) Ankara çevresinde daha çok tahıl tarımının yapılması
C) Akdeniz ve Ege Denizi kıyılarında deniz turizminin gelişmesi
D) Konya çevresinde yol yapım maliyetlerinin düşük olması
E) Erzurum'da kış turizm süresinin daha uzun olması

5. • İyonlar arasındaki elektron alışverişi oldukça fazladır.
• Haberleşme sinyalleri ve radyo dalgaları çok iyi iletilir.
• Haberleşme uyduları bu katmanda yer alır

Özellikleri verilen atmosfer katmanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Troposfer B) Stratosfer C) Mezosfer
D) Termosfer E) Ekzosfer

6. • Atmosferin yeryüzüne en yakın katmanıdır.
• Su buharının ise tamamını bünyesinde bulundur.
• Meteorolojik olaylar bu katmanda meydana gelir.

Yukarıda tarif edilen atmosfer katmanının özellikleri arasında hangisi yoktur?

- A) Yoğunluğun en fazla olduğu katmandır.
B) Her 100 metre yükseldikçe sıcaklık 0,5°C azalır.
C) Yatay ve dikey yönlü hava hareketleri görülür.
D) Kalınlığı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır.
E) Ozon tabakasının büyük bir bölümü bu katmanda yer alır.

Atmosfer, Hava Durumu ve İklim - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi iklim özelliklerinin doğal çevre üzerindeki etkilerine örnek olarak gösterilmez?

- A) Hayvan türlerinin dağılışını etkiler.
- B) Akarsu rejimlerini etkiler.
- C) Yol yapım maliyetlerini etkiler.
- D) Bitki örtüsünün dağılışını etkiler.
- E) Toprak oluşumunu etkiler.

8. I. Güneşten gelen zararlı ışınları süzen ozon gazı katmanında yer alır.
II. Atmosferin en dış katmanı dir.
III. Gök taşlarının atmosferde sürtünüp yanması katmanında gerçekleşir.

Yukarıda verilen bilgilerdeki boşluklara aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- I II III
- A) Ekzosfer - Stratosfer - Mezosfer
 - B) Mezosfer - Troposfer - Stratosfer
 - C) Termosfer - Mezosfer - Stratosfer
 - D) Troposfer - Stratosfer - Ekzosfer
 - E) Stratosfer - Ekzosfer - Mezosfer

9. Aşağıdakilerden hangisinin meydana gelmesinde atmosferin doğrudan etkisinin olduğu söylenemez?

- A) Yerin iç ısısını korunması
- B) İklim olaylarının meydana gelmesi
- C) Güneşten gelen zararlı ışınların süzülmesi
- D) Güneş görmeyen yerlerin ısınıp aydınlanması
- E) Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık değişimini azaltması

10. Aşağıdakilerden hangisinin oluşmasında iklimin etkili olduğu söylenemez?

- A) Ekvator çevresinde bütün yıl yeşil kalan ormanların görülmesi
- B) Muson iklim bölgesinde yaz aylarında sıklıkla sel felaketinin yaşanması
- C) Çöl bölgelerinde fiziksel çözülmenin ön plana çıkması.
- D) Kutuplara yakın bölgelerde bitki örtüsünün bulunmaması
- E) Büyük Okyanus çevresinde volkanik faaliyetlerin yoğun olarak görülmesi

11. • Sadece yatay hava hareketleri görülür.
• Su buharı bulunmadığı için dikey hava hareketleri oluşmaz.
• Sıcaklığı çoğu yerde yaklaşık -50 derecedir.

Yukarıda özellikleri verilen atmosfer katmanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekzosfer B) Mezosfer C) Troposfer
- D) Stratosfer E) Termosfer

12. İklim özelliklerinin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisine örnek olarak;

- I. kar yağışının fazla olduğu yerlerde ulaşımda aksaklıklar yaşanması,
- II. her mevsim yağış alan yerlerde toprağın fazla yıkanması,
- III. yaz yağışlarının görüldüğü yerlerde büyükbaş hayvancılığın yapılması

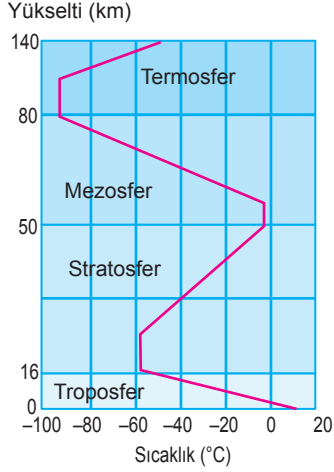
verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) I ve III E) II ve III

Atmosfer, Hava Durumu ve İklim - 1

1. Aşağıda atmosfer katmanları içerisindeki sıcaklık değişimi gösterilmiştir.

Görsele bakıldığında,

- Stratosfer katmanında sıcaklık belli bir yüksekliğe kadar değişmemektedir.
- Termosfer ile stratosfer sıcaklık değişimi birbirine benzerdir.
- Atmosfer içerisinde yükseldikçe sıcaklığın yükseldiği söylenebilir.

verilenlerin hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Kısa bir süre içerisinde görülen atmosfer olaylarını hangi bilim dalı incelemektedir?

- A) Klimatoloji B) Hidrografya
C) Jeomorfoloji D) Oseonografya
E) Meteoroloji

3. • Atmosferin en kalın katmanıdır.
• Yer çekiminin en az olduğu katmandır.

Yukarıda özellikleri verilen atmosfer katmanı hangisidir?

- A) Ekzosfer B) Troposfer C) Stratosfer
D) Mezosfer E) İyonosfer

4. Atmosfer içerisinde bulunan su buharının tamamı troposfer katmanında bulunmaktadır.

Bu durumun sonuçları arasında;

- iklim olaylarının yalnızca troposferde yaşanması,
- troposferde yükseldikçe sıcaklığın azalması,
- troposferde alçaldıkça basıncın artması

verilenlerin hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Geniş bir alanda uzun yıllar boyunca hava özelliklerinin ortalama durumuna iklim adı verilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen ifadelerden hangisi bir yerin iklim özelliğini tarif etmektedir?

- A) Konya çevresinde bugün en düşük ve en yüksek sıcaklık arasında 25 °C fark var.
B) Konya Havzası'nda en fazla yağış ilkbahar mevsiminde gerçekleşmektedir.
C) Karadeniz'in doğu kıyılarında öğleden sonra yağış görülecektir.
D) Marmara Denizi çevresinde yoğun sis oluşumu görülmektedir.
E) Erzurum çevresinde gece sıcaklığı 0 °C nin altına düşecektir.

6. Troposfer katmanında yükseldikçe sıcaklık her 100 metrede 0,5 °C azalmaktadır.

Bu durumun nedeni olarak aşağıdakilerin hangisi gösterilir?

- A) Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi
B) Yükseldikçe basınç değerinin azalması
C) Dünya'nın geoit şekle sahip olması
D) Troposferin yerden yansıyan ışınlarla ısınması
E) Troposferin yer yüzeyine en yakın katman olması

Atmosfer, Hava Durumu ve İklim - 1

7. Aşağıda verilenlerin hangisi bir yerin iklim özelliklerinin sonucu olarak gösterilemez?

- A) Anadolu'nun iç kesimlerinde tahıl tarımının yaygın olması
- B) Ekvator çevresinin ince giysiler için uygun bir pazar olması
- C) Karadeniz'in doğu kıyılarında tarım alanlarının dar olması
- D) Erzurum ve çevresinde muz tarımının yapılamaması
- E) Kutuplar çevresinde iglo meskenlerin yaygın olması

8. Aşağıda verilen haritada beş farklı yer işaretlenmiştir.

İklim özellikleri düşünüldüğünde bu yerlerden hangisinde insan yaşamının daha güç olduğu söylenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Bir yerin iklim özellikleri tarif edilirken aşağıdaki ifadelerden hangisi kullanılmaz?

- A) Yaz sıcaklık ortalaması
- B) En fazla yağışın hangi mevsimde yaşandığı
- C) Kış yağışlarının genellikle hangi şekilde oluştuğu
- D) Gün içerisinde en sıcak vaktin hangi saatte yaşandığı
- E) Kış aylarında hangi basınç sisteminin etkisinde kaldığı

10. Hava durumu hakkında aşağıdakilerin hangisi daha doğru bir tanımdır?

- A) Hava olaylarının uzun yıllar boyunca gösterdiği ortalamalarıdır.
- B) Bir yerdeki hava parsellerinin hareketidir.
- C) Dar bir alanda görülen kısa süreli hava olaylarıdır.
- D) Bir yerin günlük sıcaklık değişimidir.
- E) Bir yerin bağıl nem özellikleridir.

11. Karasal iklim genel olarak yazları sıcak ve kurak; kışları ise soğuk ve kar yağışlı bir iklim olarak tarif edilmektedir.

Buna göre, Kuzey Yarım Küre'de Karasal İklim Bölgesi içerisinde yer alan bir merkezde aşağıdakilerden hangisinin yaşanması iklimin genel karakteri ile uyuşmamaktadır?

- A) Ocak ayında gece sıcaklığının 0 °C nin altına düşmesi
- B) İlkbahar aylarında yükselim yağışlarının oluşması
- C) Bitki örtüsünün kısa boylu ot topluluklarından oluşması
- D) Nisan ayı içerisinde güneşli bir günün yaşanması
- E) Haziran ayı içerisinde kar yağışının görülmesi

12. Atmosferin insan yaşamına sağladığı yararlar arasında,

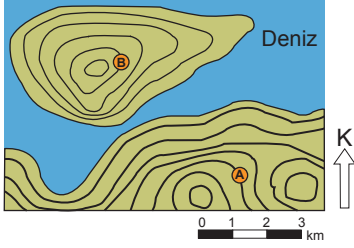
- I. Canlı yaşamı için gerekli gazları barındırır.
- II. Güneş'ten gelen zararlı ışınları filtreler.
- III. Uzaydan gelen meteorların parçalanmasını sağlar.

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İzohipsler - 2

1. Aşağıdaki haritada iki farklı konum işaretlenmiştir.

Küresel ısınmaya bağlı olarak gelecekte buzulların erimesi, deniz seviyelerinin yükselmesi ve kıyı çizgilerinin değişmesi tahmin edilmektedir.

Bu durumların gerçekleşmesi sonucunda aşağıdakilerden hangisi beklenmez?

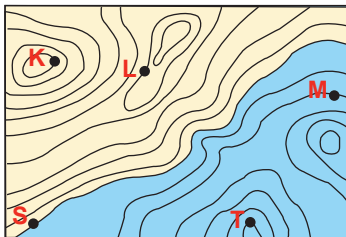
- A) Adanın yüzölçümünde küçülme olacaktır.
- B) Komşu kıyılar arasındaki mesafe artacaktır.
- C) A-B noktaları arasındaki kuş uçuşu uzaklık artacaktır.
- D) A noktasının deniz seviyesine göre yükseltisi azalacaktır.
- E) Bu alanın aynı ölçekte çizilecek haritasında izohips sayısı azalacaktır.

2. Her izohips eğrisi kendisinden daha yüksek değere sahip olan izohipsi çevreler. Ancak arazideki bazı yerlerde bu kural geçerli olmaz.

Aşağıdakilerden hangisi bu kuralın geçerli olmadığı yerlerden biridir?

- A) Kapalı çukur alanlar
- B) İki vadi arasındaki sırtlar
- C) Yükseltisi fazla olan yerler
- D) Falezlerin dik yamaçları
- E) Kutuplara yakın kıyılar

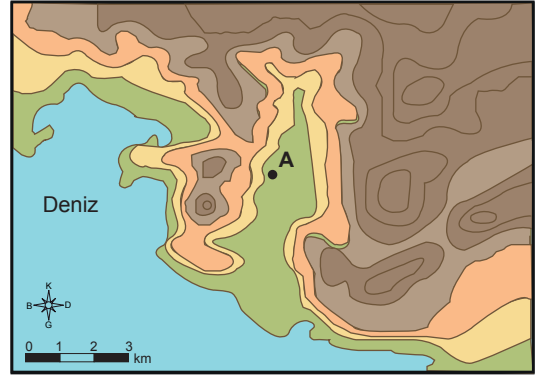
3.

Yukarıdaki haritada hangi iki nokta arasındaki yükselti farkı daha fazladır?

- A) K-L
- B) S-M
- C) K-T
- D) L-T
- E) S-K

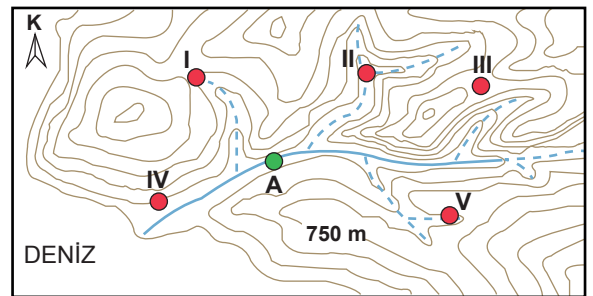
4. Uçuş sırasında binlerce metre yükseklikteki dağlardan etkilenmeyen uçaklar iniş ve kalkışlarda düz yerler isterler. Zira uçaklar iniş ve kalkışlarda alçak irtifada uçtuklarından yüksek yer şekilleri tehlike oluşturur. Bu nedenle havalimanı pistleri engebenin bulunmadığı yerlerde hâkim rüzgâr yönüyle aynı doğrultuda inşa edilir.

Buna göre, haritadaki A noktasında bulunan havalimanındaki uçakların kalkışı hangi yöne doğru olmalıdır?

- A) Kuzeydoğu
- B) Güneydoğu
- C) Güneybatı
- D) Kuzey
- E) Güney

5. Aşağıdaki haritada 6 farklı konum işaretlenmiştir.

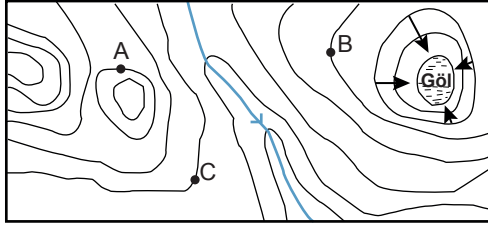
Haritadaki A noktasının bulunduğu yere bir baraj yapılması planlanmaktadır. Baraj tamamlandığında yüzeyi deniz seviyesinden 500 m yukarıda olan yeni bir göl ortaya çıkacaktır.

Buna göre, haritada işaretlenmiş hangi konum su altında kalacaktır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

İzohipsler - 2

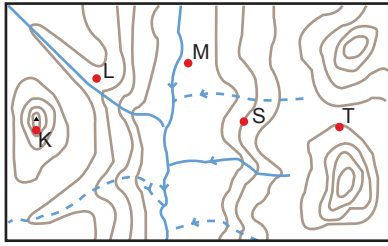
6.

Aşağıdakilerden hangisi bilirse haritadaki A noktasının yükseltisi tespit edilebilir?

- A) Göl alanının yüz ölçümü
- B) C noktasının yükselti değeri
- C) Akarsuyun toplam uzunluğu
- D) Bölgenin koordinat değerleri
- E) B noktasının yükselti değeri

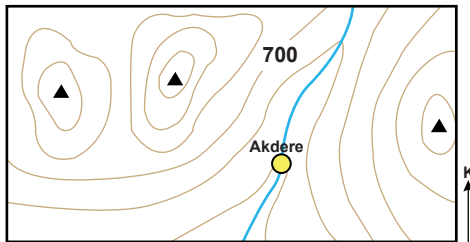
7. Aşağıda eküdistans aralığı 250 m ve en yüksek noktası 2350 m olan bir izohips haritası verilmiştir.

Buna göre, bu harita renklendirme yöntemi ile boyandığında hangi iki nokta aynı renge sahip olur?

- A) L-T
- B) K-L
- C) M-S
- D) S-L
- E) K-T

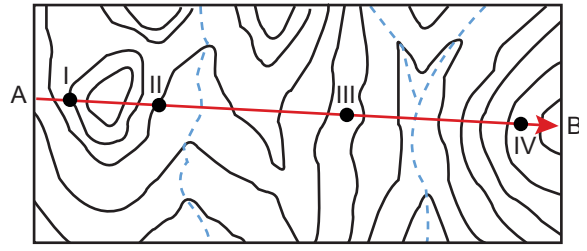
8. Aşağıda Akdere Köyü ve yakın çevresinin eküdistans aralığı 100 metre olan izohips haritası verilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Akdere Köyünün yükseltisi 500 metredir.
- B) Akarsu kuzeyden güneye doğru akmaktadır.
- C) Haritadaki yükselti farkı 500 metreden fazladır.
- D) Köyün çevresinde vadi, boyun ve tepeler yer almaktadır.
- E) Haritadaki en yüksek nokta doğudaki tepenin zirvesidir.

9.

Haritadaki A-B hattı üzerinde ok yönünde yürüyüş yapan bir sporcu işaretli noktaların hangilerinde tırmanma hangilerinde ise iniş yapmıştır?

	Tırmanma	İniş
A)	I ve II	III ve IV
B)	II ve III	I ve IV
C)	II ve IV	I ve III
D)	I ve IV	II ve III
E)	III ve IV	I ve II

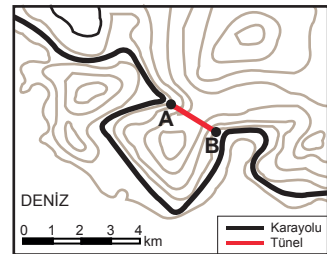
10. Van Gölü'nün çevresinde irili ufaklı birçok göl bulunmaktadır. Nemrut Dağı'nın üzerindeki volkanik bir patlama sonrasında oluşmuş olan Nemrut Gölü de bunlardan biridir.

Buna göre, Nemrut Gölü haritada numaralarla gösterilen göllerden hangisidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Aşağıdaki haritada A ve B noktaları ile aralarındaki kuş uçuşu doğrultu verilmiştir.

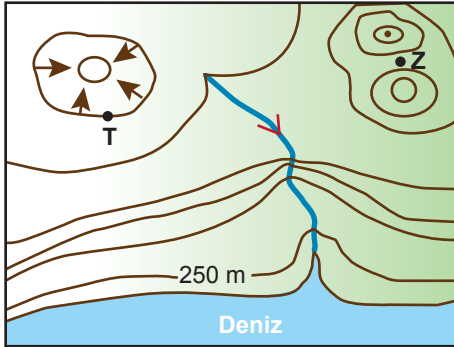
Toplam uzunluğu 100 km olan bir karayolu üzerinde A ve B noktaları arasına 2 km uzunluğunda bir tünel yapılacaktır.

Buna göre, tünel yapıldıktan sonra karayolunun yeni uzunluğu yaklaşık kaç km olacaktır?

- A) 87
- B) 93
- C) 103
- D) 105
- E) 111

İzohipsler - 1

1. Aşağıda bir bölgenin izohips haritası verilmiştir.

Bu haritaya göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) T noktasının yükseltisi 1000 m dir.
- B) Z noktası boyun üzerinde bulunur.
- C) Akarsu ağzında haliç oluşmuştur.
- D) En yüksek noktanın yükseltisi 1750 m den fazladır.
- E) Akarsuyun akış hızı yer yer değişiklik göstermektedir.

2. Bir topografya haritasında, X bölgesindeki izohipsler arası mesafe, Y bölgesine göre daha azdır.

Buna göre, X bölgesinde, Y bölgesine göre;

- I. akarsuların akış hızı,
- II. akarsuların derine aşındırması,
- III. gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark

verilenlerden hangilerinin fazla olması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

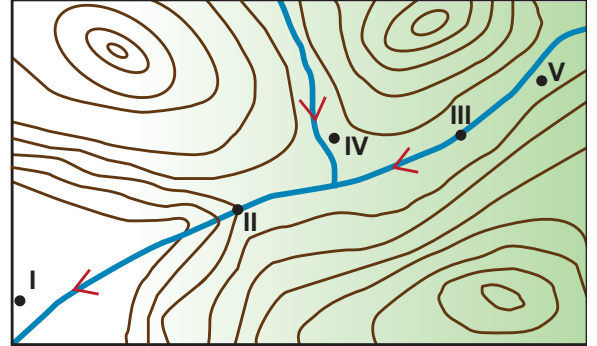
3. Aşağıda bir bölgenin izohips haritası verilmiştir.

Bu haritada aşağıdaki yer şekillerinden hangisi yoktur?

- A) Vadi
- B) Tepe
- C) Delta
- D) Çukur
- E) Boyur

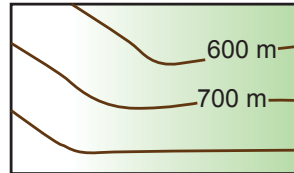
4. Akarsuyun yatak eğiminin arttığı yerlerde hidroelektrik potansiyeli artış göstermektedir.

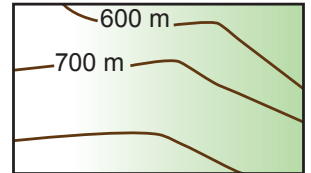
Buna göre, yukarıdaki topoğrafya haritasında numaralandırılarak verilen yerlerin hangisi hidroelektrik santral kurulması için daha uygundur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

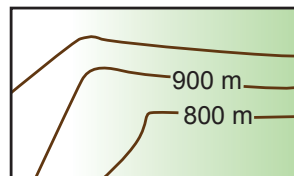
5. Aşağıda dört ayrı bölgeye ait izohips haritaları verilmiştir.

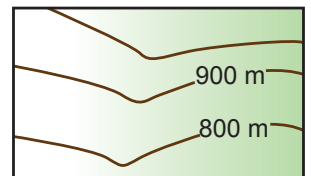
I. harita

II. harita

III. harita

IV. harita

Buna göre, vadi ve sırt oluşumunun görüldüğü yerler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Vadi	Sırt
A) I, II	III, IV
B) I, III	II, IV
C) III, IV	I, II
D) II, IV	I, III
E) I, IV	II, III

İzohipsler - 1

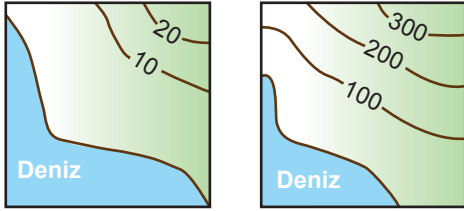
6. Aşağıda sert karasal iklim bölgesine ait bir yerin topoğrafya haritası verilmiştir.

Bu haritaya bakıldığında verilen noktaların hangisinde **çığ** oluşma ihtimali diğerlerine göre **daha fazladır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda verilen topoğrafya haritaları aynı bölgelere aittir.

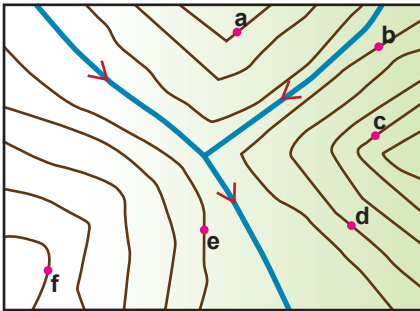
Bu haritalarda izohipsler arasındaki yükselti farkı ile izohips sayısının farklı olması;

- I. haritaların ölçeklerinin farklı olması,
- II. farklı yöntemlerle çizilmiş olmaları,
- III. farklı kişiler tarafından çizilmiş olmaları

özelliklerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

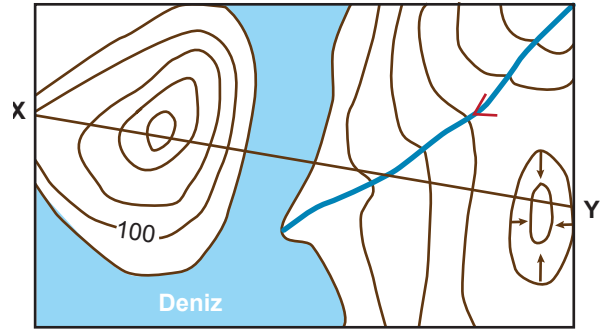
8. Aşağıda bir alana ait izohips haritası verilmiştir.

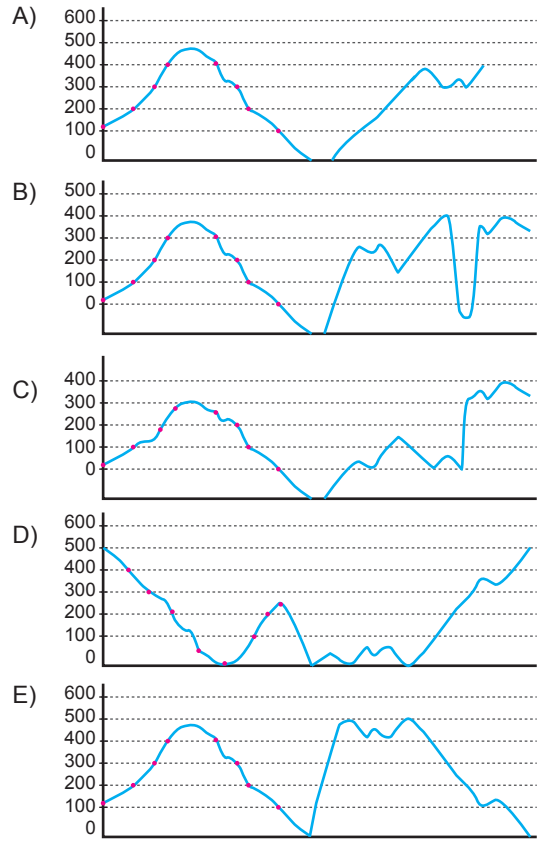
Haritadaki noktalardan hangileri aynı yükseltiye sahiptir?

- A) a ve b B) b ve c C) d ve e
D) b ve e E) c ve d

9.

Verilen izohips haritasında X-Y doğrultusundan çıkarılacak olan profil aşağıdakilerden hangisidir?

10. I. Yükseltisi fazla olan eğri, az olan eğriyi çevreler.
II. Aynı izohips üzerinde bulunan tüm noktaların yükseltisi aynıdır.
III. Tüm göllerin yükseltisi 0 m dir.

Yukarıda izohipslerle ilgili olarak verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Harita Bilgisi - 4

1. Akdeniz kıyısı ve yakın çevresinde turizm potansiyeli olan yerlerle ilgili coğrafi bilgi sistemleri (CBS) üzerinde bir harita hazırlanacaktır.

- Mersin'deki karstik mağaralar
- Antalya'da çağlayan oluşturan akarsular
- Taşeli platosunda jeoturizm faaliyetleri için yararlanabilecek karstik alanlar

Bu veriler haritaya aktarılırken kullanılacak yöntemler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Alansal	Noktasal	Çizgisel
B) Çizgisel	Alansal	Noktasal
C) Noktasal	Çizgisel	Alansal
D) Çizgisel	Noktasal	Alansal
E) Noktasal	Alansal	Çizgisel

2. Orta Çağ'da haritacılık alanında Avrupa'da pek bir ilerleme kaydedilememiştir.

Bu durumun nedenleri arasında;

- Avrupalıların haritaya ihtiyaç duymaması,
- bilimsel gelişmelerin kilise tarafından engellenmesi,
- I. Dünya Savaşı'nın etkisi

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. Piri Reis'in ceylan derisi üzerine renkli olarak çizilen ve beş parça olduğu düşünülen en önemli eserlerinden biri olan Dünya haritasından günümüze yalnızca bir parçası ulaşmıştır.

Bu parçada aşağıdaki bölgelerden hangisi gösterilmiştir?

- Kuzey Amerika'nın batı kıyıları
- Güney Amerika'nın batı kıyıları
- Asya'nın Pasifik kıyıları
- Asya'nın doğu kıyıları
- Endonezya - Malezya çevresi

4. CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri), mekânsal verilerin toplanması, depolanması, analiz edilmesi ve görüntülenmesine dayalı bir sistemdir.

Bu sistemde akarsular, yollar ve fay hatları gibi unsurlar haritaya hangi veri türü ile işlenir?

- A) Çizgisel B) Silindirik C) Alansal
D) Konik E) Noktasal

5. Aşağıdakilerden hangisi Coğrafi Bilgi Sistemleri'nin avantajlarından biri değildir?

- Bilgilerin hızla işlenmesini sağlaması
- Verilerin güncel tutulabilmesi
- Bilgi karmaşasını engellemesi
- Sorunların hızlı bir şekilde anlaşılmasını sağlaması
- İşlemlerin yalnızca yetişmiş elemanlarla yapılabilmesi

6. Günümüzde hava fotoğrafları sayesinde yeryüzüne ait bazı görüntüler alınabilmektedir.

Bu görüntüler kullanılarak;

- ormanlık alanlar,
- yerleşmelerin bazı özellikleri,
- maden rezervlerinin tespiti,
- yer altı sularının derinliği

verilenlerden hangileri hakkında bilgi edinilebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) I ve IV E) III ve IV

Harita Bilgisi - 4

7. Bir jeolog, Saros Körfezi ile Düzce arasında bulunan fay hatları ile sismolojik gözlem istasyonlarının konum verilerini bilgisayar üzerinden haritaya aktarmak istemektedir.

Bu jeologun verileri haritaya aktarma yöntemlerinden;

- I. çizgisel,
- II. noktasal,
- III. düzlem

hangilerini kullanması gerekir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) I ve IV E) III ve IV

8. Kâtip Çelebi Osmanlı dönemindeki en iyi bilim adamlarından biri olarak kabul edilmektedir. Katip Çelebi bir eserinde çeşitli yerlerin fiziki ve beşeri coğrafya özellikleri hakkında bilgiler vermiştir. Bu eserde 27 adet harita bulunmaktadır. Bu haritalar arasında Hint Okyanusu ve Çin Denizi'nin haritaları da bulunmaktadır.

Metinde bahsedilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıtaların Ayrılma Teorisi
B) Seyahatname
C) Cihannüma
D) Mukaddime
E) El-Kanunü'l-Mesudi

9. • İdrisi, dairesel bir Dünya haritası çizmiş ve eserinde iklim tiplerini anlatmıştır.
• Dünya'nın çapını bugünkü değere çok yakın olarak hesaplayan El-Biruni, jeodezi biliminin kurucusu kabul edilmektedir.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisini söylemek mümkündür?

- A) Fiziki coğrafya çeşitli alt dallara ayrılmaktadır.
B) Müslüman bilim adamlarının coğrafyanın gelişimine katkısı olmuştur.
C) Avrupa'da fiziki coğrafya gelişmemiştir.
D) Beşeri coğrafyayla ilgili geçmişte yapılan çalışmalar azdır.
E) Avrupa'daki bilim insanları Müslüman bilim insanlarından etkilenmiştir.

10. Coğrafi bilgi sistemleri hakkında,

- I. Bilgisayar teknolojisinin gelişmesine paralel olarak gelişmiştir.
- II. Bilgilerin hızlı bir şekilde güncellenmesine ortam sağlar.
- III. Teknolojiden bağımsız iş yapma olanağı sağlar.
- IV. Mekansal bilgilere hızlı bir şekilde ulaşmayı sağlar.

verilenlerden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

11. Uzaktan algılama; hava araçları ve uydular aracılığı ile fiziksel bir temas olmadan yeryüzü görüntülerini çekip, bu görüntüler üzerinden bilgi edinmeyi amaçlayan bir bilim dalıdır. Uzaktan algılama çevre ve şehircilik alanında kullanılmaktadır.

Buna göre;

- I. çevre kirliliğinin belirlenmesi,
- II. kaçak yapıların belirlenmesi,
- III. kara yolu trafiğine ait veriler elde edilmesi

verilenlerden hangileri çevre ve şehircilik alanında bu sistemlerin kullanımına uygundur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Türk ve Müslüman haritacılar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Hârizmi
B) Kaşgarlı Mahmut
C) Belhli Ebu Zeyd
D) Ali Macar Reis
E) Hezârfen Ahmet Çelebi

Harita Bilgisi - 3

1. Aşağıdaki mekânsal veriler kullanılarak coğrafi bilgi sistemleri üzerinde bir harita hazırlanacaktır.

- I. Ülke sınırları
- II. Volkan konileri
- III. Milli parklar

Bu verileri haritaya aktarırken kullanılacak olan yöntemler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A) Noktasal	Çizgisel	Alansal	
B) Çizgisel	Noktasal	Alansal	
C) Noktasal	Alansal	Çizgisel	
D) Çizgisel	Alansal	Noktasal	
E) Alansal	Çizgisel	Noktasal	

2. Bir haritada enlem ve boylam dereceleri kullanılarak aşağıdakilerden hangisi hakkında çıkarımda bulunulabilir?

- A) Haritada gösterilen alanın hangi yarım kürede yer aldığı
- B) Haritada görülen yer şekillerinin nasıl oluştuğu
- C) Harita alanının gerçek alana göre oranı
- D) Haritada kullanılan işaretlerin anlamı
- E) Yer şekillerinin eğim derecesi

3. Yeryüzündeki fiziki ve beşeri unsurlara ait verileri elde etme, depolama, işleme, analiz etme üretilen bilgilerden yeni bilgiler elde etme ve sunma amacıyla donanım, yazılım ve kullanıcılardan oluşan sisteme Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) denilmektedir. Bu sistem yeryüzünde mevcut olan ve sonradan oluşan her türlü veriyi haritaya aktarmaya ve analiz yapmaya yarayan bilgisayar bazlı bir sistemdir.

Bu sistemin aşamaları arasında;

- I. verilerin toplanması,
- II. verilerin saklanması,
- III. veri idaresi ve analizi

hangileri yer alır?

A) Yalnız I	B) Yalnız II	C) I ve II
D) I ve III	E) I, II ve III	

4. Aşağıda, haritalarda yeryüzü şekillerini göstermek için kullanılan farklı yöntemler ile ilgili açıklamalar verilmiştir.

- I. Bu yöntem iç içe kapalı eğrilerden oluşmaktadır.
- II. Bu yöntem yer şekillerinin gerçeğe en uygun olarak gösterilmesini sağlar.
- III. Bu yöntemde her renk belirli bir yükselti basmağını temsil eder.

Bu açıklamaların hangi yöntem olduğu aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A) İzohips	Kabartma	Renklendirme	
B) Tarama	İzohips	Renklendirme	
C) İzohips	Renklendirme	Tarama	
D) Tarama	Kabartma	Renklendirme	
E) Gölgeleme	Renklendirme	Tarama	

5. I. Akarsular
II. Karayolları
III. Orman bölgeleri

Yukarıda verilen unsurlardan hangileri haritalarda çizgisel yöntem kullanılarak gösterilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız II	C) I ve II
D) I ve III	E) I, II ve III	

6. İzohips yöntemiyle çizilen bir haritada çizgiler arasındaki mesafenin artması veya azalması aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verir?

A) Yükselti değeri	B) Toprak yapısı
C) Eğim derecesi	D) Haritanın ölçeği
E) Kayaç yapısı	

Harita Bilgisi - 3

7. Aşağıdakilerden hangisi coğrafi bilgi sistemlerinin yararları arasında gösterilemez?

- A) Bilgi akışını hızlandırır.
- B) Zaman kaybı oluşturur.
- C) İş verimliliğini artırır.
- D) Etkili ve doğru analizler sağlar.
- E) Veri güncelleme kolaylığı sağlar.

8. Haritayı krokiden ayıran temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ölçek kullanılması
- B) Düzleme aktarılması
- C) Kuşbakışı görünüm elde edilmesi
- D) Yön oku kullanılması
- E) Başlık kullanılması

9. Aşağıda büyük ve küçük ölçekli haritalara ait bazı özellikler verilmiştir.

- I. Ölçek paydasındaki sayı daha büyüktür.
- II. Ayrıntıyı gösterme gücü daha fazladır.
- III. Haritada hata oranı daha azdır.
- IV. Haritada iki nokta arası uzaklık daha azdır.
- V. Haritanın kapladığı alan daha fazladır.

Bu özelliklerden hangileri büyük ölçekli haritalar için söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I, II ve IV
- D) II, III ve IV
- E) II, IV ve V

10. Bir haritanın ölçeğinin değişmesi durumunda aşağıdakilerden hangisinde değişme olmaz?

- A) Ölçek paydasındaki sayıda
- B) Ayrıntıyı gösterme gücünde
- C) Haritadaki hata oranında
- D) Haritanın kapladığı alanda
- E) Bölgenin coğrafi koordinatlarında

11. Aşağıda Dünya Siyasi ve Marmara Denizi çevresinin haritası verilmiştir.

I. harita

II. harita

Bu haritalar ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) I. haritanın ölçeği daha küçüktür.
- B) II. haritanın ölçeğinin paydasındaki rakam daha büyüktür.
- C) I. haritada ayrıntıları görmek II. haritaya göre daha güçtür.
- D) I. haritadaki görüntüyü yakalamak için daha yükseklere çıkmak gerekir.
- E) II. haritada hata oranı daha azdır.

12. • 1513'te Dünya haritası çizmiştir.

- Osmanlı döneminin önemli denizci ve haritacısıdır.
- Kitab-ı Bahriye adlı denizcilik kitabı önemli eseridir.

Yukarıda özellikleri verilen Türk denizci ve haritacı kimdir?

- A) Piri Reis
- B) Katip Çelebi
- C) Evliya Çelebi
- D) Kaşgarlı Mahmut
- E) Harezmi

Harita Bilgisi - 2

1. Aşağıda harita ile ilgili bazı terimler verilmiştir.

- I. Ölçek
- II. İzohips
- III. Yön oku
- IV. Ülke sınırları

Bunlardan hangileri tüm haritalarda bulunması gereken unsurlardan değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Mert, Coğrafya sınavında küçük ve büyük ölçekli haritaların bazı özelliklerinin kıyaslanması ile ilgili etkinliği aşağıdaki gibi işaretlemiştir.

	Özellikler	Büyük Ölçek	Küçük Ölçek
I	Hata oranı daha fazladır.		✓
II	Ayrıntıyı gösterme gücü fazladır.		✓
III	Harita yapımı için kullanılan kağıt vb. materyal alanı daha azdır.	✓	
IV	Ölçeğin paydasındaki sayı daha küçüktür.	✓	

Buna göre, Mert'in doğru işaretlediği maddeler aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

3. 1/ 1 500 000 ölçekli bir Türkiye haritasında yaklaşık 20 cm ile gösterilen uzunluk gerçekte kaç km'dir?

- A) 450 B) 300 C) 250 D) 150 E) 75

4.

Etkinlik

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" harfi koyunuz.

- (.....) Haritalar yalnızca bir alanın coğrafi özelliklerini göstermek için kullanılır.
- (.....) Haritalar hazırlanırken öncelikle kullanım amacı göz önünde bulundurulur.
- (.....) Günümüz teknolojisi ile yerkürenin tamamını bir düzleme hatasız olarak aktarmak mümkündür.

Bu etkinlikteki maddelerin doğru cevabı sırasıyla hangisinde verilmiştir?

- A) Y - D - Y B) D - Y - D C) D - D - D
D) Y - D - D E) Y - Y - Y

5. Aşağıdaki ölçekler ve aynı boyuttaki kağıtlar kullanılarak çeşitli alanların haritası hazırlanacaktır.

- I. 1/200 000
- II. 1/2 000 000
- III. 1/20 000

Buna göre, bu haritaların geniş alanı gösterenden daha dar alanı gösterene doğru sıralaması aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) I - II - III B) II - I - III C) III - I - II
D) III - II - I E) II - III - I

6. Eşit boyuttaki kağıtlara, kağıtların tümünü kaplayacak şekilde Türkiye ve Dünya fiziki haritaları çizilmiştir.

Buna göre, bu haritalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türkiye haritasının ölçeği daha büyüktür.
B) Dünya haritasının ölçek paydasındaki rakam daha küçüktür.
C) Türkiye haritasında bozulma daha fazladır.
D) Türkiye haritasındaki izohipsler arası yükselti farkı daha fazladır.
E) Türkiye haritasında ayrıntı daha azdır.

Harita Bilgisi - 2

7. Gerçeğe yakın haritalar çizmek amacıyla;

- I. silindirik,
- II. konik,
- III. düzlem

projeksiyon teknikleri kullanılır.

Seçeneklerde işaretlenmiş bölgelerin haritası numaralandırılarak verilen projeksiyon teknikleri ile hazırlanacaktır.

Buna göre, hangi seçenekte gösterilen alanların haritasında sınırların gerçeğe daha yakın olması beklenir?

A)

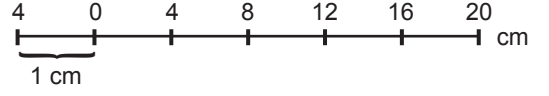
B)

C)

D)

E)

8. Bir haritada 1/400 000 kesir ölçeğinin çizgi ölçek karşılığı aşağıdaki gibi hatalı verilmiştir.

Bu hatanın düzeltilmesi için aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerekir?

- A) Çentikler arası mesafenin 2 cm olması
- B) Ölçek biriminin km olması
- C) Sıfırın en başa alınması
- D) Rakamların 4'er değil de 40'ar ilerlemesi
- E) Çentik sayısının artırılması

9. Aşağıda harita türlerine göre tespit edilebilecek bazı özellikleri ayırt etmeye yönelik bir etkinlik verilmiştir. Bu etkinlikte hangi harita türünden hangi bilgi elde ediliyorsa ilgili kutucuk X ile işaretlenecektir.

Harita Türü	Yer şekilleri	Başkent	Sınırlar	Derinlik	Yükselti
Fiziki					
Siyasi					

Buna göre, etkinliğin doğru cevapları aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A)

X			X	X
	X	X		
- B)

	X			X
X		X	X	
- C)

X				X
	X	X	X	
- D)

X		X	X	X
	X			
- E)

			X	X
X	X	X		

Harita Bilgisi - 1

7. 1/2000000 ölçekli bir haritada 4 cm olarak gösterilen A-B arasındaki uzaklık başka bir haritada 16 cm olarak gösterilmiştir.

Buna göre ikinci haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1/100000 B) 1/200000 C) 1/500000
D) 1/1500000 E) 1/8000000

8.

Bu haritaya bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ülke sınırlarına
B) Ülkelerin başkentlerine
C) Denizlerin ortalama derinliğine
D) Yükseltisi az olan yerlere
E) Kıtanın iklim özelliklerine

9. Haritalar üzerinde gösterilen yerler arasındaki uzaklık hesaplanabilirken, krokiler üzerinde gösterilen yerler arasındaki uzaklık hesaplanamaz.

Bu durum krokilerde;

- I. ölçek,
II. kuşbakışı görünüm,
III. düzlem üzerine aktarma

özelliklerinden hangilerinin bulunmamasından kaynaklanır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10.

Yukarıda verilen çizik ölçeğin, kesir ölçek karşılığı aşağıdakilerden hangisidir? (Her aralık değeri 1 cm dir)

- A) 1/ 100.000 B) 1/ 500.000
C) 1/ 1.000.000 D) 1/ 5.000.000
E) 1/ 4.000.000

11. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yalnızca fiziki haritalardan elde edilmektedir?**

- A) İdari sınırların belirlenebilmesi
B) Coğrafi koordinatların belirlenebilmesi
C) Alan hesaplamalarının yapılabilmesi
D) Uzunluk hesaplamalarının yapılabilmesi
E) Eğim hesaplamalarının yapılabilmesi

12. Dünya'nın şeklinden dolayı haritalar gerçeğine uygun olarak çizilemez. Bu nedenle, gerçeğine yakın haritalar çizebilmek amacıyla projeksiyon teknikleri kullanılır.

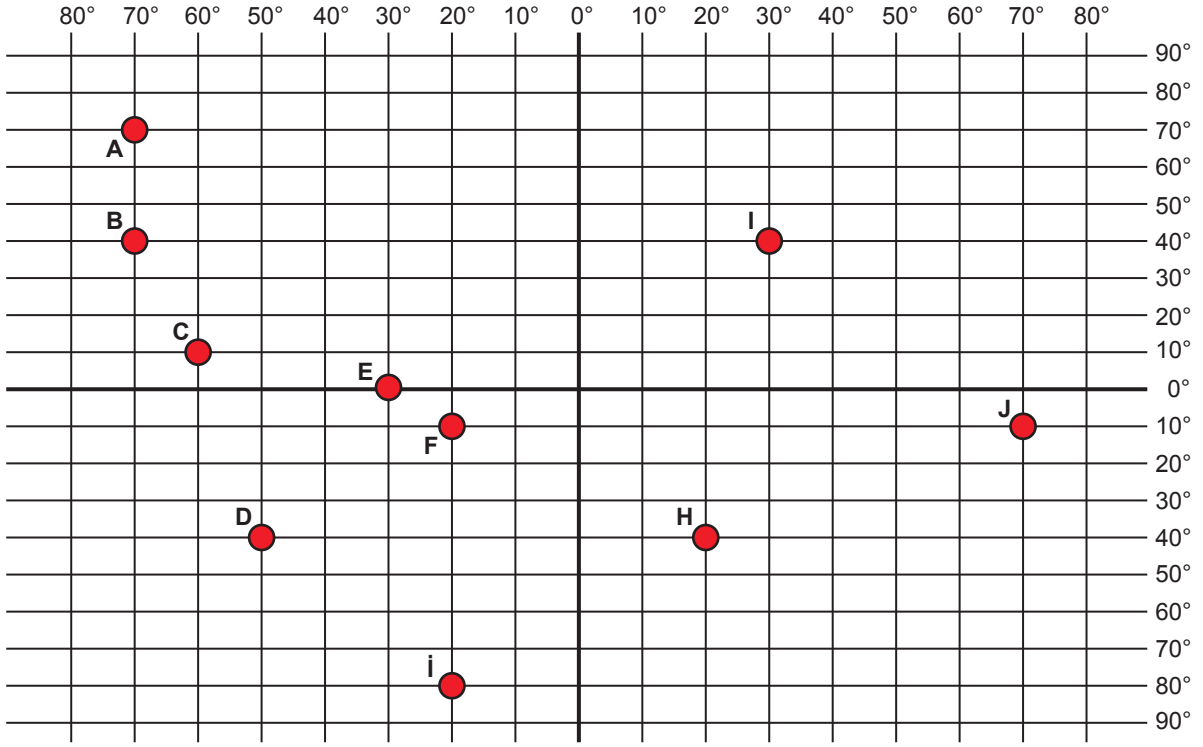
Dünya haritasında, numaralandırılarak verilen alanlarda hangi projeksiyon yöntemi kullanılırsa hata payı daha az olur?

I	II	III
A) Silindir	Düzlem	Konik
B) Düzlem	Silindir	Konik
C) Silindir	Konik	Düzlem
D) Konik	Silindir	Düzlem
E) Düzlem	Konik	Silindir

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki koordinat sistemi üzerinde bazı noktalar harflerle gösterilmiştir. 1, 2, 3 ve 4. soruları bu koordinat sistemini dikkate alarak cevaplayınız.

1. Görseldeki Koordinat sistemini kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Gece gündüz süresi arasındaki farkın yıl boyunca en az olduğu nokta hangisidir?E....
- En doğuda yer alan nokta hangisidir?J....
- E noktasının kuzeybatısında yer alan noktalar hangileridir?A, B, C....
- Güney kutbuna en yakın olan nokta hangisidir?İ....
- Aralarında saat farkı en fazla olan noktalar hangileridir?A, J.... veB, J....
- Yerel saatleri aynı olan noktalar hangileridir?A.... İleB.... Veİ.... ileF....
- Hangi noktanın bulunduğu yerde ardışık meridyenler arasındaki mesafe en fazladır?E....
- Ekvator ile başlangıç meridyeninin kesiştiği alanın güneybatısında hangi noktalar yer alır?F, D, İ....
- Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alan noktalar hangileridir?I, H, J....
- D noktasının güneydoğusunda yer alan nokta hangisidir?İ....
- Bu noktalardan hangisi Türkiye sınırları içerisinde yer alır?İ....
- 21 Haziran tarihinde hangi noktalarda yaz mevsimi başlangıcıdır?A, B, C, İ....
- 21 Aralık tarihinde gündüz süresi en uzun olan nokta hangisidir?İ....
- Yengeç Dönencesinin kuzeyinde yer alan noktalar hangileridir?A, B, İ....

CEVAP ANAHTARI

2. A ve B noktaları arasındaki kuş uçuşu mesafe kaç kilometredir?

$$(70-40) \times 111 = 3330 \text{ km}$$

3. F noktasından İ noktasına doğru gidildikçe aşağıdaki tabloda verilen özelliklerin nasıl değiştiğini belirtiniz.

	Artar	Azalır
Güneş ışınlarının geliş açısı		X
Denizlerin tuzluluk oranı		X
Cisimleri gölge boyu	X	
Gece-gündüz arasındaki süre farkı	X	
Yerçekimi kuvveti	X	

4. Aşağıda verilen ifadeleri doğru yanlış olarak belirtiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
En doğuda A ve B noktaları yer alır.		X
Aralarında yerel saat farkı en fazla olan noktalar A ve İ dir.		X
Meridyenlerin birbirine en çok yaklaştığı nokta D dir.		X
A noktası Türkiye'nin kuzeybatısında yer alır.	X	
D ve H noktalarının çizgisel hızları aynıdır.	X	

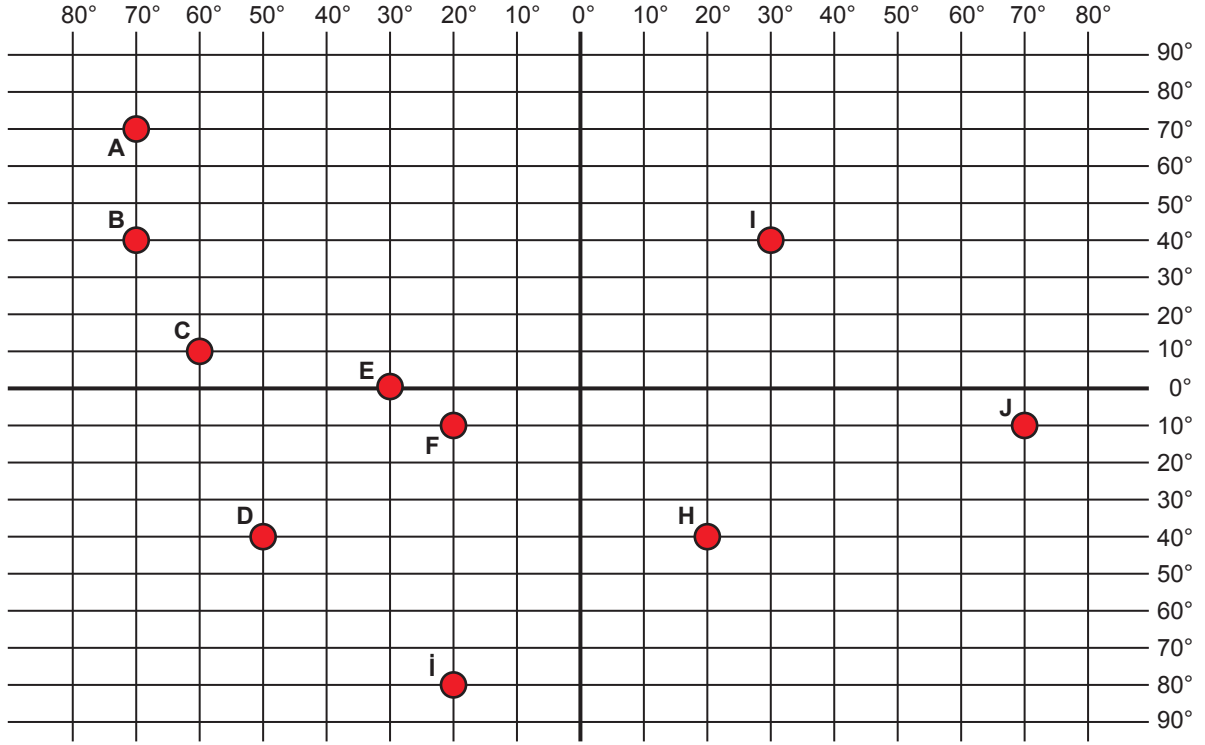
5. Türkiye ile ilgili aşağıdaki ifadeleri mutlak konum veya göreceli konum bakımından eşleştiriniz.

Türkiye'nin konum özellikleri	Mutlak Konum	Göreceli Konum
Yıl içinde dört mevsimi belirgin olarak yaşar.	X	
Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir.		X
Kısa mesafede iklim koşulları değişir.		X
2 ve 3. saat dilimlerinde yer alır.	X	
Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı alanda yer alır.		X
Başlangıç meridyenini doğusunda yer alır.	X	
Ortalama yükseltisi fazladır.		X

Coğrafi Koordinatlar Ve Türkiye'nin Konumu

1. Aşağıdaki koordinat sistemi üzerinde bazı noktalar harflerle gösterilmiştir. 1,2,3 ve 4. soruları bu koordinat sistemini dikkate alarak cevaplayınız.

1. Görseldeki Koordinat sistemini kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Gece gündüz süresi arasındaki farkın yıl boyunca en az olduğu nokta hangisidir?
- En doğuda yer alan nokta hangisidir?
- E noktasının kuzeybatısında yer alan noktalar hangileridir?
- Güney kutbuna en yakın olan nokta hangisidir?
- Aralarında saat farkı en fazla olan noktalar hangileridir? ve
- Yerel saatleri aynı olan noktalar hangileridir? İle Ve ile
- Hangi noktanın bulunduğu yerde ardışık meridyenler arasındaki mesafe en fazladır?
- Ekvator ile başlangıç meridyeninin kesiştiği alanın güneybatısında hangi noktalar yer alır?
- Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alan noktalar hangileridir?
- D noktasının güneydoğusunda yer alan nokta hangisidir?
- Bu noktalardan hangisi Türkiye sınırları içerisinde yer alır?
- 21 Haziran tarihinde hangi noktalarda yaz mevsimi başlangıcıdır?
- 21 Aralık tarihinde gündüz süresi en uzun olan nokta hangisidir?
- Yengeç Dönencesinin kuzeyinde yer alan noktalar hangileridir?

Coğrafi Koordinatlar Ve Türkiye'nin Konumu

2. A ve B noktaları arasındaki kuş uçuşu mesafe kaç kilometredir?

3. F noktasından İ noktasına doğru gidildikçe aşağıdaki tabloda verilen özelliklerin nasıl değiştiğini belirtiniz.

	Artar	Azalır
Güneş ışınlarının geliş açısı		
Denizlerin tuzluluk oranı		
Cisimleri gölge boyu		
Gece-gündüz arasındaki süre farkı		
Yerçekimi kuvveti		

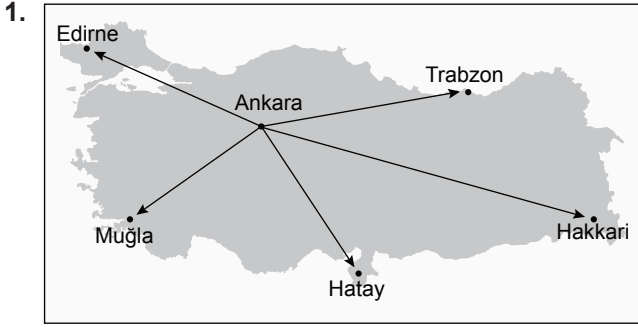
4. Aşağıda verilen ifadeleri doğru yanlış olarak belirtiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
En doğuda A ve B noktaları yer alır.		
Aralarında yerel saat farkı en fazla olan noktalar A ve İ dir.		
Meridyenlerin birbirine en çok yaklaştığı nokta G dir.		
A noktası Türkiye'nin kuzeybatısında yer alır.		
D ve H noktalarının çizgisel hızları aynıdır.		

5. Türkiye ile ilgili aşağıdaki ifadeleri mutlak konum veya göreceli konum bakımından eşleştiriniz.

Türkiye'nin konum özellikleri	Mutlak Konum	Göreceli Konum
Yıl içinde dört mevsimi belirgin olarak yaşar.		
Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir.		
Kısa mesafede iklim koşulları değişir.		
2 ve 3. saat dilimlerinde yer alır.		
Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı alanda yer alır.		
Başlangıç meridyenini doğusunda yer alır.		
Ortalama yükseltisi fazladır.		

Türkiye'nin Konumu - 2

21 Aralık tarihinde haritada gösterilen doğrultulardan hangisi yönünde gidilirse hem gece süresi kısalır hem de yerel saati başlangıç noktasından daha geride bir yere varılmış olur?

- A) Muğla B) Edirne C) Trabzon
D) Hakkari E) Hatay

2. Türkiye, Kuzey Yarım Küre'de yer almaktadır.

Bu durumun sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Doğuya doğru gidildikçe Güneş'in daha erken doğup batması
B) Kış aylarında yaklaşık aynı paralel üzerinde yer alan İzmir'in Van'a göre daha sıcak olması
C) Kış aylarında Mersin'in Sinop'a göre daha sıcak olması
D) Toros Dağları boyunca yükseldikçe bitki örtüsünün değişmesi
E) Kış aylarında Tunceli'de sıcaklıkların Trabzon'a göre daha düşük olması

3. Türkiye'nin jeopolitik konumu üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

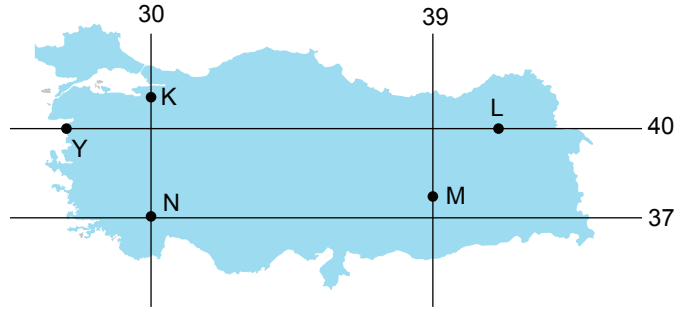
- A) Asya ile Avrupa kıtaları arasında bağlantıyı sağlaması
B) Jeolojik olarak genç oluşumlu bir ülke olması
C) Petrol zengini ülkelere komşu olması
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) Transit ticaret yollarının üzerinde bulunması

4. Antalya, Burdur ve Bilecik illerinin yerel saatleri birbirine yakındır.

Bu durum illerin hangi yönden benzer olduğunu kanıtlar?

- A) Yıllık ortalama sıcaklıkları
B) Enlem dereceleri
C) Yükselteleri
D) Boylam dereceleri
E) Denize uzaklıkları

5. Aşağıdaki haritada bazı merkezlerin enlem ve boylam değerleri verilmiştir.

Buna göre,

- I. 21 Mart tarihinde öğle vaktinde K merkezi Güneş ışınlarını L merkezine göre daha eğik açıyla alır.
II. Grup ve tan süresi Y merkezinde M merkezine göre daha azdır.
III. 23 Eylül tarihinde M noktasında Güneş doğduktan 12 saat 36 dakika sonra N noktasında batar.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

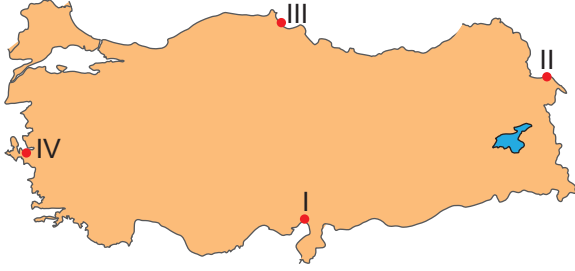
6. Türkiye, matematik iklim kuşaklarından olan orta kuşak içerisinde yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Akdeniz ikliminin görülmesi
B) Batı rüzgârlarının etkisi altında olması
C) 2. ve 3. saat dilimleri arasında yer alması
D) Güneş ışınlarının her zaman eğik açıyla düşmesi
E) Yıl içerisinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması

Türkiye'nin Konumu - 2

7. Aşağıda Türkiye haritası üzerinde bazı merkezler numaralandırılarak verilmiştir

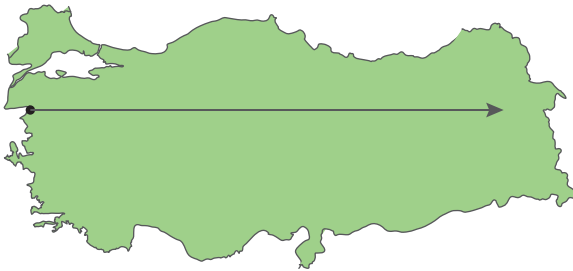
Buna göre,

- I. Yıl boyunca aynı anda eşdeğer cisimlerin gölgesi III numaralı merkezde daha uzundur.
- II. Yıl boyunca en uzun gündüz I numaralı merkezde yaşanır.
- II. II ve IV numaralı merkezlerin yıllık sıcaklık ortalaması benzerdir.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8.

Türkiye'de haritada gösterilen ok yönünde hareket edildiğinde;

- I. ortalama sıcaklık,
- II. çizgisel hız,
- III. cisimlerin gölge yönü

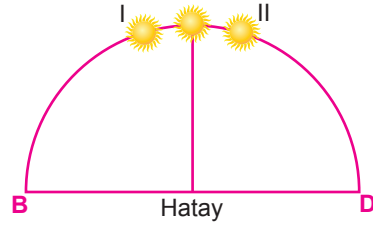
verilenlerin hangilerinde değişme olmadığı gözlenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi göreceli konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Gerçek sıcaklık değerleri ile indirgenmiş sıcaklık değerleri arasındaki farkın fazla olması
- B) Batıdan doğuya doğru gidildikçe sıcaklık ortalamasının azalması
- C) Sıcak su kaynaklarının bulunması
- D) Önemli transit ticaret yollarının üzerinde yer alması
- E) Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'e göre daha az olması

10. Aşağıda Hatay ve Türkiye'de bulunan iki farklı ilin aynı anda Güneş'in ufuk düzlemindeki konumları verilmiştir.

Buna göre I ve II numara ile gösterilen iller aşağıdaki illerden hangisi olabilir?

	I	II
A)	Kars	Çanakkale
B)	Mardin	Rize
C)	İstanbul	Aydın
D)	Muğla	Van
E)	Erzurum	Elazığ

11. Aşağıdaki illerden hangileri arasındaki yerel saat farkı diğerlerine göre daha azdır?

- A) Van-Ankara B) Mardin-Antalya
C) Artvin-Adana D) Eskişehir-Sivas
E) Hatay-Sinop

12. 23 Eylül tarihinde Türkiye'de aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Gecelerin gündüzlerden daha kısa olmaya başlaması
- B) Gece ve gündüz sürelerinin eşitlenmesi
- C) Gündüzlerin uzamaya başlaması
- D) Kuzeye gidildikçe gündüzlerin daha kısa olması
- E) Yaz mevsiminin devam etmesi

Türkiye'nin Konumu - 1

1. Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi Kuzey Yarım Küre'de yer almasıyla açıklanabilir?

- A) 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- B) Ortalama yükseltisinin fazla olması
- C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- D) Temmuz ayında yaz mevsiminin yaşanması
- E) Asya ve Avrupa kıtaları arasında yer alması

2.

Harita üzerinde gösterilen illerin konumları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mersin ilinin Samsun ilinden sıcak olmasında denizellik etkisi fazladır.
- B) İzmir'in Konya'dan sıcak olmasında öncelikle enlem etkilidir.
- C) Mersin'in Konya'dan sıcak olmasında enlem ve denizellik etkisi vardır.
- D) Van'da gece gündüz süreleri arasındaki zaman farkı Samsun'a göre daha fazladır.
- E) Mersin ve Samsun'da yıl boyu güneş aynı anda doğar.

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin matematik konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Yengeç dönencesinin kuzeyinde yer alması
- B) Kuzeyine doğru gidildikçe çizgisel hızın azalması
- C) En doğusu ile en batısı arasında 76 dakika zaman farkı olması
- D) 3. jeolojik zamanda epirojenik hareketlerle yükselmeye uğraması
- E) Güneyinden esen rüzgârların sıcaklığı artırıcı yönde etkilemesi

4. Aşağıda Türkiye'nin uç noktalarından geçen paralel ve meridyen dereceleri gösterilmiştir.

Yalnızca paralel ve meridyen dereceleri dikkate alınarak Türkiye ile ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Hangi saat dilimlerinde yer alır?
- B) Kuzeydoğusunun yer şekilleri nasıldır?
- C) Yaz mevsiminin yaşandığı aylar hangileridir?
- D) En doğusu ile başlangıç meridyeni arasındaki zaman farkı kaç saattir?
- E) Güneş ışınlarını en büyük açıyla aldığı tarih hangisidir?

5. I. Kuzeyine doğru gidildikçe gece gündüz süresi arasındaki zaman farkı artar.
II. Kuzeybatısında sanayisi gelişmiş ülkeler yer almaktadır.
III. Çok sayıda farklı medeniyetlere ait kültürel değerlere sahiptir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri Türkiye'nin özel konumu ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. I. Yıl içerisinde dört mevsim özelliklerinin belirgin olarak yaşanması
II. Ekinoks tarihlerinde gece gündüz sürelerinin eşit olması
III. Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer alması ile açıklanabilir?

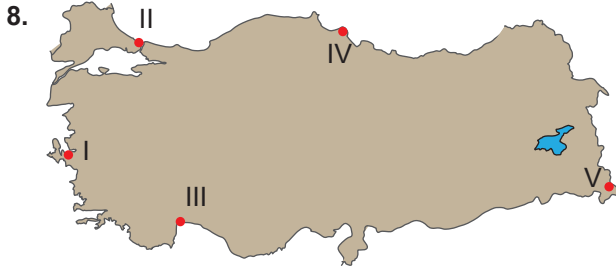
- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Türkiye'nin Konumu - 1

7. Türkiye'ye güneyden esen yerel rüzgârlar sıcaklığı artırırken, kuzeyden esen yerel rüzgârlar ise sıcaklığı düşürmektedir.

Bu durum Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin sonucudur?

- A) Asya kıtasında yer alması
- B) Ortalama yükseltisinin fazla olması
- C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- D) Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alması
- E) Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında yer alması

Harita üzerinde numaralandırılarak verilen yerler ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi mutlak konum sonucunda ortaya çıkmıştır?

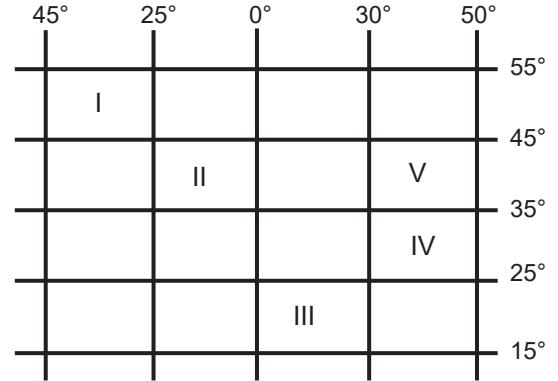
- A) III numaralı yerde dağların kıyıya paralel uzanması
- B) IV numaralı yerde delta ovasının bulunması
- C) I numaralı yerde dağların kıyıya dik uzanması
- D) V numaralı yerde yerel saatin daha ileride olması
- E) II numaralı yerde sanayi tesislerinin daha yoğun olması

9. İstanbul, Samsun ve Trabzon şehirlerinin il merkezleri 23 Eylül tarihinde Güneş ışınlarını yaklaşık olarak aynı açı ile almaktadır.

Buna göre, bu şehirlerin il merkezlerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi bakımından benzer olduğu söylenir?

- A) Enlem dereceleri
- B) Boylam dereceleri
- C) Toprak özellikleri
- D) Yıllık ortalama yağış miktarı
- E) Ortalama yükselti değerleri

10. Türkiye $36^\circ - 42^\circ$ kuzey paralelleri ile $26^\circ - 45^\circ$ doğu meridyenleri arasında yer almaktadır.

Buna göre, koordinat sisteminde numaralanmış aralıkların hangisinde Türkiye topraklarının bir kısmı bulunur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Türkiye'de genellikle dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarına göre tarım ve yerleşme faaliyetleri için daha uygundur.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

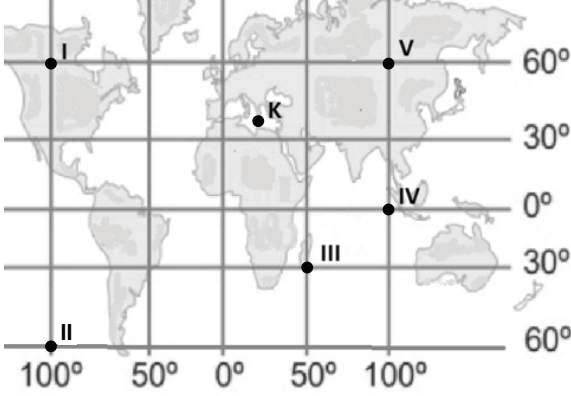
- A) Bakı
- B) Denizellik
- C) Yükselti
- D) Eğim
- E) Karasallık

12. Türkiye'nin enlem ve boylam dereceleri, 26° ile 45° doğu boylamı ve 36° ile 42° güney enlemi şeklinde olsaydı aşağıdaki özelliklerinden hangisi değişmezdi?

- A) Yer aldığı saat dilimleri
- B) Kış mevsiminin yaşandığı aylar
- C) En uzun gecenin yaşandığı tarih
- D) En kuzeyinden geçen paralel derecesi
- E) 21 Haziran tarihinde Güneş ışınlarının düşme açısı

Koordinat Sistemi - Mutlak ve Göreceli Konum - 2

1. Aşağıda koordinat düzlemi üzerinde K noktası ve beş ayrı merkez numaralandırılarak gösterilmiştir.

K noktasından hareket edecek bir uçak hangi merkeze giderse **daha fazla** yerel saat farkının oluştuğunu ve mevsimin değiştiğini gözlemler?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. 21 Haziran tarihinde Ekvator çizgisi ile başlangıç meridyeninin kesiştiği noktadan kuzeydoğu yönüne doğru hareket edildiğinde;

- I. gece ve gündüz süreleri arasındaki farkın azalması,
II. gündüz süresinin artması,
III. yerel saatin daha geride olması

verilenlerden hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Yengeç ve Oğlak dönenceleri arasında, herhangi bir meridyen üzerinden seyahat edildiğinde aşağıdakilerden hangisi **kesin olarak** gözlemlenir?

- A) Çöl
B) Okyanus
C) Dağlık alanlar
D) Gece gündüz süreleri eşitliği
E) 24 saati aşan gündüz süresi

4. Alacakaranlık süresi, Güneş'in doğması ve batması esnasındaki kızılık süresine denir.

21 Mart tarihinde bu sürenin aşağıdaki ülkelerin hangisinde **daha uzun** gözlemlenmesi beklenir?

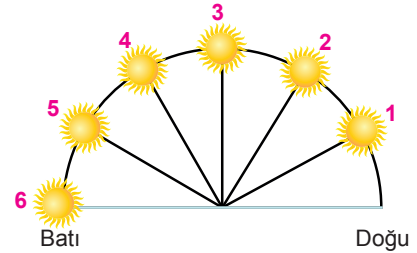
- A) Mısır
B) Türkiye
C) Norveç
D) Avustralya
E) Endonezya

5. Ekvator çizgisi üzerinde bulunan iki merkezden biri 20° Batı boylamında bulunmaktadır.

Bu merkezde yerel saat 10.20 iken aynı anda Güneş'in yeni doğduğu boylam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 85° Batı B) 85° Doğu
C) 45° Batı D) 45° Doğu
E) 0°

6. Aşağıdaki görselde 6 ayrı merkezde aynı anda Güneş'in ufuk düzlemindeki görünümü verilmiştir. Ayrıca bu merkezler arasındaki yerel saat farklarının eşit olduğu bilinmektedir.

Buna göre, 21 Mart tarihinde Güneş 1. Merkezde doğduktan 14 saat sonra hangi merkezde batar?

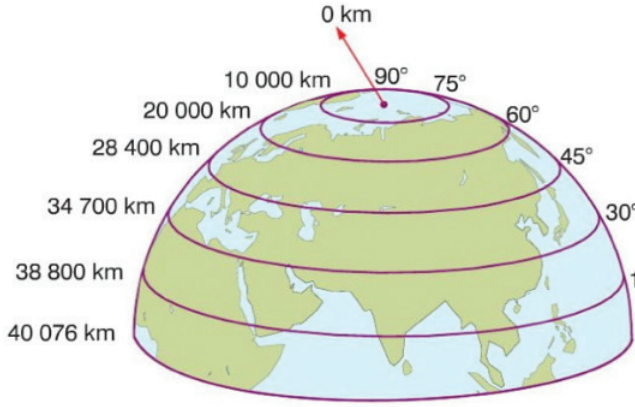
- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

Koordinat Sistemi - Mutlak ve Göreceli Konum - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi göreceli konumun bir sonucudur?

- A) 23 Eylül tarihinde Türkiye’de gece gündüz sürelerinin eşit olması
- B) Antarktika Kıtası’nda sürekli yerleşim alanlarının bulunmaması
- C) Kutuplara yaklaştıkça yerleşme üst sınırının azalması
- D) Nüfusun büyük bölümünün Kuzey Yarım Küre’de bulunması
- E) Kalıcı kar alt sınırının kutuplardan Ekvatora doğru gildikçe artması

8. Aşağıdaki görselde bazı paralellerin yaklaşık çevre uzunlukları verilmiştir.

Buna göre, hangi paralel üzerinde 10 meridyen geçilirse yaklaşık 788 km yol alınmış olur?

- A) 15°
- B) 30°
- C) 45°
- D) 60°
- E) 75°

9. Dünya, 15 derecelik boylam farkından oluşan 24 tane saat dilimine ayrılmıştır. Doğudaki saat dilimleri +1,+2,+3... şeklinde numaralandırılırken; batıdaki saat dilimleri -1,-2,-3 ... şeklinde numaralandırılır.

Buna göre, Türkiye’de ulusal saat 9.00 iken ulusal saatin 3.00 olduğu yer hangi saat dilimi içerisinde yer alır?

- A) -6
- B) -3
- C) +6
- D) +9
- E) +12

10. Dünya üzerindeki bir noktanın konumu aşağıdakilerden hangisine bakılarak daha doğru tespit edilir?

- A) Ekvator çizgisine olan uzaklığı
- B) Hangi paralel ve meridyenler arasında yer aldığı
- C) Etrafındaki yer şekillerinin özellikleri
- D) Enlem ve boylam değerleri
- E) Yerel saati

11. Dünya üzerindeki bir noktanın yalnızca hangi uluslar arası saat diliminde yer aldığı bilmesi ile bu yer hakkında;

- I. yaklaşık hangi meridyenler arasında yer aldığı,
- II. Ekvatora göre hangi yarım kürede bulunduğu,
- III. hangi mevsimin yaşandığı

verilen bilgilerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

12. Türkiye’nin göreceli konumu ile ilgili olarak,

- I. Ortalama yükseltisi fazla bir ülkedir.
- II. Enerji taşımacılığı için elverişli bir konumdadır.
- III. Genel olarak doğu - batı yönlü ulaşımı zordur.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

Koordinat Sistemi - Mutlak ve Göreceli Konum - 1

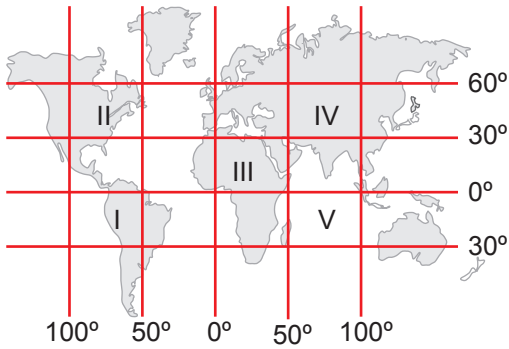
1. Coğrafi koordinat sistemi, dünya üzerindeki bir yerin konumunu belirleyebilmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu sistem teknolojik gelişmelerin etkisiyle insanların günlük yaşamını oldukça kolaylaştırmış ve insanların yaşamına yenilikler katmıştır.

Buna göre, numaralanmış teknolojik gelişmelerden hangilerinde coğrafi koordinat sistemi kullanılmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. ve 3. soruları aşağıdaki haritaya göre cevaplayınız.

2. 35° Doğu meridyeni ile 22° Kuzey paralelinin kesiştiği M noktasından hareket eden bir uçak güneybatı yönünde hareket ederek N noktasına ulaşmıştır.

Buna göre, M ve N noktaları harita üzerinde numaralanmış aralıkların hangisinde yer alır?

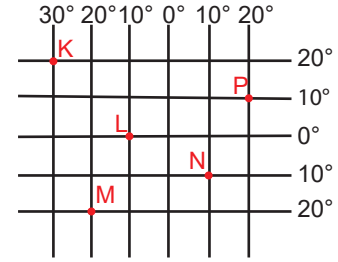
<u>M</u>	<u>N</u>
A) I	II
B) III	I
C) II	V
D) IV	I
E) V	III

3. Türkiye 36°-42°kuzey paralelleri ile 26°-45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

Buna göre, haritada numaralanmış aralıkların hangisi Türkiye'nin batısında yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki koordinat sistemi üzerinde K, L, M, N ve P noktaları gösterilmiştir.

Bu noktalar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) N ve P noktalarında Güneş yıl boyu aynı anda batar.
B) L noktasının yerel saati N noktasına göre 80' geridir.
C) K ve M noktalarında aynı anda farklı mevsimler yaşanır.
D) Ekinoks tarihlerinde Güneş P'de diğerlerinden daha önce tepe noktasına ulaşır.
E) M ve N noktalarında yıl içinde en uzun gündüz süresi aynı tarihte yaşanır.

5. Aşağıda E merkezi ile ilgili bilgiler verilmiştir:

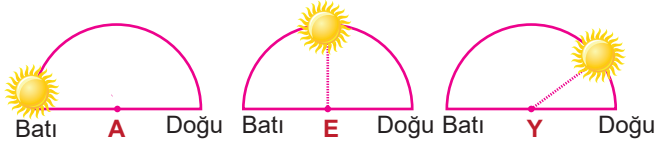
- Başlangıç meridyeninin batısındadır.
- Kuzeyinden geçen paralel güneyinden geçen paralelden uzundur.

Buna göre, E merkezi aşağıda koordinatları verilen alanlardan hangisi içerisinde yer almaktadır?

- A) B)
C) D)
E)

Koordinat Sistemi - Mutlak ve Göreceli Konum - 1

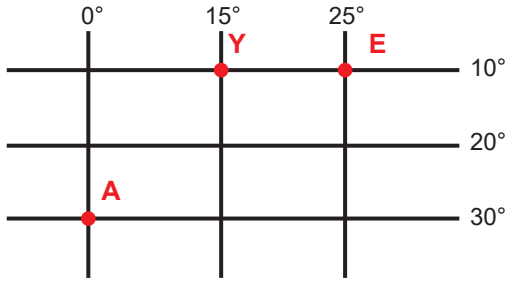
6. Aşağıda aynı enlem üzerinde bulunan üç farklı merkez için aynı anda Güneş'in ufuk düzlemi üzerindeki konumu verilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) Yerel saati en geri olan Y merkezidir.
B) E merkezinde öğle vakti yaşanmaktadır.
C) A merkezinde akşam vakti yaşanmaktadır.
D) Y merkezi başlangıç meridyenine daha uzaktır.
E) Verilen merkezlerin gece-gündüz süreleri eşittir.

7.

Koordinat sistemi üzerinde gösterilen A, E ve Y noktaları ile ilgili olarak verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Y ve E noktalarının çizgisel hızları aynıdır.
B) Noktaların üçü de aynı yarım kürede yer alır.
C) E noktası, A noktasına göre kuzeydoğu yönündedir.
D) A noktasının yerel saati, Y noktasına göre 60' geridir.
E) A ile Y noktaları arasındaki kuşuçuşu uzaklık A ile E noktaları arasındaki uzaklığa eşittir.

8. Aşağıdakilerden hangisi paralellerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Toplam 180 tane paralel vardır.
B) Başlangıç paraleli Ekvator'dur.
C) Ardışık iki paralel arası uzaklık 111 km'dir.
D) Paralellerin boyları kutuplara gidildikçe kısalmır.
E) Aralarındaki zaman farkı her yerde dört dakikadır.

9. 10° Kuzey paralelinden aynı meridyen üzerinde kuzey yönünde 1887 km gidildiğinde, aşağıdaki paralellerden hangisine ulaşılır?

- A) 7° Kuzey
B) 10° Güney
C) 27° Kuzey
D) 7° Güney
E) 27° Güney

10. Meridyenler ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Meridyen boyları birbirine eşittir.
B) Toplam 180 tane meridyen vardır.
C) Ardışık iki meridyen arasında 4 dakika zaman farkı vardır.
D) Ardışık iki meridyen arası uzaklık yalnızca Ekvator üzerinde 111 km'dir.
E) Başlangıç meridyeni, Dünya'yı doğu ve batı yarım küre olarak ikiye ayırır.

11. Ardışık iki meridyen arasındaki mesafe Ekvator çizgisi üzerinde 111 km iken; bu mesafe kutuplara doğru gidildikçe azalmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın günlük hareketi
B) Kutup noktalarında birleşmeleri
C) Meridyenlerin boylarının eşit olması
D) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
E) Paralel çemberleri arasındaki mesafenin her yerde eşit olması

12. Ahmet Bey, 34° Doğu meridyeninde bulunan Mersin'e gitmek için 33° Doğu meridyeninde yer alan Ankara'dan sabah saat 05.45' te yola çıkmıştır. Karayolu ile yapılan bu yolculuk altı saat sürmüştür.

Buna göre, Ahmet Bey saat kaçta Mersin'e ulaşmıştır?

- A) 11.41 B) 11.45 C) 11.49 D) 11.59 E) 12.04

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki kelimeleri verilen ifadelerdeki boşluklara doğru olarak yazınız.

çizgisel hız

açısız hız

günberi

günöte

eksen

ekinoks

ekvator düzlemi

yörünge düzlemi

aydınlama çemberi

- Dünya'nın merkezinden geçen ve bir kutup noktasından diğer kutup noktasına uzanan hayali çizgiye **eksen** denir.
- Dünya üzerindeki karanlık ve aydınlık noktaları birbirinden ayırdığı varsayılan çizgiye **aydınlama çemberi** denir.
- Dünya üzerinde bir noktanın birim zamanda Güneş karşısında açısız olarak yer değiştirme hızına **açısız hız** denir.
- Elips yörünge'nin bir düzlem çizgisi durumunda belirttiği düzleme **yörünge düzlemi** denir.
- Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu 3 Ocak gününe **günberi** denir.
- Ekvator çizgisinin bir düzlem çizgisi durumunda belirttiği düzleme **ekvator düzlemi** denir.
- Dünya üzerindeki bir noktanın Güneş'in karşısından geçme hızına **çizgisel hız** denir.
- Dünya'nın Güneş'e en uzak olduğu 4 Temmuz gününe **günöte** denir.
- Dünya'nın tamamında gece ve gündüz sürelerinin birbirine eşit olmasına **ekinoks** denir.

2. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına da (Y) koyunuz.

- (..D..) Güneş'in ufuk düzlemindeki konumuna göre yerel saat farkları oluşur.
- (..D..) Eksen eğikliği sonucu oluşan $23^{\circ} 27'$ lik açı, dönence ve kutup dairelerinin yerlerini belirler.
- (..Y..) Yarım kürelerde eksen eğikliğine bağlı olarak iki ayrı özel enlem oluşmuştur. Bunlar, ekvator ve başlangıç meridyenidir.
- (..Y..) Kara ve denizlerin mevsimlik ısınma farklarına bağlı olarak batı rüzgârları oluşur.
- (..D..) 21 Haziran'da Kuzey Yarım Kürede en kısa gündüz yaşanır.
- (..D..) Matematik iklim kuşaklarının oluşmasında eksen eğikliği etkilidir.
- (..D..) Aydınlanma çemberi yılın her gününde Ekvator'u iki eşit parçaya böldüğünden, gece ile gündüz süresi yıl boyunca Ekvator'da birbirine eşit olur.
- (..Y..) Türkiye'de 21 Aralık tarihinde yıl içindeki en kısa gölge boyu ölçülür.
- (..D..) Kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısı küçülür, ışınların atmosferde aldığı yol uzar.
- (..D..) Güneş ışınlarının düşme açısına göre belirlenen kuşaklara matematik iklim kuşakları denir.

CEVAP ANAHTARI

3. Aşağıda mevsimlerin başlangıç tarihleri ve bazı olaylar verilmiştir. Olaylar ile tarihleri eşleştiriniz.

Mevsimlerin Başlangıç Tarihleri			
21 Mart	21 Haziran	23 Eylül	21 Aralık
I	II	III	IV

- Yengeç Dönencesi, Güneş ışınlarını öğle vakti dik açı ile alır. (..II..)
- Kuzey Yarım Küre'de en kısa gündüz yaşanır. (..IV..)
- Ekvator, Güneş ışınlarını öğle vakti dik açı ile alır. (..I - III..)
- Kuzey Yarım Küre'de sonbahar mevsimi başlar. (..III..)
- Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır. (..II..)
- Dünya'nın tamamında gece ve gündüz süreleri birbirine eşittir. (..I - III..)
- Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer. (..II - IV..)
- Dünya'da güneyden kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar. (..II..)

4. Aşağıda verilen olayların nedenlerini, uygun alanları işaretleyerek belirtiniz.

Durum	Dünya'nın Kendi Ekseni Etrafındaki Hareketi	Dünya'nın Güneş Etrafındaki Hareketi
Gece ve gündüzler oluşur.	X	
Mevsimler oluşur.		X
Yerel saat farkları ortaya çıkar.	X	
Mevsimlik sıcaklık farkları meydana gelir.		X
Sürekli rüzgarların ve okyanus akıntılarının yönlerinde sapmalar olur.	X	
Muson rüzgârları meydana gelir.		X
30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç kuşakları oluşur.	X	
Gece - gündüz uzunlukları değişir.		X
Aynı enlem üzerinde, Güneş farklı zamanlarda doğup batar.		X

CEVAP ANAHTARI

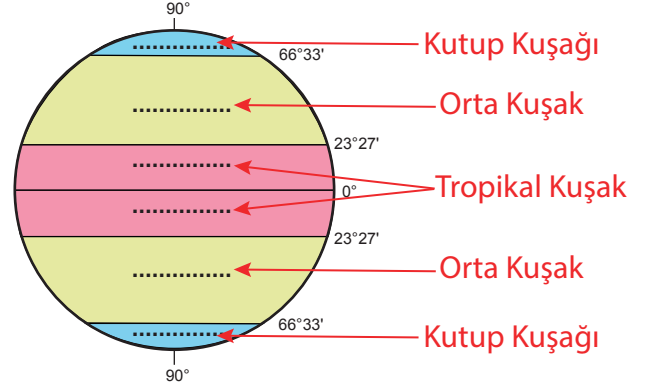
5. Model küre üzerinde beş nokta verilmiştir.

Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızına çizgisel hız denir. Küre üzerinde verilen noktalardaki çizgisel hızı hızlıdan yavaşa doğru sıralayınız.

- ..IV.. - ..III.. - ..II.. - ..V.. - ..I..

6. Model küre üzerinde verilen boşluklara matematik iklim kuşaklarını yazınız.

7. Şekillerde Dünya'nın Güneş karşısındaki 23 Eylül ve 21 Aralık tarihlerindeki konumları verilmiştir.

Aşağıda verilen olayların hangi şekle ait olduğunu belirtiniz.

23 Eylül ve 21 Aralık tarihlerde meydana gelen bazı önemli olaylar;		
Güneş ışınları öğle vakti Ekvator'a dik açıyla geldiği için Ekvator ve çevresinde ısınma artar.	X	
Oğlak Dönencesi üzerinde yatay bir düzleme dik yerleştirilen bir çubuğun saat 12.00'de gölgesi oluşmaz.		X
Aydınlanma çemberi bütün paralelleri iki eşit parçaya böldüğü için Dünya'nın her yerinde gece gündüz eşitliği yaşanır.	X	
Kuzey Yarım Küre'de kış, Güney Yarım Küre'de ise yaz mevsimi yaşanmaya başlar.		X

Dünya'nın Hareketleri ve Sonuçları

1. Aşağıdaki kelimeleri verilen ifadelerdeki boşluklara doğru olarak yazınız.

çizgisel hız

açısal hız

günberi

günöte

eksen

ekinoks

ekvator düzlemi

yörünge düzlemi

aydınlanma çemberi

- Dünya'nın merkezinden geçen ve bir kutup noktasından diğer kutup noktasına uzanan hayalî çizgiye denir.
- Dünya üzerindeki karanlık ve aydınlık noktaları birbirinden ayırdığı varsayılan çizgiye denir.
- Dünya üzerinde bir noktanın birim zamanda Güneş karşısında açısal olarak yer değiştirme hızına denir.
- Elips yörünge'nin bir düzlem çizgisi durumunda belirttiği düzleme denir.
- Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu 3 Ocak gününe denir.
- Ekvator çizgisinin bir düzlem çizgisi durumunda belirttiği düzleme denir.
- Dünya üzerindeki bir noktanın Güneş'in karşısından geçme hızına denir.
- Dünya'nın Güneş'e en uzak olduğu 4 Temmuz gününe denir.
- Dünya'nın tamamında gece ve gündüz sürelerinin birbirine eşit olmasına denir.

2. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına da (Y) koyunuz.

- (.....) Güneş'in ufuk düzlemindeki konumuna göre yerel saat farkları oluşur.
- (.....) Eksen eğikliği sonucu oluşan $23^{\circ} 27'$ lik açı, dönence ve kutup dairelerinin yerlerini belirler.
- (.....) Yarım kürelerde eksen eğikliğine bağlı olarak iki ayrı özel enlem oluşmuştur. Bunlar, ekvator ve başlangıç meridyenidir.
- (.....) Kara ve denizlerin mevsimlik ısınma farklarına bağlı olarak batı rüzgârları oluşur.
- (.....) 21 Haziran'da Kuzey Yarım Kürede en kısa gündüz yaşanır.
- (.....) Matematik iklim kuşaklarının oluşmasında eksen eğikliği etkilidir.
- (.....) Aydınlanma çemberi yılın her gününde Ekvator'u iki eşit parçaya böldüğünden, gece ile gündüz süresi yıl boyunca Ekvator'da birbirine eşit olur.
- (.....) Türkiye'de 21 Aralık tarihinde yıl içindeki en kısa gölge boyu ölçülür.
- (.....) Kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının düşme açısı küçülür, ışınların atmosferde aldığı yol uzar.
- (.....) Güneş ışınlarının düşme açısına göre belirlenen kuşaklara matematik iklim kuşakları denir.

Dünya'nın Hareketleri ve Sonuçları

3. Aşağıda mevsimlerin başlangıç tarihleri ve bazı olaylar verilmiştir. Olaylar ile tarihleri eşleştiriniz.

Mevsimlerin Başlangıç Tarihleri			
21 Mart	21 Haziran	23 Eylül	21 Aralık
I	II	III	IV

- Yengeç Dönencesi, Güneş ışınlarını öğle vakti dik açı ile alır. (.....)
- Kuzey Yarım Küre'de en kısa gündüz yaşanır. (.....)
- Ekvator, Güneş ışınlarını öğle vakti dik açı ile alır. (.....)
- Kuzey Yarım Küre'de sonbahar mevsimi başlar. (.....)
- Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır. (.....)
- Dünya'nın tamamında gece ve gündüz süreleri birbirine eşittir. (.....)
- Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer. (.....)
- Dünya'da güneyden kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar. (.....)

4. Aşağıda verilen olayların nedenlerini, uygun alanları işaretleyerek belirtiniz.

Durum	Dünya'nın Kendi Eksenini Etrafındaki Hareketi	Dünya'nın Güneş Etrafındaki Hareketi
Gece ve gündüzler oluşur.		
Mevsimler oluşur.		
Yerel saat farkları ortaya çıkar.		
Mevsimlik sıcaklık farkları meydana gelir.		
Sürekli rüzgarların ve okyanus akıntılarının yönlerinde sapmalar olur.		
Muson rüzgârları meydana gelir.		
30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç kuşakları oluşur.		
Gece - gündüz uzunlukları değişir.		
Aynı enlem üzerinde, Güneş farklı zamanlarda doğup batır.		

Dünya'nın Hareketleri ve Sonuçları

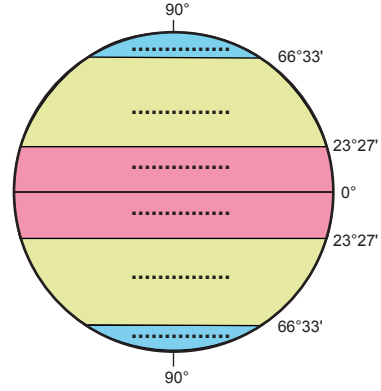
5. Model küre üzerinde beş nokta verilmiştir.

Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızına çizgisel hız denir. Küre üzerinde verilen noktalardaki çizgisel hızı hızlıdan yavaşına doğru sıralayınız.

- ... - ... - ... - ... - ...

6. Model küre üzerinde verilen boşluklara matematik iklim kuşaklarını yazınız.

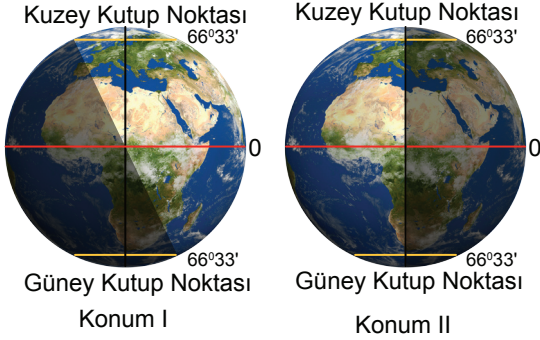
7. Şekillerde Dünya'nın Güneş karşısındaki 23 Eylül ve 21 Aralık tarihlerindeki konumları verilmiştir.

Aşağıda verilen olayların hangi şekle ait olduğunu belirtiniz.

23 Eylül ve 21 Aralık tarihlerde meydana gelen bazı önemli olaylar;		
Güneş ışınları öğle vakti Ekvator'a dik açıyla geldiği için Ekvator ve çevresinde ısınma artar.		
Oğlak Dönencesi üzerinde yatay bir düzleme dik yerleştirilen bir çubuğun saat 12.00'de gölgesi oluşmaz.		
Aydınlanma çemberi bütün paralelleri iki eşit parçaya böldüğü için Dünya'nın her yerinde gece gündüz eşitliği yaşanır.		
Kuzey Yarım Küre'de kış, Güney Yarım Küre'de ise yaz mevsimi yaşanmaya başlar.		

Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Sonuçları - 2

1. Aşağıda Dünya'nın yıllık hareketi esnasında Güneş'in karşısındaki iki farklı konumu gösterilmiştir. Dünya'nın Güneş karşısındaki bu iki konumu arasında yaklaşık 3 aylık zaman farkı olduğu bilinmektedir.

Buna göre, konum I'den konum II'ye doğru geçen zaman içerisinde Kuzey Yarım Küre'de 45° enleminde gerçekleşen olaylar arasında;

- gündüz sürelerinin uzaması,
- Güneş'in hergün daha geç doğması,
- hergün aynı vakitteki Güneş ışınlarının geliş açısının azalması

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Dünya'nın yıllık hareketi esnasındaki yörüngesinin elips olmasının sonuçları arasında;

- mevsim sürelerinin yarım kürelere göre farklı olması,
- yıl içerisinde gece ve gündüz sürelerinin değişmesi,
- aynı anda farklı yarım kürelerde farklı mevsimlerin yaşanması

verilenlerden hangileri gösterilmez?

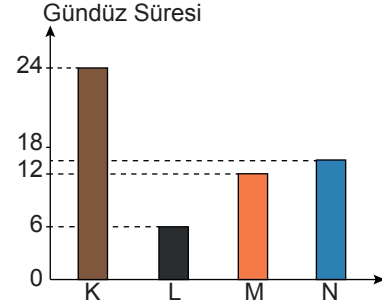
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir noktaya Güneş ışınları 18 Haziran tarihinde, öğle vaktinde 90° açı ile düşmektedir.

Bu durumun hangi tarihte tekrar etmesi beklenir?

- A) 21 Haziran B) 18 Aralık C) 21 Aralık
D) 21 Mart E) 24 Haziran

4. Aşağıdaki grafikte 21 Haziran tarihinde dört ayrı noktanın gündüz sürelerinin uzunluğu verilmiştir.

Bu grafiğe bakılarak;

- noktaların hangi yarım kürede yer aldığı,
- hangi noktanın Ekvator çizgisine daha yakın olduğu,
- verilen noktalar arasında birbirine en uzak noktaların hangileri olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Aşağıda Dünya üzerinde 5 ayrı noktanın konumları numaralandırılarak verilmiştir.

Bu noktalardan hangisinde;

- gündüz vakti cisimlerin gölgesinin oluşmadığı bir gün yaşanması,
- 21 Haziran tarihinden sonra gündüz sürelerinin kısalması

verilen durumların her ikisi de gerçekleşir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Sonuçları - 2

6. Aşağıdaki durumlardan hangisi hem 21 Haziran hem de 21 Aralık tarihlerinde yaşanır?

- A) Kuzey kutup Noktası'nda en uzun gündüzün yaşanması
- B) Aydınlanma çemberinin kutup dairelerinden geçmesi
- C) Ekvator üzerinde en kısa gölge boyunun yaşanması
- D) Her iki yarım kürede de bahar mevsiminin yaşanması
- E) Kuzeye gidildikçe gece süresinin artması

7. Dünya'nın hem eksen hareketi hem de Güneş etrafındaki hareketi yeryüzündeki bir noktaya Güneş ışınlarının düşme açısını değiştirmektedir. Buna bağlı olarak da yeryüzünde bazı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki sonuçlar verilen bu iki etkene göre sınıflandırılırsa hangisi diğerlerinden farklı bir sınıfta olur?

- A) Meltem rüzgârlarının yön değiştirmesi
- B) Günlük sıcaklık farklarının oluşması
- C) Gece ile gündüzün araldanması
- D) Muson rüzgârlarının oluşması
- E) Dinamik basınç alanlarının oluşması

8. Dünya'nın yıllık hareketi ve eksen eğikliğine bağlı olarak farklı yarım kürelerde aynı anda farklı mevsimler yaşanmaktadır. Örneğin Kuzey Yarım Küre'de şubat ayında kış mevsimi yaşanırken Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi yaşanmaktadır. Ayrıca mevsim süreleri yarım kürelere göre farklılık göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde bahsedilen farklılıklardan birinin nedenidir?

- A) Dünya'nın küresel bir şekle sahip olması
- B) Gece ve gündüz sürelerinin yıl içerisinde değişmesi
- C) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
- D) Ekvator ile kutuplar arasında çizgisel hızın değişmesi
- E) Dünya'nın yarısının aydınlık diğer yarısının karanlık olması

9. Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketinin sonuçlarını;

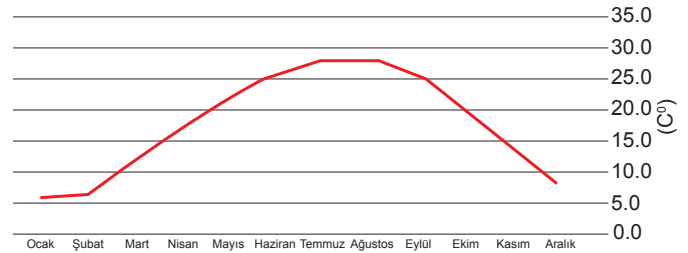
- I. yörüngenin elips olmasından kaynaklı sonuçları,
- II. Ekvator düzleminin yörünge düzlemine göre eğik olmasından kaynaklı sonuçları

şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Bu şekilde yapılacak bir sınıflandırmada aşağıdakilerden hangisi başka bir grupta kalır?

- A) Güneş ışınlarının düşme açısının yıl içerisinde değişiklik göstermesi
- B) Ekvator dışında bir yerde Güneş'in doğuş ve batış saatlerinin değişmesi
- C) Ekvator dışındaki yerlerde gece-gündüz süresinin değişmesi
- D) Aydınlanma çemberinin yıl içerisinde değişiklik göstermesi
- E) Yarım kürelerin mevsim sürelerinin farklı olması

10. Aşağıda bir gözlem evine ait yıllık sıcaklık değerlerinin aylara göre dağılımı verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler kullanılarak;

- I. gece süresinin gündüz süresinden fazla olduğu gün sayısı,
- II. yıl içerisinde gündüzlerin gecelere göre daha uzun olmaya başladığı tarih,
- III. 21 Mart tarihinde öğle vaktinde Güneş ışınlarının kaç derece açıyla düştüğü

verilenlerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Sonuçları - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın yörüngesinin elips olmasının sonuçlarından biri değildir?

- A) Yıllık sıcaklık farklarının oluşması
- B) Eylül ekinoksunun gecikmeli yaşanması
- C) Dünya'nın yörüngedeki hızının değişmesi
- D) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının değişmesi
- E) Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklılık göstermesi

2. Dönenceler $23^{\circ} 27'$ enlemlerinden geçmektedir. $23^{\circ} 27'$ Kuzey enleminde yengeç dönencesi, güney enleminde ise oğlak dönencesi geçer.

Bu açının $30^{\circ}45'$ olması için aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Dünya'nın şeklinin tam küre olması
- B) Dünya'nın yıllık hareketi esnasındaki hızının azalması
- C) Günlük hareketin daha kısa sürede tamamlanması
- D) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının sabit olması
- E) Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasındaki açının artması

3. Aşağıda verilen alanlardan hangisine yıl içinde güneş ışınları dik açıyla düşmez?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

4. Dünya, Güneş etrafında elips bir yörüngede hareket etmektedir.

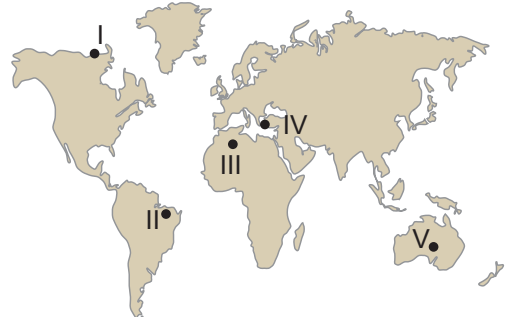
Bu yörüngenin çember şeklinde olduğu düşünülürse;

- I. mevsim sürelerinin eşit olması,
- II. yeryüzünde sıcaklık ortalamasının her yerde aynı olması,
- III. Dünya'nın yörüngede Güneş'e olan uzaklığının sabit kalması

verilenlerden hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

5.

Haritada numaralandırılarak verilen yerlerden hangisinde 21 Haziran tarihinde gündüz süresi daha uzundur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Aşağıda aynı meridyen üzerinde yer alan K, L, M, N ve P şehirlerin 21 Aralık günü gece ve gündüz süreleri verilmiştir.

Şehirler	K	L	M	N	P
Gündüz Süresi	18	8	14	13	7
Gece Süresi	6	16	10	11	17

Buna göre, tabloda verilen şehirlerden hangisinde Güneş'in diğerlerine göre daha geç batması beklenir?

- A) K
- B) L
- C) M
- D) N
- E) P

Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Sonuçları-1

7. Aydınlanma çemberi kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yıl boyunca hareket eder.

Bu durum üzerinde;

- I. Dünya'nın yıllık hareketi,
- II. Dünya'nın günlük hareketi,
- III. eksen eğikliği

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. 21 Haziran tarihi Kuzey Yarım Küre'de yaz gün dönümüdür. Bu tarihte Kuzey Yarım Küre'de yıl içerisindeki en uzun gündüz süresi yaşanır.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış noktalardan 21 Haziran tarihinde en uzun ve en kısa gündüz süresi yaşanan yerler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	En uzun	En kısa
A)	I	II
B)	I	IV
C)	II	III
D)	III	IV
E)	IV	II

9. • Aydınlanma çemberi kutup noktalarına teğet geçer.
• Güney Kutup Noktası için 6 aylık gecenin başlangıcıdır.

Yukarıda verilen durumların gerçekleştiği tarih hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) 21 Haziran B) 21 Mart C) 21 Aralık
D) 23 Eylül E) 4 Temmuz

10. Ekvator ile Yengeç Dönencesi arasında yaklaşık 23 paralel farkı vardır.

Aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi sonucunda bu farkın azalması beklenir?

- A) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının artması
B) Dünya'nın yörüngesinin çember şeklinde olması
C) Ekvator ile yörünge düzlemi arasındaki açı farkının azalması
D) Dünya'nın günlük hareketi esnasındaki hızının artış göstermesi
E) Dünya'nın yıllık hareketini şimdikinden daha kısa sürede tamamlaması

11. Aşağıda verilen durumların hangisinin ortaya çıkmasında Dünya'nın yıllık hareketi etkili değildir?

- A) Herhangi bir noktaya yıl içerisinde Güneş ışınlarının düşme açısının değişmesi
B) Ekvator çizgisi dışındaki noktalarda gece-gündüz süresinin değişiklik göstermesi
C) Herhangi bir noktada Güneş'in doğduğu ve battığı yerin değişmesi
D) Dünya'nın bir yarısı aydınlık iken diğer yarısının karanlık olması
E) Yıl içinde sıcaklık farklarının oluşması

12. Ekvator ile yörünge düzlemi arasında $23^{\circ} 27'$ açı farkı vardır.

Aşağıda verilen durumlarda hangisi bu açı ile ilgili değildir?

- A) Güneş ışınlarının dik açıyla düştüğü yerler yıl boyunca değişmesi
B) Aydınlanma çemberinin kutup daireleri ile kutup noktaları arasında yer değiştirmesi
C) Yıl içerisinde Ekvator dışındaki yerlerde gece gündüz süresinin değişiklik göstermesi
D) Güneş'in gün içinde ufuk düzlemindeki konumunun değişmesi
E) Dönenceler arasında bulunan yerlerde, cisimlerin gölge yönünün yıl içerisinde değişiklik göstermesi

Dünya'nın Günlük Hareketi ve Sonuçları - 2

1. Dünya, kendi eksenini etrafındaki hareketini batıdan doğuya doğru tamamlamaktadır.

Buna göre;

- Kuzey Yarım Küre'de sürekli rüzgârların esiş yönünün sağına sapması,
- Birbirine göre daha doğuda yer alan bir merkezin yerel saatinin daha ileri olması,
- Bir merkezde güneş ışınlarının düşme açısının gün içinde değişmesi,
- Kara ve denizler arasında görülen meltem rüzgârlarının gün içinde yön değiştirmesi

verilenlerden hangileri bu hareketin yönü ile ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Dünya günlük hareketini kendi eksenini etrafında tam tur dönerek 24 saatte tamamlamaktadır.

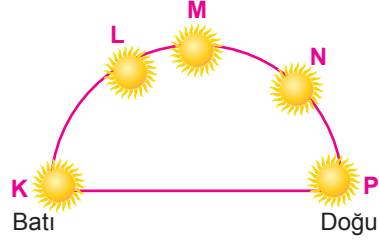
Bu sürenin kısalması durumunda aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenirdi?

- Günlük sıcaklık farklarının artması
- Bir yıldaki gün sayısının daha fazla olması
- İki meridyen arasındaki zaman farkının artması
- Gurup ve tan sürelerinin uzaması
- Sürekli rüzgârların sapma yönünün değişmesi

3. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın günlük hareketine bağlı olarak gerçekleşen durumlardan biri değildir?

- Yerel saat farklarının oluşması
- Gölge yönünün gün içinde değişmesi
- Meltem rüzgârlarının oluşması
- Dinamik basınç merkezlerinin oluşması
- Dünya'nın bir yarısı aydınlık iken diğer yarısının karanlık olması

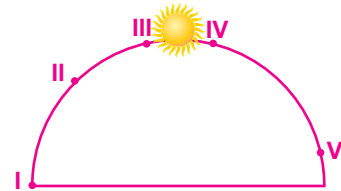
4. Aşağıda 21 Mart tarihinde 5 farklı merkezde Güneş'in aynı anda gökyüzünde hangi konumda olduğu gösterilmektedir.

Buna göre, merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- N merkezi ile L merkezi arasında yaklaşık 45 meridyenlik fark vardır.
- Aralarında yerel saat farkı en az olan iki merkez L ve M merkezleridir.
- Başlangıç Meridyeni'ne en yakın olan merkez M'dir
- Verilen merkezler içerisinde Güneş en erken K merkezinde doğmuştur.
- Güneş, P merkezinde doğduktan yaklaşık 6 saat sonra M merkezinde batmıştır.

5. 23 Eylül tarihinde Erzurum'da Güneş'in ufuk düzlemindeki konumu aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Buna göre, aynı anda İzmir'de güneşin ufuk düzlemindeki konumu numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisi olabilir?

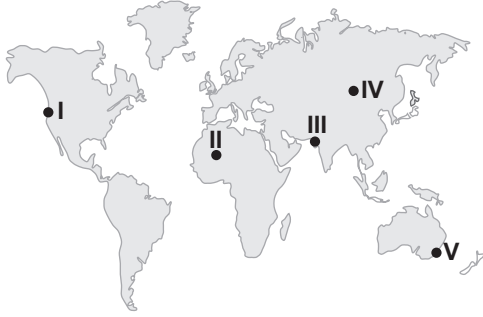
- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Dünya'nın günlük hareketine bağlı olarak değişen durumlar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilmez?

- Sıcaklık
- Gölge boyu
- Meltem rüzgârlarının yönü
- Gece ve gündüz süresi
- Güneş'in ufuk düzlemindeki konumu

Dünya'nın Günlük Hareketi ve Sonuçları - 2

7. Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili,

- I. Yerel saati en ileri olan I'dir.
- II. V numaralı merkezde Güneş'in batış süresi daha uzundur.
- III. 21 Mart tarihinde I numaralı merkez gündüzü yaşıırken III numaralı merkez geceyi yaşamaktadır.

verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Dünya'nın günlük hareketinin sonuçları arasında;

- I. okyanus akıntılarında halkalanmaların meydana gelmesi,
- II. Güneydoğu Asya'da muson rüzgârlarının oluşması,
- III. gün içerisinde gölge yönünün değişmesi

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Dünya'nın eksen hareketinin yönünün tersi yönde olduğu düşünülüğünde aşağıdaki ülkelerden hangisinde Güneş'in daha erken doğması beklenirdi?

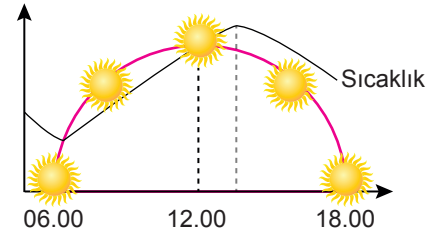
- A) Fransa B) Japonya C) Türkiye
D) Avustralya E) Şili

10. Ardışık İki meridyen arasındaki zaman farkı 4 dk olarak hesaplanmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasında $23^{\circ}27'$ açı olması
B) Dünya'nın kendi eksenini etrafında 24 saatte dönmesi
C) Dünya'nın günlük hareketini batıdan doğuya doğru yapması
D) Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin bir şekle sahip olması
E) Dünya'nın yörüngesinin elips olması

11. Aşağıdaki grafik, bir merkezde 21 Mart tarihinde gün içerisinde Güneş'in ufuk düzlemindeki konumunu ve gün içerisindeki sıcaklık değişimini göstermektedir.

Buna göre,

- I. Güneş ışınlarının düşme açısının değişmesi sıcaklığın da değişmesine neden olur.
- II. Güneş ışınlarının en dik açıyla geldiği anda sıcaklık daha fazladır.
- III. Güneş ışınlarının benzer açıyla geldiği anlarda sıcaklık aynıdır.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Dünya'nın Günlük Hareketi ve Sonuçları - 1

- I. Sürekli rüzgârlar
II. Muson rüzgârları
III. Okyanus akıntıları
IV. Fön rüzgârları

Dünya'nın eksenini etrafındaki hareketi yukarıdaki rüzgârlardan hangilerinin yönlerinde sapmaya neden olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

- Dünya kendi eksenini etrafındaki hareketini batıdan doğuya doğru 24 saatte tamamlamaktadır.

Aşağıda verilen durumlardan hangisi üzerinde Dünya'nın bu hareketinin etkisinden söz edilemez?

- A) Daha doğudaki noktalarda Güneş'in daha erken doğması
B) Bir binanın gölgesinin gün içinde yön değiştirmesi
C) Londra'da yerel saatin İstanbul'a göre daha geride olması
D) Çanakkale ilinde iftar vaktinin Iğdır iline göre daha geç olması
E) Hatay'da grup ve tan süresinin Sinop'a göre daha kısa olması

- Aşağıda bir ağacın günün farklı saatlerindeki gölge uzunlukları verilmiştir.

Bu ağacın gün içerisinde gölge boyu uzunluğunun değişmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

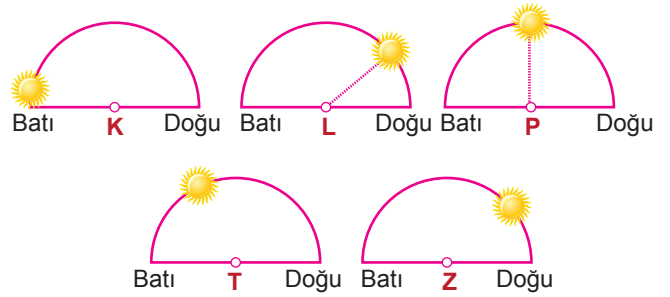
- A) Doğuda yerel saatin ileri olmasıyla
B) Gün içerisinde meltem rüzgârlarının oluşmasıyla
C) Gün içerisinde sıcaklık farklarının oluşmasıyla
D) Gün içerisinde güneşin ufuktaki konumunun değişmesiyle
E) Güneş ışınlarının düşme açısının ekvator'dan kutuplara doğru azalmasıyla

- I. Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
II. Dünya'nın bir yarısı aydınlık iken diğer yarısının karanlık olması
III. Kuzey Yarımküre'de okyanus akıntılarının akış yönünün sağına doğru sarması
IV. Ekvator çizgisi dışındaki yerlerde gece-gündüz süresinin değişiklik göstermesi

Dünya'nın günlük hareketi yukarıdakilerden hangilerinin oluşmasında etkili değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- Aşağıda aynı enlem üzerinde yer alan beş farklı merkezde aynı anda, Güneş'in ufuk düzlemindeki konumu gösterilmiştir.

Buna göre, bu merkezlerden hangisi daha doğuda yer alır?

- A) K B) L C) P D) T E) Z

- Dünya'nın günlük hareketi esnasındaki yönünün tam tersi yönde olması durumunda aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Dünya'nın kendi etrafındaki dönüş hızının artış göstermesi
B) Ardışık iki meridyen arasındaki zaman farkının azalması
C) Güneş ışınlarının Ekvator çizgisi üzerine sürekli dik açıyla düşmesi
D) Sürekli rüzgârların sapma yönlerinin şimdikinden farklı olması
E) Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketini şimdikinden daha kısa sürede tamamlaması

Dünya'nın Günlük Hareketi ve Sonuçları - 1

7. Kayaçların fiziksel olarak ufalanması üzerinde etkili olan faktörlerden biri de günlük sıcaklık farklarının oluşmasıdır.

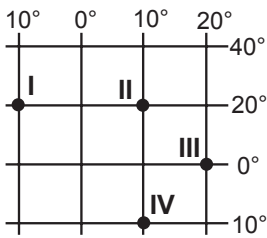
Buna göre, fiziksel ufalanma üzerinde;

- I. Dünya'nın kendi eksenini etrafında hareket etmesi,
- II. Ekvator çizgisi üzerinde gece-gündüz süresinin değişmemesi,
- III. Dünya'nın küresel bir şekle sahip olması

verilenlerden hangilerinin etkili olduğu söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8.

Yukarıda koordinat sistemi üzerinde verilen noktalar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yerel saati en ileri olan III' tür.
- B) II ve IV' ün yerel saatleri aynıdır.
- C) Verilen noktaların açılma hızları aynıdır.
- D) I, II ve IV' ün çizgisel hızları birbirine eşittir.
- E) I ve II arasında 80 dakikalık yerel saat farkı vardır.

9. **Aşağıdakilerden hangisinin oluşumu üzerinde Dünya'nın kendi eksenini etrafında hareket etmesi etkili olmamıştır?**

- A) Yerel saat farklarının oluşması
- B) Gece ve gündüz sürelerinin değişmesi
- C) Kara ve deniz meltemlerinin oluşması
- D) Sürekli rüzgârların yönlerinde sapmalar oluşması
- E) Gün içinde Güneş ışınlarının yere düşme açısının değişmesi

10. Dünya'nın günlük hareketine bağlı olarak, Dünya üzerinde herhangi bir noktada Güneş ışınlarının yere düşme açısı gün içinde değişiklik göstermektedir.

Buna göre, Dünya üzerinde herhangi bir noktada;

- I. sıcaklık,
- II. gölge boyu,
- III. gece ve gündüz süresi

verilenlerden hangilerinin değişmesi yukarıda bahsedilen duruma örnek oluşturur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. Ekvator çevresinde ısınarak yükselen hava kütleleri kutplara doğru hareket etmektedir. Bu kütleler Dünya'nın eksen hareketine bağlı olarak 30° enlemleri çevresinde birikir. Bu birikme sonucunda 30° enlemleri çevresinde dinamik yüksek basınç alanları ve buna bağlı olarak çöller oluşur.

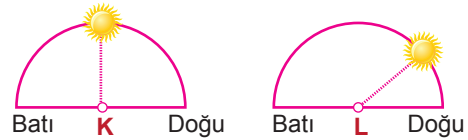
Buna göre,

- I. Dünya'nın Güneş'e yaklaşıp uzaklaşması basınç alanlarının oluşumunu etkilemektedir.
- II. Dünya'nın günlük hareketi iklim özellikleri üzerinde etkili olmaktadır.
- III. Dünya'nın günlük hareketinin rüzgârlar üzerinde bir etkisi yoktur.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Aşağıda, 21 Mart tarihinde aynı enlemlerde yer alan K ve L merkezlerinde Güneş'in aynı andaki konumu verilmiştir.

- I. K'da öğle vakti yaşandığına
- II. L'nin K'ya göre daha batıda yer aldığına
- III. L'de yerel saatin daha ileri olduğuna
- IV. K'nın başlangıç meridyenin doğusunda yer aldığına

K ve L merkezleri için yukarıdakilerden hangilerine kesin olarak ulaşılabılır?

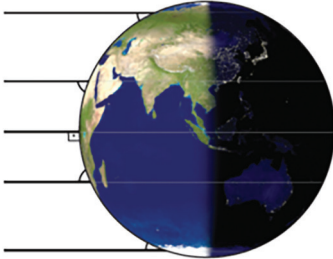
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

CEVAP ANAHTARI

1. Tabloda verilen unsurların hangi doğal ortamlarla ilişkili olduğunu örnekteki gibi belirtiniz.

Doğal Unsurlar	Doğal Ortamlar		
	Hidrosfer	Biyosfer	Litosfer
Bitkiler		X	
Göller	X		
Ovalar			X
Toprak			X
Okyanuslar	X		
Kayaçlar			X
Hayvanlar		X	
Mikroorganizmalar		X	
Denizler	X		
Akarsular	X		
Volkanik Dağlar			X

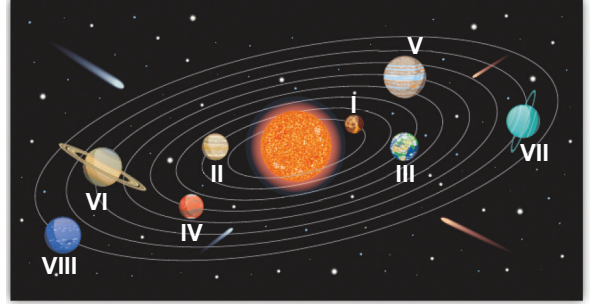
2. Güneş ışınlarının yere düşme açısı Ekvator'dan kutup noktalarına doğru gidildikçe daralır.

Bu duruma bağlı olarak Ekvator'dan kutup noktalarına gidildikçe değişen aşağıdaki ifadeleri doğru olanı 'D' yanlış olanı 'Y' ile belirtiniz.

- (..D..) Sıcaklıklar azalır.
- (..Y..) Kalıcı kar sınırı yükselir.
- (..D..) İklim özellikleri değişir.
- (..D..) Yerleşme üst sınırı azalır.
- (..Y..) Denizlerin tuzluluk oranı artar.
- (..Y..) Cisimlerin gölge boyu kısalır.
- (..D..) Bitki örtüsü kuşaklar oluşturur.
- (..D..) Ekvator'da termik alçak basınç oluşur.
- (..Y..) Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulmaları azalır.

3. Aşağıda Güneş sistemi görseli verilmiştir.

Görselde Güneş'e yakınlıklarını dikkate alarak numaralanmış gezegenlerin adlarını yazınız.

I:Merkür.....

II:Venüs.....

III: ...Dünya.....

IV:Mars.....

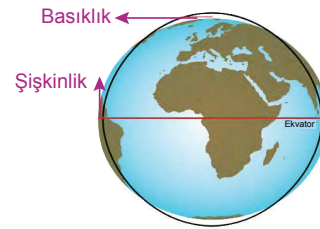
V:Jüpiter.....

VI:Satürn...

VII: ..Uranüs...

VIII: ...Neptün..

4. Aşağıda Dünya'nın şeklinin tam bir küre olmadığını, kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin (geoit) olduğunu temsil eden bir görsel verilmiştir.

Dünya'nın bu şeklinin sonuçlarını yazınız.

- Kutuplarda yerçekimi kuvveti Ekvatordan fazladır.
- Ekvator yarıçapı kutuplar yarıçapından büyük tür.
- Ekvator çemberinin uzunluğu tam bir meridyen yayından büyüktür.

CEVAP ANAHTARI

5. Aşağıdaki ifadelerde noktalı yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız.

coğrafi ortam

Hidrosfer

biyosfer

kartoğrafya

beşerî olay

klimatoloji

sürdürülebilir

ekonomik coğrafya

fiziki coğrafya

- a) İnsanın ihtiyaçlarını karşılamak için doğal ortamda yapmış olduğu yaşamsal aktivitelerinin tümüne **beşerî olay** denir.
- b) Doğal ortam ile beşerî ortamın birlikteliğinden oluşan en geniş yaşam alanına **coğrafi ortam** adı verilir.
- c) **Hidrosfer**: Yer kabuğunun çukur alanlarını dolduran büyük su havzaları, buzullar, akarsular ve yer altı sularıdır.
- ç) Litosfer, atmosfer ve hidrosferdeki canlı yaşam alanlarına **biyosfer** denir.
- d) İnsanlar, doğaya müdahale ederken gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını doğadan karşılayacağı gerçeğini unutmaması **sürdürülebilir** kullanım olarak ifade edilir.
- e) Coğrafyanın doğal ortamlar ile bu ortamlarda meydana gelen olayları inceleyen bölümüne **fiziki coğrafya** denir.
- f) Yeryüzünün bütününün ya da bir bölümünün düzleme aktarılma tekniklerini ve haritalardan yararlanma esaslarını inceleyen bilim dalına **kartoğrafya** denir.
- g) Atmosferde meydana gelen hava olaylarını, iklim elemanlarını, yeryüzünde görülen iklim tiplerini ve bu iklimlerin etki alanlarını inceleyen bilim dalına **klimatoloji** denir.
- h) İnsanların tarım, hayvancılık, ormancılık, madencilik, turizm, ticaret, sanayi, hizmetler gibi faaliyetleri ile bu faaliyetlerin coğrafi olaylarla etkileşimini inceleyen bilim dalına **ekonomik coğrafya** denir.

6. Aşağıdaki tabloda verilen gelişmeler ile bilim insanlarını eşleştiriniz.

Gelişmeler	Bilim insanları			
	Carl Ritter	Eratosthenes	Biruni	İbni Haldun
Yazdığı "Geography" adlı eserinde, ilk kez coğrafya adını kullanan bilim insanıdır.		X		
Beşerî coğrafyanın kurucusu olarak kabul edilmektedir.	X			
Eksen eğikliği ve Dünya'nın yarıçapını hesaplamıştır.			X	
Mukaddime" adlı eserinde iklimin insan yaşamına etkisi, göçebe ve yerleşik kültürler, kır ve şehir yerleşmeleri ile geçim tarzları üzerinde durmuştur.				X

7. Aşağıdaki 1. tabloda coğrafya bilimine katkı sağlamış kişiler, 2. Tabloda ise bu kişilerin yazdıkları eserler verilmiştir.

1. Tablodaki harfleri 2. Tablodaki uygun eserlerle doğru eşleştiriniz.

1.Tablo	a	Evliya Çelebi
	b	Katîp Çelebi
	c	Fredrich Ratzel
	ç	El-Harizmi
	d	Piri Reis

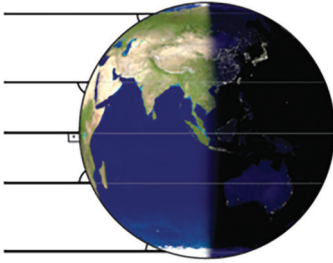
2.Tablo	d	Kitab-ı Bahriye
	a	Seyahatname
	c	Beşerî Coğrafya
	b	Cihannüma
	ç	Kitap Suret el Arz

Doğa - İnsan - Coğrafya

1. Tabloda verilen unsurların hangi doğal ortamlarla ilişkili olduğunu örnekteki gibi belirtiniz.

Doğal Unsurlar	Doğal Ortamlar		
	Hidrosfer	Biyosfer	Litosfer
Bitkiler			
Göller			
Ovalar			
Toprak			
Okyanuslar			
Kayaçlar			
Hayvanlar			
Mikroorganizmalar			
Denizler	X		
Akarsular			
Volkanik Dağlar			

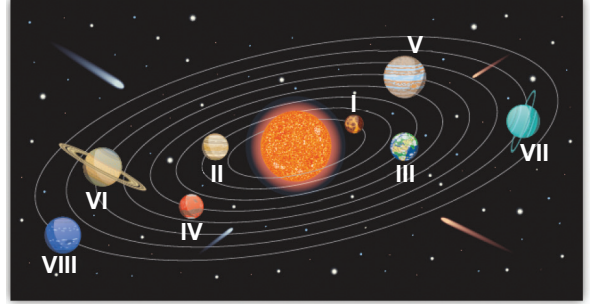
2. Güneş ışınlarının yere düşme açısı Ekvator'dan kutup noktalarına doğru gidildikçe daralır.

Bu duruma bağlı olarak Ekvator'dan kutup noktalarına gidildikçe değişen aşağıdaki ifadeleri doğru olanı 'D' yanlış olanı 'Y' ile belirtiniz.

- (.....) Sıcaklıklar azalır.
- (.....) Kalıcı kar sınır yükselir.
- (.....) İklim özellikleri değişir.
- (.....) Yerleşme üst sınırı azalır.
- (.....) Denizlerin tuzluluk oranı artar.
- (.....) Cisimlerin gölge boyu kısalır.
- (.....) Bitki örtüsü kuşaklar oluşturur.
- (.....) Ekvator'da termik alçak basınç oluşur.
- (.....) Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulmaları azalır.

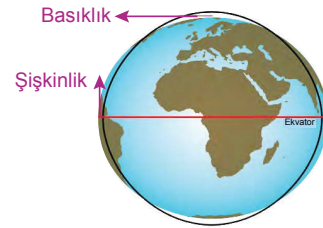
3. Aşağıda Güneş sistemi görseli verilmiştir.

Görselde Güneş'e yakınlıklarını dikkate alarak numaralanmış gezegenlerin adlarını yazınız.

- I: II:
III: IV:
V: VI:
VII: VIII:

4. Aşağıda Dünya'nın şeklinin tam bir küre olmadığını, kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin (geoit) olduğunu temsil eden bir görsel verilmiştir.

Dünya'nın bu şeklinin sonuçlarını yazınız.

a. •
b. •
c. •

Doğa - İnsan - Coğrafya

5. Aşağıdaki ifadelerde noktalı yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız.

coğrafi ortam

Hidrosfer

biyosfer

kartoğrafya

beşerî olay

klimatoloji

sürdürülebilir

ekonomik coğrafya

fiziki coğrafya

- a) İnsanın ihtiyaçlarını karşılamak için doğal ortamda yapmış olduğu yaşamsal aktivitelerinin tümüne denir.
- b) Doğal ortam ile beşerî ortamın birlikteliğinden oluşan en geniş yaşam alanına adı verilir.
- c): Yer kabuğunun çukur alanlarını dolduran büyük su havzaları, buzullar, akarsular ve yer altı sularıdır.
- ç) Litosfer, atmosfer ve hidrosferdeki canlı yaşam alanlarına denir.
- d) İnsanlar, doğaya müdahale ederken gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını doğadan karşılayacağı gerçeğini unutmaması kullanım olarak ifade edilir.
- e) Coğrafyanın doğal ortamlar ile bu ortamlarda meydana gelen olayları inceleyen bölümüne denir.
- f) Yeryüzünün bütününün ya da bir bölümünün düzleme aktarılma tekniklerini ve haritalardan yararlanma esaslarını inceleyen bilim dalına denir.
- g) Atmosferde meydana gelen hava olaylarını, iklim elemanlarını, yeryüzünde görülen iklim tiplerini ve bu iklimlerin etki alanlarını inceleyen bilim dalına denir.
- h) İnsanların tarım, hayvancılık, ormancılık, madencilik, turizm, ticaret, sanayi, hizmetler gibi faaliyetleri ile bu faaliyetlerin coğrafi olaylarla etkileşimini inceleyen bilim dalına denir.

6. Aşağıdaki tabloda verilen gelişmeler ile bilim insanlarını eşleştiriniz.

Gelişmeler	Bilim insanları			
	Carl Ritter	Eratosthenes	Biruni	İbni Haldun
Yazdığı "Geography" adlı eserinde, ilk kez coğrafya adını kullanan bilim insanıdır.				
Beşeri coğrafyanın kurucusu olarak kabul edilmektedir.				
Eksen eğikliği ve Dünya'nın yarıçapını hesaplamıştır.				
"Mukaddime" adlı eserinde iklimin insan yaşamına etkisi, göçebe ve yerleşik kültürler, kırsal ve şehir yerleşmeleri ile geçim tarzları üzerinde durmuştur.				

7. Aşağıdaki 1. tabloda coğrafya bilimine katkı sağlamış kişiler, 2. Tabloda ise bu kişilerin yazdıkları eserler verilmiştir.

1. Tablodaki harfleri 2. Tablodaki uygun eserlerle doğru eşleştiriniz.

1.Tablo	a	Evliya Çelebi
	b	Katip Çelebi
	c	Fredrich Ratzel
	ç	El-Harizmi
	d	Piri Reis

2.Tablo		Kitab-ı Bahriye
		Seyahatname
		Beşerî Coğrafya
		Cihannüma
		Kitap Suret el Arz

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları - 2

1. Dünya, Ay ve Güneş sistemleri konusunda oldukça fazla gözlem yapan Aristoteles, ay tutulması sırasında Ay'ın yüzeyindeki Dünya gölgesinin yuvarlak olduğunun farkına varıyor.

Bu bilgiler;

- Dünya'nın Güneş etrafında hareket ettiğinin,
- Dünya'nın küresel bir şekle sahip olduğunun,
- Dünya'nın kendi eksenini etrafında hareket ettiğinin

verilenlerden hangilerinin kanıtı olarak gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III
2. Kutup Yıldızı ya da bilimsel adıyla Polaris olarak bilinen yıldız daima kuzeyi gösterir. Bu yıldız ile Kuzey Kutup Noktası arasında 90° lik açı farkı bulunmaktadır. Aynı zamanda Kutup Yıldızı bulunulan enleme göre değişik açılarla görülür. Kuzey Yarım Küre'de 30° paraleli üzerinden 30° açıyla görülürken, 60° paraleli üzerinden 60° derece açıyla görülmektedir. Ayrıca Kutup yıldızı Ekvator'un güneyindeki yerlerden görülemez.

Bu yıldızın Güney Yarım Küre'den görülememesinin nedeni nedir?

- A) Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasında açı farkı
B) Dünya'nın etrafında dönen bir uyduya sahip olması
C) Dünya'nın Güneş etrafında hareket etmesi
D) Dünya'nın yörüngesinin şekli
E) Dünya'nın şekli

3. Dünya kendi eksenini etrafındaki hareketini 24 saatte tamamlar. Bu süre Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızını hesaplamakta kullanılabilir. Hız hesaplaması alınan yolun ne kadar zamanda alındığına bölünmesi ile yapılır. Bu durumda ortaya çıkacak hız hesaplaması Dünya'nın her yeri için geçerli olmayacaktır. Sonuçta Ekvator çevresi ile kutuplar arasında belirgin bir fark ortaya çıkacaktır.

Bu durumun nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Dünya'nın Güneş etrafında hareket etmesi
B) Dünya'nın küresel şekle sahip olması
C) Dünya'nın eksen hareketinin batıdan doğuya doğru olması
D) Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvatordan şişkin bir şekle sahip olması
E) Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketini bir yılda tamamlaması

4. Atmosferin oluşmasında etken olan gazlar, cisimler üzerine ağırlıkları nedeniyle bir kuvvet uygulamaktadırlar. Bu kuvvet atmosfer basıncı olarak adlandırılır. Basınca etki eden faktörlerden biri yer çekimi kuvvetidir. Cisimlerin ağırlığını bu kuvvet belirler. Yer çekimi arttıkça atmosfer basıncı da artacaktır.

Bu bilgilere göre,

görselde verilen noktalardan hangisinde atmosfer basıncının daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Dünya kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkin ve özgün bir şekle sahiptir.

Buna göre,

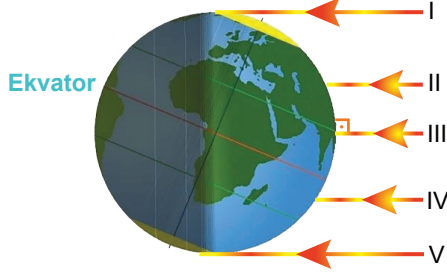
- Ekvator ve kutup noktası üzerinde, hassas bir terazide tartılacak bir kolye kutup noktasında daha ağır gelir.
- Kutup noktalarından çember çizerek seyahat edecek bir uçak, Ekvator'u çevreleyerek seyahat edecek olandan daha fazla yol gider.
- Kutup noktaları yerin merkezine Ekvator'dan daha uzaktır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları - 2

6. Güneş ışınları yeryüzünde ne kadar dar bir alana etki ederse o alan daha fazla ısınır. Bu durumu ışınların yeryüzüne düşme açısı değiştirmektedir.

Görselde eş miktarda Güneş ışınlarının düştüğü beş ayrı nokta gösterilmiştir.

Buna göre bu noktaların hangisinin daha fazla ısınması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Dünya diğer gezegenlerden oldukça farklı bir gezegendir. En azından Dünya'da yaşam var ve diğer gezegenlerden bu yönüyle ayrışır. Ancak diğer gezegenler incelendiğinde tüm gezegenlerin ortak özelliklerinin bulunduğunu söylemek de mümkündür. Bu özelliklere bakarak Dünya hakkında akıl yürütülebilir.

Bu duruma örnek olarak,

- I. Dünya, küresel bir şekle sahiptir.
- II. Dünya'da su kütleleri bulunmaktadır.
- III. Dünya'nın doğal bir uydusu bulunmaktadır.

verilenlerden hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Denizlerin Ekvator'a yakınlığı ile tuzluluk oranı arasında doğru orantı bulunmaktadır. Buna Türkiye'den bir örnek verecek olursak Ege Denizi'nin kuzeyinde tuzluluk oranı %33 iken güneyinde ise tuzluluk oranı %37 seviyesindedir.

Bu durumun nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

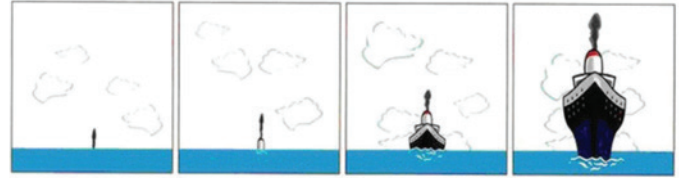
- A) Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasında açının bulunması
- B) Dünya'nın kendi eksenini etrafında hareket etmesi
- C) Dünya'nın Güneş etrafında hareket etmesi
- D) Dünya'nın yörüngesinin elips olması
- E) Dünya'nın kendine özgü şekli

9. Eğer dünyayı düz bir haritaya dönüştürmek isterseniz, onu ortadan kesip açmanız gerekir. Dünya'nın gerçek görünümünü sağlama konusunda haritacıların sonsuz çelişkisi olduğu doğrudur. 1500'lerden beri matematikçiler Dünya'yı düz bir düzeye çeviren algoritmalar oluşturmaya çalıştı. Bunu yapmak için projeksiyon denilen bir işlem kullandılar.

Haritacıların çelişki yaşamalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın küresel bir şekle sahip olması
- B) Dünya'nın Ekvator'dan şişkin olması
- C) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının değişmesi
- D) Dünya'nın etrafında dönen bir uydusunun bulunması
- E) Dünya'nın atmosfer tabakasına sahip olması

10. Bir Limanda veya sahilde ufka doğru baktıysanız size doğru yaklaşan gemiler ufuktan geliyormuş gibi görünmez. Daha ziyade yavaş yavaş denizin altından veya dalgaların arasından ortaya çıkıyor gibi görünür.

Gemilerin sanki dalgaların içinden çıkıyor gibi görünmesinin nedeni olarak;

- I. Dünya'nın küresel bir şekle sahip olması,
- II. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi,
- III. Dünya'nın Güneş etrafında hareket etmesi

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. I. Kutup noktaları yerin merkezine Ekvator'dan daha yakındır. Bu sebeple yerçekimi kuvveti kutup noktalarında daha fazladır.
II. Güneş ışınlarının yere düşme açısı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe küçülür. Bu durumdan dolayı sıcaklık genel olarak Ekvatordan kutuplara doğru azalır.
III. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızı her yerde aynı hissedilmez. Bu hız Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır.

Bu bilgilerden hangileri Dünya'nın simetrik bir küre olmadığını kanıtlamada kullanılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları - 1

1. Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin olan kendine özgü şekline geoit adı verilmektedir.

Dünya'nın bu şekle sahip olmasının sonuçları arasında;

- Ekvator yarıçapının kutuplar yarıçapından daha uzun olması,
- Ekvator'da yerçekimi kuvvetinin kutuplara doğru gidildikçe artması,
- Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasında kalan noktalara dik açıyla düşmesi

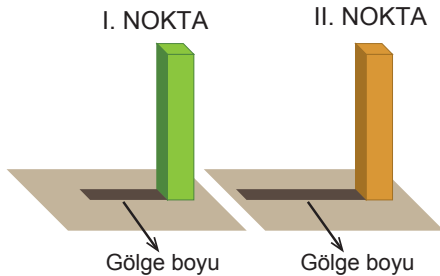
verilenlerin hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Yerküre geoit şekilde değil de küre şeklinde oluşmuş olsaydı aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi beklenirdi?

- Sıcaklık ortalamasının Dünya'nın her yerinde aynı olması
- Kuzey Yarım Küre'de kış mevsiminin daha uzun yaşanması
- Yer çekimi kuvvetinin Dünya'nın her yerinde aynı değerde olması
- Güneş görmeyen yerlerin de aydınlık olması
- Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketini daha uzun sürede tamamlaması

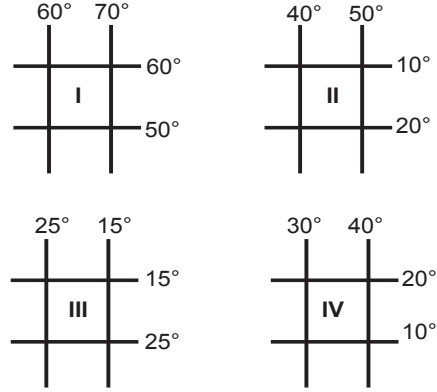
3. Aşağıda, 23 Eylül tarihinde öğlen vakti iki farklı noktada yatık düzleme yerleştirilmiş eşit boyuttaki cisimlere ait gölge boyu uzunlukları verilmiştir.

Buna göre, bu noktalar ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- I numaralı nokta, Ekvator'a daha yakındır.
- II numaralı noktada, çizgisel hız daha fazladır.
- I numaralı noktada, gurup ve tan süresi daha kısadır.
- I numaralı noktanın, üzerinde bulunduğu paralelin boyu daha uzundur.
- II numaralı noktada, iki meridyen arası uzaklık daha azdır.

4. Paraleller arasındaki mesafe her yerde 111 km iken, meridyenler arasındaki mesafe Ekvator'dan kutuplara gidildikçe daralır. Kutup noktalarında meridyenler arasındaki mesafe sıfırlanır.

Buna göre yukarıda numaralandırılmış bölgelerin izdüşüm alanlarının büyüklük sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- $II = IV > III > I$
- $II > IV > I > III$
- $I > III > II > IV$
- $IV > III > II > I$
- $I > III > IV = II$

5. Meridyenler arasındaki uzaklık Ekvator'dan, kutuplara gidildikçe azalır.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden hangisinin bulunduğu paralel üzerinde iki meridyen arası uzaklık daha kısadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

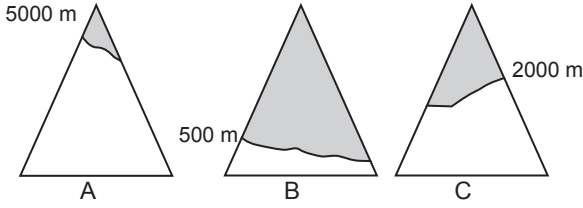
6. Paralellerin boyu Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe kısalmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerin hangisidir?

- Dünya'nın günlük hareketi
- Eksen eğikliği
- Yer şekilleri
- Dünya'nın şekli
- Dünya'nın yıllık hareketi

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları - 1

7. Bir dağ yamacında karların erimeden yerde kalmaya başladığı sınıra kalıcı kar alt sınırı denilmektedir. Bu sınır enlem derecesine göre farklılık göstermektedir.

Buna göre yukarıda kalıcı kar sınırı gösterilen dağlar ile ilgili olarak,

- B dağının bulunduğu yerin sıcaklık ortalaması diğerlerine göre daha düşüktür.
- A, B ve C dağlarının üçü de aynı yarım kürede yer almaktadır.
- A dağı Kuzey Yarım Küre'de ise C dağı Güney Yarım Küre'dedir.

ifadelerden hangileri söylenemez?

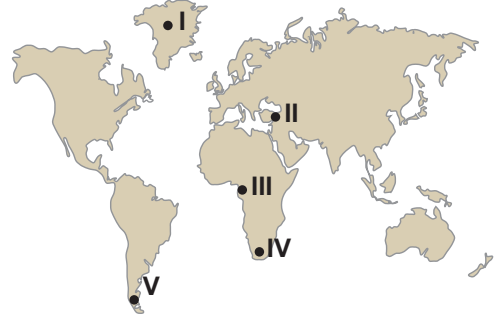
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Dünya kutup noktalarından basık Ekvator'dan şişkin kendine özgü bir şekle sahiptir.

Bu durum aşağıda verilenlerden hangisinin nedeni olarak gösterilebilir?

- Gece-Gündüz süresinin yıl içerisinde farklılık göstermesi
- Gece ve gündüzün düzenli bir şekilde birbirini izlemesi
- Yer kürenin Güneş etrafındaki hareketini 365 gün 6 saatte tamamlaması
- Yer çekimi kuvvetinin yer kürenin değişik yerlerinde farklılık göstermesi
- Güneş ışınlarının yere düşme açısının gün içinde değişiklik göstermesi

9. Bir gözlemci güneşin doğuş ve batış anını gözlemlemek istemektedir.

Bu gözlemci haritada verilen yerlerin hangisine gidersen daha uzun bir gözlem yapma imkanı bulur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10.

Dünya haritasında numaralandırılmış denizlerin, tuzluluk oranlarının az olandan çok olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I, II ve III B) I, III ve II C) II, III ve I
D) III, II ve I E) III, I ve II

11. Deniz ve okyanusların tuzluluk oranı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- Beslendikleri akarsuların farklı olması
- Çevresindeki kayaç yapılarının farklı olması
- Kutuplara yaklaştıkça yağış miktarının artış göstermesi
- Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık ortalamasının azalması
- Toprak türlerinin Ekvator ve kutuplar arasında değişiklik göstermesi

Doğa ve İnsan Etkileşimi - 2

1. Karalar denizlere oranla daha çabuk ısınıp daha çabuk soğurlar. Bu durum aynı bölgedeki kara ve denizlerin sıcaklıklarının farklı olmasına etki etmektedir. Aynı zamanda kara ve denizler arasındaki basınç farkı ve günlük rüzgârlar da bu durumdan kaynaklanmaktadır.

Bu bilgiler aşağıdakilerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Litosferin hidrosfer üzerindeki etkisine
- B) Atmosferin hidrosfer üzerindeki etkisine
- C) Litosferin atmosfer üzerindeki etkisine
- D) Hidrosferin biyosfer üzerindeki etkisine
- E) Hidrosferin litosfer üzerindeki etkisine

2. İbn-i Haldun'un 'Coğrafya kaderdir' sözüyle aşağıdakilerden hangisi örtüşmektedir?

- A) İnsanlar ihtiyaçlarını yaşadıkları çevreden karşılamaktadırlar.
- B) Doğal çevrenin insan yaşamı üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır.
- C) İnsanlar gelişen teknoloji sonucunda doğal çevreye daha fazla müdahalede bulunmaktadır.
- D) Ekonomik faaliyetlerin hepsinin temelinde doğal unsurlar yer almaktadır.
- E) Toplumsal ve ekonomik sorunlar insan faktöründen kaynaklanmaktadır.

3. Coğrafya bilimi fiziki ve beşeri coğrafya olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bu ayrıma göre aşağıdaki çalışmalardan hangisi başka bir grupta yer alır?

- A) Türkiye arazisi üzerinde depremlerin dağılışı gösteren haritaların hazırlanması
- B) Tarımsal üretimi etkileyen doğal faktörlerin araştırılması
- C) Akarsu havzalarında meydana gelen değişimlerin incelenmesi
- D) Canlıların yeryüzüne dağılışı etkileyen faktörlerin araştırılması
- E) Can ve mal kayıplarına neden olabilecek atmosfer olaylarının araştırılması

4. Aşağıda bir sosyal sorumluluk projesine ait görsel verilmiştir.

GELECEK ONA BAĞLI

ağacını koru, doğayı koru, çevreni koru, geleceğini yaşat

Görsel incelendiğinde bu projeye katkı sağlamak amacıyla,

- I. Değerlendirilebilir nitelikteki atıkların geri dönüşümünü sağlamak.
- II. Kimyasal temizleyiciler tercih etmek.
- III. Kalorisi düşük kömür gibi fosil yakıtları tercih etmek.

verilenlerden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

5. Biyosferin bir unsuru olan insan, yaşamsal faaliyetlerini doğal ortam koşullarına uygun biçimde yapmaktadır. Başka bir deyişle doğal ortam koşulları insanların yaşamsal faaliyetlerini belirleyici bir unsurdur.

Bu bilgiye örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Sert karasal iklim bölgelerindeki meskenlerin çatılarının eğimli olması
- B) Yıllık ve günlük sıcaklık farklarının fazla olduğu yerlerde nüfus yoğunluğunun az olması
- C) Yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde tarım arazilerinin parçalı olması
- D) Kurak iklim bölgelerinde yeraltı su seviyesinin düşük olması
- E) Çayır örtüsünün yaygın olduğu yerlerde büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olması

Doğa ve İnsan Etkileşimi - 2

6. Hidroğrafya, coğrafyanın hidrosferi oluşturan su ortamlarını ve hidrosferde meydana gelen doğa olaylarını inceleyen alt bilim dalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilim dalının inceleme alanları arasında gösterilemez?

- A) Yağış oluşumunu etkileyen faktörlerin neler olduğu
- B) Göl sularının kimyasal özelliklerinin belirlenmesi
- C) Akarsuların su seviyelerinde meydana gelen değişimlerin nedenleri
- D) Yeraltı sularını besleyen kaynakların neler olduğu
- E) Okyanuslarda meydana gelen akıntıların nedenleri

7. İlk Çağ'da Dünya'nın şekli ve yapısı ile ilgili fikirler öne süren Tales (MÖ 625-547), insan-çevre ilişkilerine değinen Herodot (MÖ 484- 426) ve doğal kaynaklar ile devletlerin gelişiminin ilişkisine değinen Aristoteles (MÖ 384-322) coğrafya ile ilgili ilk görüşleri ortaya koymuştur.

Bu bilgiye göre;

- I. Tales,
- II. Herodot,
- III. Aristoteles

bu bilim insanlarından hangileri beşeri coğrafya çalışmalarını yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

8. Yeni Çağ'da Osmanlı Devletinde coğrafya bilimi adına çok değerli eserler ortaya konulmuştur. Bu eserlerden bazıları şunlardır:

- Piri Reis - Dünya Haritası, Kitab-ı Bahriye(Denizci Kitabı)
- Kâtip Çelebi - Cihannüma(Dünya'nın Aynası)
- Evliya Çelebi - Seyahatname

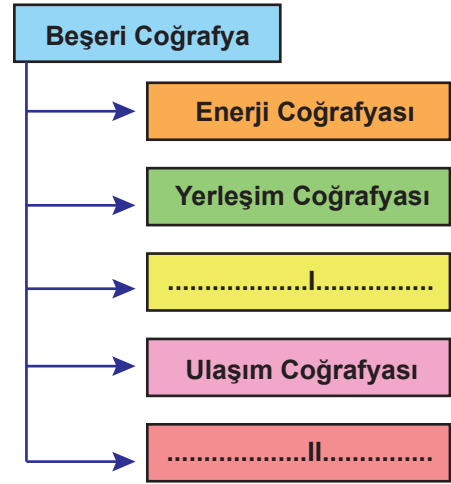
Verilen bilgiler doğrultusunda bu dönem hakkında,

- I. Yeni yerler keşfedilmiştir.
- II. Kartoğrafya bilimi gelişme göstermiştir.
- III. Deniz ticareti faaliyetleri hız kazanmıştır.

ifadelerinden hangilerine ulaşılır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

9. Aşağıdaki grafikte Beşeri Coğrafya'nın bazı alt dalları gösterilmiştir.

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

I	II
A) Nüfus Coğrafyası	Siyasi Coğrafya
B) Bitki Coğrafyası	Nüfus Coğrafyası
C) Turizm Coğrafyası	Bitki Coğrafyası
D) Siyasi Coğrafya	Toprak Coğrafyası
E) Toprak Coğrafyası	Turizm Coğrafyası

(2019 TYT)

10. Aşağıda, bir yörenin bazı doğal ve beşeri özellikleri verilmiştir.

- Günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır.
- Kış mevsiminde karın yerde kalma süresi uzundur.
- Sıcaklık farklarının fazla olması yörenin enerji ihtiyacını artırmaktadır.
- Yaz sıcaklıklarına bağlı olarak tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç fazladır.

Bu özellikler Coğrafya'nın aşağıdaki hangi alt dalı ile daha fazla ilgilidir?

- A) Hidroğrafya
- B) Jeomorfoji
- C) Klimatoloji
- D) Biyocoğrafya
- E) Kartografya

(2018 TYT)

Doğa ve İnsan Etkileşimi - 1

1. Yeryüzünde bulunan bitki ve hayvan topluluklarını ve onların yeryüzündeki coğrafi dağılışını konu edinen coğrafyanın alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Biyocoğrafya
B) Hidroğrafya
C) Klimatoloji
D) Meteoroloji
E) Jeomorfoloji

2. Aşağıdakilerden hangisi insanın doğaya etkisine örnek olarak gösterilemez?

- A) Orman alanlarının tarım alanı haline getirilmesi
B) Dağlık alanlarda ulaşım için tüneller açılması
C) Yabani bitkilerin aşılama yapılarak kültür bitkileri haline getirilmesi
D) Sulak alanların kurutulup yerleşim alanı haline getirilmesi
E) Dere yataklarına kurulan yerleşim alanlarının aşırı yağış sonucu su altında kalması

3. Laterit topraklar sıcak ve nemli bir iklim olan Ekvatorial iklimin karakteristik toprağıdır.(I) Ekvatorial İklim Bölgesi içerisinde Kongo Havzası, Amazon Havzası ve Endonezya, Malezya gibi ülkelerde yer alır.(II) Bu iklim tipinin doğal bitki örtüsü uzun boylu ağaçlardan oluşan gür ormanlardır. (III) Laterit topraklar gür bir bitki örtüsü altında gelişmesine rağmen humus miktarı bakımında fakirdir.(IV) Türkiye’de iklim özellikleri düşünüldüğünde laterit topraklara rastlamak mümkün değildir.(V)

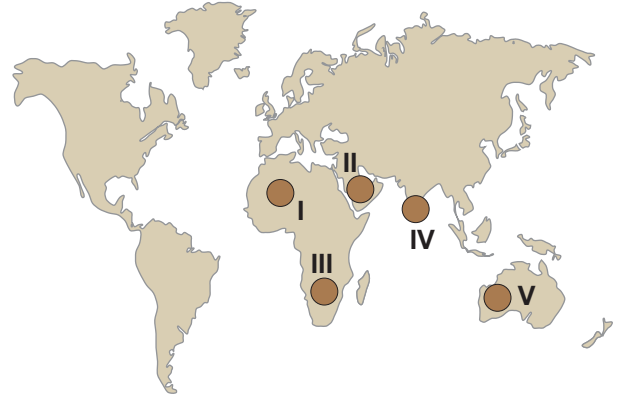
Yukarıdaki metinde numaralandırılarak verilen cümlelerin hangilerinde coğrafyanın dağılış ilkesinden söz edilmiştir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV
E) II ve V

4. Aşağıdakilerden hangisi hidroloji biliminin inceleme alanları arasında yer almaz?

- A) İstanbul Boğazı’ndaki akıntılar
B) Fırat ve Dicle akarsularının su taşıma kapasiteleri
C) Ege Denizi kıyılarındaki adaların şekil özellikleri
D) Türkiye’deki baraj göllerin su toplama kaynakları
E) Göller yöresindeki su kaynaklarının mineral madde analizi

5.

İnsan yaşamını zora sokan en büyük etkenlerden biri de kuraklıktır.

Haritadaki taralı alanlardan hangisinde böyle bir durum söz konusu değildir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

6. Geleceğe yönelik planlamalarda coğrafya biliminin dikkate alınması doğal çevreden sürdürülebilir bir şekilde faydalanmamızı sağlayacaktır.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu açıklamayı destekler niteliktedir?

- A) İstanbul ve çevresinde sanayi tesislerinin yerleşim yerleri içerisinde kalması
B) Çukurova deltası üzerinde yerleşme faaliyetlerinin yaygın olması
C) Fay hatları üzerine sanayi tesislerinin kurulması
D) Ormanlık alanların tarıma açılması
E) Alüvyal topraklarda tarım yapılması

Doğa ve İnsan Etkileşimi - 1

7. Doğal çevre ve insan etkileşimi ile ilgili olarak aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğal çevre insan yaşamını sınırlandırabilir.
- B) Doğal çevre insanların üretim faaliyetlerini etkilemektedir.
- C) İnsan zaman zaman doğal çevreyi olumlu yönde etkilemiştir.
- D) Ekonomik faaliyetler doğal çevre üzerinde sürekli olumsuz sonuçlara neden olmuştur.
- E) İnsan yaşamı devam ettiği sürece doğal çevre ile insan arasındaki etkileşim devam edecektir.

8. İnsanoğlunun, doğayla uyumlu ve sürdürülebilir projeleri hayata geçirebilmesi, yaşadığı doğal çevreyi yeterince tanımamasından geçmektedir. İşte bu noktada, insanoğlunun karşısına coğrafya bilimi çıkmaktadır. Coğrafya bilimini, insan ile doğal çevre arasındaki ilişkiyi kendi ilkeleriyle araştıran, inceleyen, elde ettiği sonucu sentez halinde sunan bir bilim dalı olarak tanımlayabiliriz. Coğrafya biliminin elde ettiği bulguların, insanların gündelik hayatına gerektiği gibi tatbik edilmesi durumunda etkin bir arazi kullanımı da sağlanabilmiş olur. Böylece, doğal kaynaklar hem amacı doğrultusunda kullanılmış hem de gereksiz kullanımın önüne geçilebilmiş olur.

Verilen metinden, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanoğlunun doğal çevreyi yeterince tanınması gerektiğine
- B) Coğrafyanın insan ile doğal çevre arasındaki ilişkiyi inceleyen bir bilim olduğuna
- C) İnsanoğlunun doğal çevreyi tanımmasının yalnızca coğrafya bilimiyle mümkün olduğuna
- D) Doğal kaynakların amacı doğrultusunda kullanılması gerektiğine
- E) Etkin arazi kullanımı için coğrafya biliminin bulgularının önemli olduğuna

9. Aşağıda verilen düşünürlerden hangisinin coğrafi bilgi mirasına katkısı diğerlerinden daha sonraki bir zamana denk gelmektedir?

- A) Platon
- B) Strabon
- C) Herodot
- D) Humboldt
- E) Eratosthenes

10. I. Türkiye’de fındık tarımı en çok nerelerde yapılır?
II. Engebeli arazilerin yerleşme üzerindeki etkisi nasıldır?

Yukarıdaki sorulara verilecek cevapların coğrafyanın hangi prensibi ile ilgili olduğu seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Nedensellik	İlişki kurma
B) Dağılım	İlişki kurma
C) Nedensellik	Dağılım
D) Dağılım	Nedensellik
E) İlişki kurma	Nedensellik

11.

Yukarıda verilen görsel insan-doğa etkileşimi açısından;

- I. İnsanın doğaya bağımlı olduğuna
- II. İnsanın doğaya uyum sağladığına
- III. İnsanın doğayı değiştirdiğine

durumlardan hangilerine örnektir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi coğrafya biliminin incelediği konular arasında yer almaz?

- A) Doğal afetler
- B) Yeryüzü şekilleri
- C) Bitkilerin genetik yapısı
- D) Ekonomik faaliyetler
- E) Yerin şekli ve hareketleri